

Täysistunto

Tiistai 21.9.2021 klo 14.01—21.27

4. Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Valtioneuvoston selonteko VNS 4/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa lausunnon 12. päivä marraskuuta 2021 mennessä.

Sisäministeri Maria Ohisalon kymmenenminuuttisen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään 5 minuuttia. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on myös enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suositaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi puhemies voi halutessaan myöntää harkitsemassaan järjestyksessä vastauspuheenvuoroja joko yhden minuutin tahi kahden minuutin mittaisina. Lähetekeskusteluun varataan tässä ensi vaiheessa enintään 2,5 tuntia. — Ja nyt ministeri Ohisalo, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.04 Sisäministeri Maria Ohisalo (esittelypuheenvuoro): Kiitokset, arvoisa puhemies! Selonteko ja eduskunnan siitä antama päätös linjaavat Suomen sisäisen turvallisuuden politiikkaa pitkäjänteisesti. Tämä on järjestyksessään toinen sisäisen turvallisuuden selonteko ja vakiinnuttaa sisäisen turvallisuuden selonteon asemaa ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon sekä viime viikolla täällä isossa salissa käsitellyn puolustuselonteon rinnalla. Selonteot käsittelevät pääosin samoja ilmiöitä, onhan sisäisellä ja ulkoisella turvallisuudella voimakas keskinäisriippuvuus. Tämä on käynyt varsin ilmeiseksi esimerkiksi korona-kriisin aikana, joka on ollut ennen kaikkea kansanterveydellinen kriisi mutta ulottunut käytännössä kaikille yhteiskunnan ja elämän osa-alueille, niin myös sisäiseen turvallisuuteen.

Haluan tässä yhteydessä kiittää työhön osallistunutta parlamentaarista seurantaryhmää. Vaikka selonteko itsessään on valtioneuvoston, on tärkeää, että käymme keskustelua sisäisen turvallisuuden tilanteesta eduskuntaryhmien kesken laajemmin. Työ Suomen sisäisen turvallisuuden kehittämiseksi on pitkäjänteistä, eikä se kuulu vain tälle hallitukselle.

Arvoisa puhemies! Suomen sisäisen turvallisuuden politiikan tulee perustua ennaltaehkäisyyn. Se on sekä taloudellisesti että inhimillisen hyvinvoinnin näkökulmasta järkevää. Nyt lähtötilanteessa Suomi on maailman turvallisin maa. Tavoitteena on, että vuonna 2030 Suomi on edelleen maailman turvallisin maa. Lisäksi tavoitteena on varmistaa turvallisuuden kehittyminen niin, että Suomi on tulevaisuudessa entistä turvallisempi maa kaikille ihmisille ja ihmisryhmille, eli vähentää ihmisten välistä eriarvoisuutta turvallisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Selonteon tausta-aineisto osoittaa, että turvallisuusongelmat kasautuvat voimakkaasti eri ihmisryhmille. Puhutaan niin sanotusta huono-osaisuuden kasautumisesta. Koulutuksella on voimakas yhteys työllisyyteen ja toimeentuloon ja epäsuorasti myös esimerkiksi terveydelliseen hyvinvointiin. Espoolainen diplomi-insinööri mies elää tilastojen perusteella todennäköisesti 12 vuotta pidempään kuin pienituloinen, matalammin koulutettu mies Kajaanissa. Vastaavasti rikokset ja onnettomuudet eivät jakaudu tasaisesti koko väestölle, vaan pienelle joukolle ihmisiä sattuu suuri osa onnettomuuksista ja rikoksista. Vastaavasti rikosten tekijöiden taustalla on kasautunutta huono-osaisuutta. Tämän kehityksen olemme selonteossa tunnistanee, ja tämä kehitys meidän päättäjien on osaltamme katkaistava.

Keskustelimme viime viikolla täällä kyselytunnilla muun muassa jengirikollisuudesta. Järjestäytynyt rikollisuus tarvitsee kasvaakseen otollista rekrytointimaaperää, ja sitä torjumme parhaiten yhteiskunnallista osallisuutta vahvistamalla. Samoin esimerkiksi ihmis-kaupparikollisuuden tai paperittomuuden torjunta ehkäisevät varjoyhteiskunnan syntyä ja siten auttavat pitämään Suomea maailman turvallisimpana maana.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa selonteosta esiin joitain poimintoja, jotka ansaitsevat mielestäni eduskunnan erityistä huomiota.

Ensinnäkin selonteossa todetaan, että viranomaisten työn turvallisuus varmistetaan. Tämä tarkoittaa varusteita, koulutusta ja työskentelytapoja mutta myös viranomaisten nauttiman luottamuksen ylläpitämistä ja vahvistamista. Luottamusta on vahvistettava erityisesti niiden ihmisryhmien osalta, joiden luottamus viranomaisiin on nyt heikoin. Tämä rakentaa yhteiskuntarauhaa ja yhteenkuuluvuutta, joka on tärkeää niin sisäiselle kuin ulkoisellekin turvallisuudelle.

Toinen asia, jonka haluan nostaa selonteosta esiin, on turvallisuuden sukupuolittuneisuus. Tapaturmista ja onnettomuuksista suurin osa sattuu miehille. Samoin rikosten tekijöistä suurin osa on miehiä. Toisaalta naisten kohtaama lähisuhdeväkivalta on Suomessa yleisempää kuin Euroopassa yleensä.

Päihteet ovat nekin keskusteluttaneet arvoisia edustajia säännöllisesti. Selonteko ja sen tausta-aineistot antavat nostamallenne huolelle katetta. Henkirikosten osapuolista yli 60 prosenttia on joko alkoholin tai muiden päihteiden ongelmakäyttäjiä. 80 prosenttiin henkirikoksista on liittynyt alkoholi. Päihteiden haittojen torjunnalla ja hoitoon pääsyillä onkin mitä suurin merkitys Suomen sisäiselle turvallisuudelle. Nämä, kuten muutkin taustatekijät, on tärkeää tunnistaa, jotta myös ennaltaehkäisyn keinot ovat vaikuttavia.

Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden kokonaiskuva ei muodostu ainoastaan rikoksista ja syrjäytymisestä. Suomi valvoo Euroopan unionin pisintä ulkorajaa. Tuohon tehtävään hallitus on osoittanut kaudellaan Rajavartiolaitokselle esimerkiksi rahoitusta teknisen maarajan valvonnan uusimiseksi ja tärkeisiin kalustoinvestointeihin.

Maahanmuuttopolitiikalla edistetään Suomen elinvoimaisuutta ja toteutetaan kansainvälisiä velvoitteita. Sujuvat maahanmuuttopalvelut vastaavat yhteiskunnan ja asiakkaiden tarpeisiin. Maahanmuuttoa koskevassa keskustelussa on hyvä muistaa, että Suomeen suuntautuvasta muuttoliikkeestä yli 90 prosenttia on työ-, perhe- ja opiskeluperäistä. Maahanmuutto ei itsessään ole sisäisen turvallisuuden kysymys, mutta selonteossakin todetaan, että sääntelemättömänä muuttoliike voi aiheuttaa epävakautta valtioiden sisällä ja välillä.

Hätäkeskuslaitos vastaanottaa vuosittain noin 3 miljoonaa puhelua, joista se välittää viranomaisille noin 1,4 miljoonaa tehtävää. Useimmiten tehtävät sijoittuvat sinne, missä on myös eniten ihmisiä. Meidän on kuitenkin huolehdittava myös harvaan asuttujen alueiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

turvallisuudesta ja palveluista. Tässä työssä esimerkiksi sopimuspalokunnilla ja viranomaisten yhteistyöllä on aivan keskeinen merkitys, kuten Kalajoen suurpalon yhteydessä saimme huomata. Hätäkeskusten välittämistä tehtävistä noin 60 prosenttia on ensihoitotehtäviä. Tämäkin osaltaan kuvastaa sitä, että sisäinen turvallisuus ei ole vain sisäisen turvallisuuden viranomaisten tehtävä vaan, kuten tilastot osoittavat, myös mitä suurimmassa määrin terveydenhuollon ammattilaisten tehtävä.

Arvoisa puhemies! Arkisten turvallisuuskysymysten, kuten kaatumisten, liukastumisten ja muiden onnettomuuksien tai rikosten, lisäksi sisäinen turvallisuus on varautumista suuriin turvallisuushyökkäyksiin. Luontokato ja ilmastonmuutos vaikuttavat ruokahuoltoon ja sitä kautta huoltovarmuuteen. Myrskyt, tulvat ja tulipalot maailmassa ovat jo kuluneena kesänä osoittaneet, millaisiin uhkii meidän on oltava varautuneita myös täällä Suomessa.

Hybridivaikuttaminen haastaa medialukutaitoamme ja kykyämme tunnistaa vaikutusmekanismirykymykset. Yhteiskunnalliseen keskusteluun kuuluu voimakkaatkin erimielisyydet, mutta vihaa ruokkiva ja epäinhimillistävä puhe eivät ole erimielisyyden ilmausta. Sosiaalisen median algoritmit ruokkivat vastakkainasettelua ja poleemista keskustelua, jota jopa valtiolliset toimijat pyrkivät hyödyntämään heikentääkseen sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Teknologian kehitys tuo valtavasti mahdollisuuksia, mutta nuo mahdollisuudet on hyödynnettävä asettamatta yhteiskuntaa alttiiksi kyberrikoksille ja -hyökkäyksille. Teknologinen kehitys ei saa myöskään aiheuttaa eriarvoistumisen kasvua, kun peruspalvelut karkaavat palveluportaaleihin ja asiakastyöhön haetaan tuottavuutta automaation ja digitalisaation keinoin.

Arvoisa puhemies! Selonteossa todetaan viranomaistoiminnan resurssitarpeet arvioituna vuoden 2030 tasossa eduskunnan edellyttämällä tavalla. Tarpeiden mukaista rahoitusta ei voida täysin saavuttaa lähivuosina johtuen valtiontalouden kestävyysshaasteista ja kehysrajoitteista. Sama pätee käytännössä kaikilla valtiontalouden alueilla. Hallitus tukee tarpeiden mukaista resurssikehitystä ja sisäisen turvallisuuden viranomaispalveluiden rahoitusta valtiontalouden kulloinkin mahdollistamissa rajoissa. Osa selonteon tavoitteista on kuitenkin saavutettavissa ilman lisäyksiä resursseihin. Näitä ovat erityisesti toimintatapoihin liittyvät asiat.

Rahoituksesta puhuttaessa on huomioitava, että työllisyys, koulutus, hyvinvointi ja väestön terveys vähentävät erilaisia turvallisuusongelmia, jolloin palveluiden tarvekin pienee. Hallituksen päätökset panostaa näihin alueisiin ovat siten panostuksia myös sisäiseen turvallisuuteen. Ennaltaehkäisevän työn lisääminen sekä teknologian hyödyntäminen hillitsevät osaltaan kustannusten nousupainetta, vaikka se toisaalta edellyttää myös itsessään panostuksia.

Lopuksi haluan vielä kiteyttää ja korostaa, että sosiaalinen pahoinvointi, syrjäytyminen ja ongelmien kasautuminen ovat yhä Suomen sisäisen turvallisuuden suurimpia uhkia. Turvallisuuden parantaminen liittyykin enenevässä määrin siihen, että parannetaan haavoittuvimmassa ja heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tilannetta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä ylisukupolvisen syrjäytymisen ehkäisyyn. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja nyt ryhmäpuheisiin. — Edustaja Heinäluoma.

14.14 Eveliina Heinäluoma sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden selonteon tilannekuva maamme turvallisuustilanteesta osoittaa Suomen olevan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

suurelle enemmistölle turvallinen maa. Suomalainen yhteiskunta perustuu kansalliseen laajaan turvallisuuteen, keskinäiseen luottamukseen ja vahvaan demokratiaan. Turvallisuuden ydinasia on, että näistä yhteiskunnan perusarvoista pystytään pitämään kiinni. Eheä ja toimintakykyinen yhteiskunta on rokotettu myös uusia turvallisuushkia vastaan.

Rikollisuuden määrä on ollut Suomessa laskussa 30 vuotta. Haasteita on kuitenkin monia. Vakava rikollisuus on keskittynyt melko pienelle toimijajoukolle. Erityisen huomionarvoista kuitenkin on, että syrjäytyminen lisää riskiä paitsi rikosten tekemiseen myös niiden uhriksi joutumiseen. Päihteiden merkitys kaikessa rikollisuudessa on keskeinen, eritoten väkivaltarikollisuudessa, josta esimerkkinä henkirikokset, joissa 80 prosentissa alkoholi on kuvassa mukana.

Järjestäytynyt rikollisuus saa yhä kovempia muotoja. Poliisien kokemuksen mukaan aseita tulee vastaan paljon aikaisempaa enemmän. Siinä, missä aiemmin matkassa on ollut teräase, nyt mukana kannetaan yhä useammin ampuma-asetta. Tähän kehitykseen on reagoitava voimakkaasti, jotta pystymme huolehtimaan myös poliisiemme omasta turvallisuudesta.

Tämän salin molemmilla laidoilla on ollut halua kääntää poliisien määrä kasvuun. Tämä on tärkeä asia. Sosiaalidemokraatit pitävät tärkeänä pitkäjänteisen rahoituksen turvaamista poliisien määrän nostamiseksi [Arto Satosen välihuuto] hallitusohjelman määrittelemälle tasolle ja siitä eteenpäin. Tässä on huomioitava poliisin monimutkaistuva toimintakenttä ja lisääntyvien tehtävien turvaaminen myös jatkossa.

Samalla kun meidän pitää huolehtia pehmeistä turvallisuustoimista — hyvinvointipalveluiden laadusta ja saatavuudesta sekä yhteiskunnan turvaverkoista — meidän on turvattava yhteiskunnan viranomaisten suorituskyky väkivaltaisia ääriliikkeitä, terrorismia ja muita poikkeuksellisen kovia turvallisuushkia vastaan. Kova ja pehmeä kulkevat aina rinnakkain. [Leena Meren välihuuto]

Arvoisa puhemies! Nuorten tekemät rajut väkivallanteot ovat vain jäävuoren huippu nuorten pahoinvoinnista. Lapsuudessa ja nuoruudessa koettu rikollisuus, traumat ja kaltoinkohtelu, kuten perheväkivalta tai kiusaaminen, kohottavat riskiä rikosten tekemiselle ja uhriksi joutumiselle myös aikuisiässä. Myöskään koronaviruksen vaikutuksia lapsiin ja nuoriin ei ole varaa aliarvioida. Siksi tämän tulevaisuuteen katsovan selonteon ytimessä on se, miten me pystymme tukemaan lapsia ja nuoria. Ongelmaketjut on saatava poikki varhaisessa vaiheessa. Esimerkiksi Ankkuri-toiminnassa nuorille ja heidän perheilleen tarjotaan moniammatillisen tiimin toimesta tukea ja ohjausta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden selonteon keskiössä on kysymys viranomaisresurssien riittävydestä, oli sitten kyse pelastustoimesta, hätäkeskustyöstä, rajavartiolaitosta tai maahanmuuton hallintaan liittyvästä viranomaistyöstä. Resurssien riittävyys on ollut koko sisäisen turvallisuuden kentän poikkileikkaava haaste jo ennen nykyistä hallituskautta. Myös koronavirusi on osoitus siitä, kuinka nämä sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat usein yllättävissä tilanteissa etulinjassa taistelemassa niin maailmanlaajuisista pandemiasta kuin rajat ylittävää huumorikollisuuttakin vastaan. Viranomaisten onnistuminen näissä tilanteissa pitää varmistaa pitkäjänteisen, kestävä rahoituksen kautta.

Arvoisa puhemies! Samalla kun turvaamme koko yhteiskunnan turvallisuutta pitkäjänteisesti, meidän on kyettävä panostamaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ryhmien turvallisuuteen, ratkomaan olemassa olevia turvallisuushaasteita ja ennaltaehkäisemään tulevia ongelmia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Toivomme, että selonteko eduskunnan valiokuntien käsittelyssä entisestään vahvistuu ja luo hyvän yhteisen pohjan kansallisen turvallisuuden ylläpitämiselle myös tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Rantanen, Mari.

14.19 Mari Rantanen ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään käsiteltävä sisäisen turvallisuuden selonteko on järjestyksessään toinen. Ensimmäinen selonteko käsiteltiin eduskunnassa perusteellisesti, ja eduskunta hyväksyi vuonna 2017 yksimielisesti hallintovaliokunnan mietinnön, joka asetti selkeät ohjeet seuraavan selonteon valmisteluun. Valitettavasti näyttää siltä, että eduskunnan tahtotila ei välittynyt Marinin hallitukselle ja valmistelusta vastaavalle ministeri Ohisalolle.

Selonteko suorastaan huokuu lähinnä vihervasemmistolaisista ideologiaa uuskieliseen päiviin. Suomen turvallisuuden suurimpina uhkina pidetään syrjäytymistä, ilmastonmuutosta, syrjintää, ihmiskauppaa ja viharikoksia. Selonteko vilisee vihervasemmistolaisista termistöä ”paperittomista” ”maalittamiseen”. Sellaiset turvallisuusuhat kuin esimerkiksi terrorismi, katujengit, huumausainerikollisuus, seksuaalirikokset, järjestäytynyt rikollisuus ja maahanmuutto ovat jääneet vihermankelin läpi käyneessä selonteossa varsin vähälle huomiolle, siitäkin huolimatta että viranomaiset ovat näistä huolissaan. [Vasemmalta: Kyllä ne sieltä löytyvät!] Kehdataanpa siellä jopa suoraan väittää, ettei maahanmuutto itsessään ole sisäisen turvallisuuden kysymys.

Selonteko itse asiassa kertoo, että maahanmuutolla edistetään suomalaisen yhteiskunnan elinvoimaisuutta ja Suomi houkuttelee osajia. Miksi sitten vieraskielisten osuus sosiaaliturvan käytössä sen kuin kasvaa? Esimerkiksi Helsingissä vieraskielisille maksetaan jo yli 50 prosenttia toimeentulotuista. Osajien eli erityisasiantuntijastatuksella oleskelulupaa hakeneiden osuus vuosittaisista hakemuksista on vain murto-osa. Kenen etua palvelee tällainen vääristely? Vääristely itse asiassa selonteossa mainitaan yhdeksi informaatiovauhtamisen uhkakuvaksi. [Eduskunnasta: Ohhoh! — Niinpä!] Valitettavasti on niin, että jos tosiasioita ei tunnusteta, ei ole ratkaisujakaan, ja näin kävi nyt myös sisäisen turvallisuuden selonteossa. Ideologisesti epämiellyttävät faktat suljetaan pois, ei esitetä ratkaisuja ja kuvitellaan, että kukaan ei huomaa, mitä ympärillä tapahtuu.

Arvoisa puhemies! Selonteon ansioksi voidaan lukea se, että tällä kertaa koko rikosketju poliisista Rikosseuraamusvirastoon on mainittuna. Lisäksi siinä tunnustetaan täysin oikein, että laadukkaat palvelut edellyttävät riittäviä voimavaroja. Selonteko myös listaa viranomaisten tunnistamia kehittämiskohteita. Heti näiden jälkeen selonteossa kuitenkin todetaan, että riittävät palvelut turvataan, jos valtiontaloudelliset edellytykset sen sallivat. Kuten hyvin tiedämme julkisen talouden suunnitelmasta ja ensi vuoden budjetista, Marinin hallitus ei suinkaan ole kohentamassa sisäisen turvallisuuden tilaa.

Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden ylläpitäminen on yksi tärkeimmistä valtion tehtävistä. Me tarvitsemme jokaista sisäisen turvallisuuden viranomaista. Me tarvitsemme palveluja niin kaupungeissa kuin myös haja-asutusalueilla. Ampuma-aseen kanssa riehuja, tulipalo tai huumeongelmat ovat aivan yhtä vaarallisia maalla kuin kaupungissa. Se, mihin valtion varat käytetään, on arvokysymys. Sisäministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalojen rahoitus on vuosittain noin kaksi ja puoli miljardia, joka ei ole riittävä tässä ajassa ja toimintaympäristössä. Suomi syyttää kolme ja puoli miljoonaa euroa päivässä kehitysapuun — vain 20 päivän kehitysapu riittäisi kattamaan sisäministeriön ja oikeusministeriön

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

ön rahoitustarpeet. Rahaa siis olisi, mutta hallitus ei selvästikään ole halukas käyttämään sitä suomalaisten turvallisuuden hyväksi vaan keskittyy paljon mieluummin maailmanparantamiseen.

Arvoisa puhemies! Ei voikaan kuin ihmetellä, mihin parlamentaarista seurantaryhmää ylipäänsä tarvittiin, kun selonteko kuitenkin laadittiin hallituksen ideologisista lähtökohdista. Perussuomalaiset jättivät eriävän mielipiteen seurantaryhmän työhön. Emme voi alikirjoittaa selontekoa, sillä se ei edusta parlamentaarista näkemystä eikä tilannekuvaa eikä ota huomioon riittävällä tavalla eduskunnan yksimielistä tehtävänantoa ja ohjetta vuodelta 2017. Mielestämme selontekojen määrää ja myös prosessia olisi syytä pohtia. Emme näe mielekkääksi järjestää seurantaryhmiä, jos näkemyksiä ei ole tarkoitukseen sovitettuna yhteen. Esitämmekin vilpittömänä toiveena, että jatkossa selonteot joko tehdään hallituksen voimin tai vaihtoehtoisesti pyritään löytämään tapa, jossa haetaan puolueiden kesken ihan oikea yhteisymmärrys virkamiesvalmistelun pohjalta.

Arvoisa puhemies! Lainaan tähän loppuun entisen Puolustusvoimain komentajan Gustav Hägglundin vuonna 2015 antamaa haastattelua Helsingin Sanomille, jossa hän pohtii muun muassa sitä, ovatko suomalaiset hukanneet kykynsä tarkastella maailmaa realistisesti. [Puhemies koputtaa] Hägglund toteaa seuraavasti: ”Maailman parantaminen ei voi olla näin pienen kansan tehtävä. Meidän vaikutuksemme maailman menoon on promillen luokkaa. Sekin hieman yläkanttiin laskettu. [Puhemies koputtaa] Meidän tärkein tehtävämme on huolehtia tästä maasta, suomalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Kukaan muu ei sitä tee.”

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Edellä Hägglundin esittämän viisaan ajatuksen tulisi palata jokaisen päättäjän punaiseksi langaksi, ja sitä tulisi alkaa seurata jo nyt tämän selonteon käsittelyssä. — Kiitos. [Aki Lindén: Hägglund oli rauhanturvatehtävissä monta vuotta! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Talvitie.

14.25 Mari-Leena Talvitie kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on yksi maailman turvallisimpia maita. Kokoomus haluaa Suomen olevan sitä myös tulevaisuudessa. Afganistanin tilanne on osoitus siitä, että kansainvälisissä turvallisuuteen vaikuttavissa ilmiöissä voi tapahtua äkillisiäkin muutoksia. Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys. Se tarvitsee jatkuvasti toimenpiteitä. Hallituksen turvallisuuspuhe ja -tavoitteet eivät yksin riitä, tarvitaan myös turvallisuustekoja.

Sisäisen turvallisuuden kysymykset ovat vahvasti sidoksissa ulkoisen turvallisuuden ilmiöihin sekä sosiaali- ja sivistyspolitiikkaan mutta myös elinkeino- ja talouspolitiikkaan. Ehkäisemällä kiusaamista ja syrjäytymistä sekä vahvistamalla yhteisöllisyyttä ja harrastusmahdollisuuksia ehkäisemme rikollisuutta ja muita turvallisuutta uhkaavia ilmiöitä.

Sisäisen turvallisuuden selonteko sisältää paljon hyviä elementtejä, kuten ennaltaehkäiseviä toimia. Selonteon heikkous kuitenkin on, että painotus ennaltaehkäiseviin toimiin tapahtuu perinteisten, niin sanotun kovan turvallisuuspuolen keinojen kustannuksella. Tämän vuoksi kokoomus ei parlamentaarisessa seurantaryhmässä voinut täysin yhtyä selonteon sisältöön. Ryhmämme katsoo, että selonteko ei ota riittävällä tavalla kantaa sisäisen turvallisuuden kysymyksiin, jotta se vastaisi eduskunnan tahtotilaan eli hallintovaliokunnan mietinnössä 5/2017 edellytettyihin tavoitteisiin. Sisäisen turvallisuuden hoitamisessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

tarvitaan sekä pehmeitä että kovia keinoja, rakkautta ja rajoja, ennaltaehkäisyä ja jälkitöitä.

Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden kannalta keskeisiä ovat turvallisuusviranomaistemme riittävät resurssit ja toimivaltuudet. Ammattilaisemme poliisissa, Rajavartiolaitoksessa, Tullissa, Hätäkeskuksessa ja muissa turvallisuusviranomaisissamme tekevät päivittäin, 24/7, arvokasta työtä suomalaisten turvallisuuden eteen. Vähintä, mitä me vastuunkantajat voimme tehdä, on osoittaa heille toimivat ja riittävät toimintaedellytykset.

Aiemmin yhteisesti sekä selonteossa asetettu tavoite on nostaa poliisien määrä 8 200:aan vuoteen 2030 mennessä. Hallitusohjelman tavoite on 7 500 poliisia ensi vuoteen mennessä. Valitettavasti hallituksen sanat ja teot ovat keskenään räikeässä ristiriidassa. Hallituksen budjettiesityksessä poliisin resursseiksi on 30 miljoonan euron vaje. On pakko kysyä: Miksi hallitus ei halua turvata poliisin nykyisiä perustoimintoja? Miksi poliisien määrä laskee, vaikka yhteisesti on sovittu sen nousevan?

Viime vaalikauden alusta poliisien koulutuspaikkojen määrää nostettiin silloisten kokoomuslaisten sisäministerien toimesta. Vuodesta 2017 asti poliisien määrä on noussut tasaisesti. Nyt lasku tapahtuu tilanteessa, jossa korona on lisännyt ihmisten avuntarvetta ja hälytysmääriä. Kokoomus ei hyväksy tinkimistä suomalaisten turvallisuudesta, ja tulemme vaihtoehtobudjetissamme esittämään hallituksen politiikalle vaihtoehdon, joka turvaa poliisien lisäksi koko rikosketjun resurssit. Kokoomus tulee esittämään lisärahoitusta oikeusvaltion toimijoiden kokonaisuuteen, jotta rikosketjun pullonkaulat poistuvat ja oikeus-turva voi toteutua.

Arvoisa puhemies! Koronakriisin aikana julkisuuteenkin noussut huolestuttava ilmiö on erityisesti suurissa kaupungeissa vakavoituva nuorisorikollisuus. Nuorten keskuudessa näköalattomuus on kasvanut ja väkivalta on raaempaa. Poliisi on tunnistanut Suomessa vajaa kymmenen katujengiä ja varoitellut Ruotsin ja Tanskan virheiden toistamisesta. Nuorten väkivaltaan on puututtava ennakoivasti ja määrätietoisesti. Nuorille on annettava heidän tarvitsemaansa apua, tukea ja palveluita ripeästi ja oikea-aikaisesti. Samaan aikaan yhteiskunnan viestin nuorille on oltava kirkas: Lakia on noudatettava. Jokaisella rikoksella on seurauksia, jotka voivat olla vakavia iästä tai taustasta riippumatta.

Arvoisa puhemies! Järjestäytynyt rikollisuus on armoton rikollisuuden muoto, joka kansainvälistyy ja kasvaa Suomessa kovaa vauhtia. Vankiloissa jengirikollisuuden aseman vahvistuminen näkyy myös vanginvartijoihin kohdistuvana väkivaltana. Marinin hallitus on laiminlyönyt järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan. Sitä ei edes mainita yli 200-sivuisessa hallitusohjelmassa. Arvoisa hallitus, nyt on viimeinen hetki herätä torjumaan järjestäynyttä rikollisuutta.

Kasvava ja arkipäiväistyvä huumeongelma tarvitsee tehokkaita puuttumiskeinoja. Kokoomuksen mielestä keskeistä on resursoida oikea-aikainen hoitoon pääsy ja vaikuttavat kuntoutuspalvelut jokaiselle päihde- ja huumeriippuvaiselle.

Arvoisa puhemies! Sisäinen turvallisuus on hyvinvoinnin peruskivi. Jotta lapset voivat käydä koulua, jokainen voi elää, opiskella, yrittää ja tehdä työtä, [Puhemies koputtaa] on elinympäristön ja yhteiskunnan oltava hyvä, toivoa luova ja turvallinen. Siksi kokoomuksen arvovalinta on Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Huttunen, Hanna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

14.30 **Hanna Huttunen kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on maailman mittakaavassa turvallinen maa. Emme kuitenkaan ole täälläkään pahalta piilossa. Arjen pitää olla turvallista jokaiselle suomalaiselle, kautta maan.

Turvallisuuden pitää tuntua. Ihmisen pitää tietää, että hän saa avun hätäänsä kohtuullisessa ajassa. Turvallisuuden pitää myös näkyä. Poliiseja ja poliisiautoja pitää näkyä kaikkialla Suomessa. Kyse on ihmisten ja maan eri osien välisestä tasa-arvosta.

Keskustalle on tärkeää, että poliisin voimavarat turvataan. Poliisin määrärahat ovat ensi vuonna suuremmat kuin aikoihin. Rahaa kohdennetaan poliisin läsnäoloon etenkin heikompien palvelujen alueilla. Jotakin on kuitenkin mennyt vuosien mittaan pieleen, kun rahat eivät koskaan riitä. Poliisin määrärahojen käyttö ja kohdentuminen tulisikin selvittää perusteellisesti yhteistyössä ministeriöiden ja Poliisihallituksen kanssa. Ongelmaa ei voida enää ohittaa. Meidän päättäjien on saatava selvyys siitä, miksi rahat eivät riitä kentälle asti. Tärkeää on, että poliisi on läsnä ihmisten arjessa niin kaupungeissa kuin maaseudulla. Poliisin palvelujen keskittämistä keskusta ei hyväksy.

Arvoisa puhemies! Jos jotain, niin turvallisuus on yhteistyötä. Poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin yhteistyö on kansainvälisestikin tunnustettu. Sitä tehdään saumattomasti myös kotimaakunnassani Pohjois-Karjalassa, siellä itärajan tuntumassa.

Rajavartijat tekevät työtä yötä päivää, he tekevät arvokasta työtä valvoessaan maamme rajoja. Rajavartiolaitos hoitaa myös poliisitehtäviä, etsintä- ja pelastustehtäviä sekä myös ensihoitotehtäviä. Toimivan ja uskottavan rajavalvonnan avulla pystymme kitkemään järjestäytyntä rikollisuutta sekä ihmissalakuljetusta.

Myös Tulli torjuu rikollisuutta ja suojaa yhteiskuntaa, ympäristöä ja suomalaisia. Ilman sen työtä kaduilla olisi kaupan huomattavasti enemmän laittomia lääkke- ja huumausaineita. [Jani Mäkelän välihuuto] Tullin pitää pystyä vielä paremmin puuttumaan verkossa liikkuviin huumeisiin, aseisiin, laittomiin lääkkeisiin, räjähteisiin ja muihin vaarallisiin esineisiin.

Arvoisa puhemies! Huolestuttavaa on lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen. Vuoden mittaan olemme nähneet, mihin se pahimmillaan voi johtaa. Toistuva ja vakava rikollisuus kasaantuu pienelle joukolle lapsia ja nuoria. Elämän alkutaipaleella koettu rikollisuus, traumat ja kaltoinkohtelu, kuten perheväkivalta tai kiusaaminen, kohottavat riskiä rikosten tekemiselle ja uhriksi joutumiselle myös aikuisiässä. Tähän pitää puuttua. Lapsia, nuoria ja perheitä pitää auttaa ajoissa. Siksi esimerkiksi perhekeskusten toiminta pitää laajentaa koko Suomeen.

Arvoisa puhemies! Maamme turvallisuus on myös merkittävä kilpailukykytekijä osavien ihmisten etsiessä uutta kotimaata ja investoivien yritysten etsiessä investointikohteita. Ihmiset ja yritykset arvostavat turvallisuutta ja vakautta, jota Suomi on voinut jo pitkän aikaa niille tarjota. Sisäisellä turvallisuudella on siis merkittävä rooli myös siinä, että taloutemme saadaan taas kasvuun.

Huolenpito turvallisuudesta on hallituksen ja eduskunnan tärkein tehtävä. Suomi tulee pitää turvallisena maana myös tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Holopainen, Hanna.

14.34 **Hanna Holopainen vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvallisuudesta keskustellaan eduskunnassa kolmen valtioneuvoston selonteon kautta. Nämä ovat ulko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

ja turvallisuuspoliittinen selonteko ja puolustusselonteko sekä nyt käsillä oleva selonteko sisäisestä turvallisuudesta.

Uhkakuvien muuttuminen on tuonut sisäisen turvallisuuden näkökulman yhä kiinteämmäksi osaksi kansallisen turvallisuuden kokonaisuutta. Laaja-alaisessa vaikuttamisessa pyritään hyödyntämään yhteiskunnan haavoittuvuuksia, ja siksi on entistä tärkeämpää huolehtia yhteiskunnan vakaudesta ja keskinäisen luottamuksen ilmapiiristä. Meidän on tärkeää muistaa, että vihamielinen vaikuttaminen voi kohdistua demokratian tärkeimpiin perusteisiin. Tavoitteena voi olla esimerkiksi horjuttaa luottamusta vaaleihin ja oikeusvaltioperiaatteeseen. Vihreä eduskuntaryhmä muistuttaa, että meidän päättäjien tulee olla erityisen vastuullisia, jotta me emme osaltamme edistä yhteiskuntarauhaa horjuttavaa epäluottamuksen ilmapiiriä ja valeinformaation levittämistä.

Myös ilmastonmuutos aiheuttaa kansalaisille turvallisuushkia, joihin on syytä varautua. Luontokato, luonnonkatastrofit, metsäpalot ja tulvat yleistyvät tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Suomi on maailman turvallisimaa. Tutkimusten mukaan yli 90 prosenttia suomalaisista tuntee olonsa turvallisiksi. Vajaa kymmenen prosenttia ei kuitenkaan koe samoin. Heillä turvattomuus ja pelko ovat vahvasti läsnä arjen kokemuksissa. Häiriöt, onnettomuudet ja rikokset jakautuvat epätasaisesti väestössä. Aivan liian usein niitä kohtaavat juuri he, jotka ovat jo valmiiksi heikommassa asemassa. Syrjäytyminen, pahoinvointi ja ongelmien kasautuminen ovat Suomen sisäisen turvallisuuden suurimpia uhkia. Korona-ajan eristäytyminen on lisännyt erityisesti ikäihmisten sekä lasten ja nuorten pahoinvointia.

Arvoisa puhemies! Tänä syksynä on puhuttu paljon poliisien resursseista. Meillä luotetaan poliisiin, ja näin tulee olla jatkossakin. Poliisikoulutus on perinteisesti ollut suosittua, mutta huoli herää tulevaisuudesta, mikäli poliisin työmäärä kääntyy kohtuuttomaksi. Poliisien työssäjaksamisesta tulee huolehtia, eikä työturvallisuudesta tule tinkiä. Maalittamisesta ei pidä sallia, ja määrärahat on pidettävä riittävinä. Tällä hallituskaudella on lisäresursoitu esimerkiksi ihmiskaupan ja verkkorikollisuuden torjuntaa. Ennaltaestävän poliisi-työn resursseja on vahvistettu, ja kaikkialla maassa on kehitetty poliisin, kuntien ja sote-kuntayhtymien yhteistä Ankkuri-toimintaa. Näistä resursseista voimme kiittää sisäministeri Maria Ohisaloa, kuten siitakin, että toimitilojen sisäilmaongelmiin on vihdoin puututtu vakavasti. [Välihuutoja, naurua] — Lienemme tässä salissa yksimielisiä siitä, että henkilöstöresurssien vakinaistaminen on välttämätöntä ja että terveistä työskentelytiloista ei pidä tinkiä yhdenkään viranomaisen kohdalla. [Vilhelm Junnila: Miten tämä liittyy sisäiseen turvallisuuteen?]

Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden sankaritekoja tehdään kaikkialla siellä, missä poliisi, ensihoitaja tai palomies pelastavat pulaan joutuneita kansalaisia. Näitä sankaritekoja tehdään myös siellä, missä rajavartija tarkistaa, voitko saapua maahan terveysturvallisesti, tai tullihenkilö [Hälinää — Puhemies koputtaa] tarkistaa maahan tuotuja kontteja satamassa. Sankaritekoja tekevät myös terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä, koulukuraattori, opettaja tai muu lähimmäinen silloin, kun hän onnistuu ohjaamaan syrjäytymisvaarassa olevan lapsen, nuoren tai aikuisen elämän syrjään kiinni. Maailman turvallisimaa on rakennettu pitkälti näiden arjen sankaritekojen kautta.

Koronapandemia on koetellut Suomen kriisinkestävyyttä. Olemme toistaiseksi selvinneet testistä kansainvälisesti vertailtuna erinomaisesti. Onneksi meillä voidaan luottaa siihen, että viranomaiset hoitavat työnsä myös yllättävissä ja ennalta-arvaamattomissa tilanteissa. Se on vakaana yhteiskunnan tunnus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko antaa kattavan kuvan maamme sisäisen turvallisuuden tilanteesta. Se kuvaa moniäänistä toimintaympäristöä, jossa sisäistä turvallisuutta rakennetaan yhdessä viranomaisten, kuntien, alueiden sekä kolmannen sektorin toimijoiden ja kansalaisten kanssa. Turvallisuuden tunne ei koostu vain moitteettomasta viranomaistoinnista, vaan se on kokemus, joka syntyy luottamuksesta siihen, että yhteiskunta toimii oikeudenmukaisesti ja yhdenvertaisesti. Siihen on kaikissa olosuhteissa pyrittävä. Tuore sisäisen turvallisuuden selonteko antaa hyvät puitteet näihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Vihreä eduskuntaryhmä antaa tälle työlle täyden tukensa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Semi.

14.39 Matti Semi vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on maailman turvallisimaa maa — mutta onko se sitä meille kaikille? Samaan aikaan kun enemmistöllä arki on turvallisempaa kuin koskaan, haavoittuvassa asemassa olevat kokevat kuitenkin turvattomuutta. Tämä sisäisen turvallisuuden selonteko nostaa jälleen esiin, kuinka sisäinen turvallisuus on ennen kaikkea eriarvoisuuskysymys. Rikollisuuden taustatekijöitä sekä tekijöiden että uhrien kohdalla ovat esimerkiksi heikompi sosioekonominen asema ja ongelmien ylisukupolvisuus. Puuttamalla rikollisuuden juurisyihin voimme olla rakentamassa turvallisempaa tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto korostaa, että eriarvoisuuden johdonmukainen purkaminen on tehokkainta turvallisuuspolitiikkaa. Laadukkaalla koulutuksella, riittävällä sosiaaliturvalla ja saavutettavilla peruspalveluilla luomme pohjaa turvalliselle elämälle — elämälle, jossa ihminen voi luottaa siihen, että yhteiskunta tukee kaikkein pahimpina päivinä, voi luottaa siihen, että viranomaisilta saa apua, kun sitä tarvitsee, voi luottaa toisiin ihmisiin, koska elämme täällä tasa-arvoisesti yhdessä.

Me tahdomme olla luomassa Suomea, jossa ihmiset voivat luottaa tulevaisuuteen. Luottamuksella, hyvinvoinnilla ja osallisuuden tunteella ennaltaehkäisemme turvattomuutta. Luottamusta rakennetaan myös sillä, että jokaisella on Suomessa oikeus saada nopeasti apua riippumatta siitä, missä asuu. Meidän on varmistettava poliisin riittävät resurssit, jotta apu on aidosti saatavilla myös haja-asutusalueilla ja jotta rikosten torjunta ja tutkiminen on tehokasta.

Arvoisa puhemies! Selonteon valmistelussa on kuultu laajasti eri asiantuntijoita ja tuotu monia eri turvallisuusnäkökulmia esiin. Me vasemmistoliitossa pidämme tärkeänä, että sisäistä turvallisuutta tarkastellaan laaja-alaisesti. Meidän on kiinnitettävä huomiota esimerkiksi naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyyteen Suomessa, poliisin voimankäytön oikeasuhtaisuuteen, äärioikeiston ja rasismien synnyttämään uhkaan sekä ilmastonmuutokseen ja ympäristökatastrofeihin. Vain ymmärtämällä aidosti sisäisen turvallisuuden monialaisuuden voimme todella kehittää Suomea turvallisemmaksi kaikille. Puretaan eriarvoisuutta, kasvatetaan luottamusta, lisätään osallisuutta, resursoidaan laadukkaat palvelut, kehitetään yhteistyötä ja torjutaan myös tulevaisuuden uhkia, sillä kuten selonteossakin sanotaan, turvallisuusongelmien juurisyihin vaikutetaan tehokkaasti erityisesti muulla kuin turvallisuusviranomaisten toiminnalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Löfström.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

14.42 **Mats Löfström r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade herr talman, arvoisa puhemies! Ruotsalainen eduskuntaryhmä tukee vankasti selonteon linjauksia. Monet näistä ovat historiallisia. Ennaltaehkäisy nostetaan kaiken keskiöön. Työ kohti parempaa turvallisuutta lähtee yksilön ja yhteisön auttamisesta. Suurimmiksi uhkiksi nostetaan syrjäytyminen ja ulkopuolisuus. Tuntuu, että olemme vihdoinkin siirtyneet 2020-luvulle.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus on yksi elämän kulmakivistä. Vaikka suomalainen yhteiskunta yleisesti ottaen on turvallinen, monet ihmiset ja ihmisryhmät eivät tunne oloaan turvalliseksi. Meidän on torjuttava syrjäytymistä ja ulkopuolisuutta, koska ne uhkaavat sisäistä turvallisuutta.

Suomi eroaa muista Pohjoismaista siinä, että onnettomuudet ja kuolemantapaukset ovat huomattavasti yleisempiä suomalaisten miesten keskuudessa. Yhteiskunnassamme moni nainen joutuu väkivallan uhriksi jopa omassa kodissaan, jonka pitäisi olla ihmisen turvallisin paikka. Yhteiskunnassamme tulee olla nollatoleranssi naisiin kohdistuvan väkivallan ja kaiken muunkin väkivallan suhteen.

Yhteiskunnassamme tulee olla nollatoleranssi myös kaikkia ihmisten syrjinnän muotoja kohtaan. Ihmisarvo ja muiden ihmisten kunnioittaminen sukupuolesta, ihonväristä, uskonnosta ja seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta on suomalaisen yhteiskunnan perusta.

Ärade talman! Vi har i Finland oerhört kunniga och professionella myndigheter som arbetar med den inre säkerheten. I budgetar får ofta anskaffningar av fartyg eller flygplan den största uppmärksamheten, men inget skulle fungera utan kunnig personal. Därför måste vi kunna trygga tillräckliga resurser för arbete. Det säkerställer att det finns personer som har möjlighet att rycka ut då någon ringer ett nödsamtal och att brotten också blir utredda. Det är också den förmågan som skapar tillit i samhället samt höjer vetskapen om att risken att åka fast om man gör ett brott är hög, vilket i sig är en viktig sak i brottsbekämpning och för att säkerställa den inre säkerheten. Lika viktigt är det också att trygga socialvårdens resurser så att de som lider till exempel av drogberoende, mentala problem eller utanförskap kan få hjälp.

Ärade talman! Vi måste också säkerställa språkresurserna och kunskaperna hos personalen. Vi vet alla att det i en nödsituation är ytterst viktigt att kunna använda sitt eget modersmål. Därför måste vi som samhälle satsa ännu mer på att polisen, nödcentralen och räddningsmyndigheterna har faktisk beredskap att betjäna allmänheten på finska och på svenska, såsom det står i redogörelsen. Detta betyder i praktiken att till exempel svenskspråkig räddningspersonal måste utbildas också i huvudstadsregionen och inte enbart i Kuopio. Det betyder att man har vetskap om arbetstagarnas språkkunskap och aktivt arbetar med att rekrytera och utbilda tvåspråkig personal till tvåspråkiga regioner.

Ärade talman! Legitimitet och tillit är grundbultar i det nordiska och det finländska samhället. För att säkerställa det måste man också trygga närvaron. Till exempel är sjöbevakningens betydelse ytterst stor för i synnerhet Åboland och Åland, men också längs hela landets långa kust från Bottenhavet i norr till Finska viken. Det är viktigt att inga fler sjöbevakningsstationer läggs ner trots nya viktiga fartygsanskaffningar. God service förutsätter tillräckliga resurser. Det ekonomiska läget i Finland är utmanande, det vet vi alla, men en av samhällets främsta uppgifter är att hålla sina medborgare trygga.

Arvoisa puhemies! On syytä pitää mielessä, miten pitkälle meneviä seurauksia yhteiskunnan turvallisuudella voi olla. Maailmassa on paljon paikkoja, joissa turvattomuus lisää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

tyy. Suomalaisen yhteiskunnan turvallisuus voi siten olla kilpailuetu, jonka avulla saamme houkuteltua tänne osaavaa työvoimaa ja saamme houkuteltua nuoria, ulkomaille opiskelemaan lähteneitä suomalaisia palaamaan tänne takaisin. Turvallisuus houkuttelee myös ulkomaisia investointeja ja yritysten pääkonttoreita Suomeen. Suomalaisen koulun tapaan myös suomalaisen sisäisen turvallisuuden tulisi olla tunnettu brändi ja käsite.

Ärade herr talman! Avslutningsvis: den inre säkerheten är ett brett koncept som handlar om samhället, hotbilder och våra myndigheters funktionsförmåga. Men det handlar också om våra attityder, hur vi som riksdagsledamöter kan skapa ett inkluderande samhälle som förebygger polarisering, utslagning och ilska samt hur du och jag beter oss i vardagen som finländare. — Tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

14.48 Päivi Räsänen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuus on valtion ydintehtävä. Yhteiskunnan tulee vahvistaa luottamusta siihen, että Suomi on turvallinen maa asua, elää, tehdä työtä ja yrittää. Viranomaisten toimintaedellytykset ja suorituskkyky on turvattava. Hallituksen päätös olla lisäämättä riittäviä määrärahoja poliisille osoittaa, ettei sisäinen turvallisuus ole selonteosta huolimatta hallituspuolueiden prioriteettilistalla korkealla.

Selonteon ykköstavoitteena pitäisi olla puitteiden luominen turvallisuusviranomaisten toimintakyvyille. Fokus tulisi olla sisäisen turvallisuuden keinoissa. Ministeri Ohisalon selonteko on läpeensä ideologisesti väritynyt. Huomio hajaantuu politiikan eri sektoreille. [Vilhelm Junnila: Juuri näin!] Nuorisorikollisuuden, kouluväkivallan, järjestäytyneen rikollisuuden, kuten kovan luokan huumorikollisuuden, tai terrorismin torjunnan keinoiksi eivät riitä maalailut ilmastopolitiikasta, tasa-arvopolitiikasta tai sananvapauden rajoituksista. [Mari Rantanen: Kyllä!] Syrjäytyminen ja köyhyys ovat merkittäviä turvallisuusuhkia, mutta niiden torjuntaan tarvitaan ensisijaisesti sosiaalipolitiikan keinoja. [Jani Mäkelä: Juuri näin!]

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on huolestunut ylätasolla kulkevien maalailuiden ja toisaalta turvallisuustekojen välisestä ristiriidasta. Jätimme parlamentaarisessa seurantaryhmässä yhteisen varauman muun opposition kanssa, kun esityksiämme ei huomioitu.

Arvoisa puhemies! Alaikäisten väkivaltarikollisuuden osalta viime vuosi oli synkin kymmeneen vuoteen. Nuorten kanssa työskentelevät kertovat kouluissa järjestetyistä tappeluista, takavarikoiduista teräaseista ja itsetuhoisista ajatuksista. Alaikäisiä epäillään henkirikoksista, jopa 10-vuotiaita on osallistunut väkivaltaisiin ryöstöihin. Tähän kehitykseen on puututtava nyt. Poliisi varoittaa, että Suomeen on syntymässä multietnisiä katujengejä, ja pelkää Suomen ajautuvan Ruotsin tielle, [Vilhelm Junnila: Mistähän johtuu?] jossa jengiytyminen on lähtenyt käsistä.

Nuorten rikokset ovat vahvasti kytkeytyneitä huumeisiin. Poliisin tietojen mukaan huumausaineiden käyttäjien määrät ja käyttömäärät ovat kasvaneet merkittävästi kaikissa ikäryhmissä, myös lasten ja nuorten keskuudessa. Puheet huumeiden laillistamisesta ja niiden käytöstä aiheutuvien ongelmien vähättely antavat väärän signaalin ja pahentavat ongelmaa. [Sheikki Laakso: Juuri näin!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Poliisin kotihälytystehtävät ovat lisääntyneet. Tämän vuoden alkupuoliskolla nähtiin kasvua seksuaalirikosten, kiristysrikosten ja liikennerikosten määrässä. Tutkinta-ajat pidentyvät, yhtenä syynä lisääntynyt kyberrikollisuus. Jos poliisien määrää vähennetään, kansalaisten avunsaanti entisestään viivästyy, rikosten tutkinta-ajat pidentyvät — tai niitä ei sitten tutkita lainkaan — ja liikenteen valvonta heikkenee. Samaan aikaan olisi pystyttävä reagoimaan yhteiskunnan muuttuviin oloihin, esimerkiksi mahdolliseen pakolaisvirtaan. Poliiseja, rajavartijoita ja hätäkeskustyöntekijöitä tarvitaan enemmän, ei vähemmän.

Arvoisa puhemies! Poliisin ensi vuoden budjetti jää edelleen lähes 30 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Leikkaus tarkoittaa ainakin 300 henkilötövuoden vähentämistä. Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen kertoo, että näin vaikeaa tilannetta ei ole ollut hänen yli 39 vuoden poliisiuransa aikana. Sisäministeriön omassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa todetaan seuraavien vuosien resurssitilanteen vaarantavan lähes kaikkien sisäministeriön hallinnonalan viranomaisten tehtävien laadukkaan suorittamisen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Selonteossa poliisien määrä esitetäänkin nostettavaksi 8 200 poliisiin vuoteen 2030 mennessä. Poliisin rahoitusvaje on siis nyt korjattava ei lyhytjänteisin lisäbudjeitin eikä vain tulevalle vuodelle vaan myös kehyksiin. Pelkästään poliisikoulutuksen opiskelijamäärien suunnitteluun tarvitaan tietoa resursseista vuosiksi eteenpäin. Poliisin on päästävä kehittämään toimintaansa pitkäjänteisesti ilman jatkuvaa uhkaa sopeutuksista. Sisäisen turvallisuuden selonteko jää tyhjiksi korulauseiksi ilman resurssitoituja mahdollisuuksia toteuttaa tavoitteet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harkimo.

14.53 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Niin kuin kaikissa puheissa on todettu, Suomi on maailman turvallisimaa maa. Tämän eteen pitää jatkossa tehdä yhä enemmän töitä. Tulee jatkuvasti uusia uhkia, kuten rikollinen toiminta verkossa. Lisäksi kaikki ei ole niin hyvin kuin tilastoista voisi päätellä. Esimerkiksi lapsiin ja naisiin kohdistuva perheväkivalta on Suomessa vielä aivan liian yleistä, eivätkä kaikki tapaukset koskaan tule viranomaisten tietoon. Perheväkivalta on karu esimerkki siitä, että niin ennaltaehkäisyssä kuin viranomaisten sujuvammassa yhteistyössäkin on vielä paljon toivomisen varaa. Kun nuoren ihmisen ensimmäinen auktoriteetti on poliisi tai käräjätuomari, olemme myöhässä ja olemme epäonnistuneet niin kotona, koulussa kuin muussakin lähipiirissä.

Koronan ajalta kuuluu koulumaailmasta todella järkyttäviä uutisia. Osa jo alakouluikäisistä lapsista on ollut etäkouluaikana viikkoja kokonaan kadoksissa. Siinä opettajista, avustajista tai koulupsykologeista ei ole paljon hyötyä, jos nuorta ei edes tavoiteta. Karkein esimerkki koettiin Helsingin Koskelassa, jossa kolme alaikäistä kidutti ikätoverinsa kuoliaaksi. Syrjäytyminen alkaa varhain, ja sosiaaliset ongelmat kasautuvat samoille ihmisille. Tällainen kehitys johtaa yhteiskunnan eriarvoistumiseen ja on suurin uhka myös turvallisuudelle. Oppivelvollisuuden pidentäminen ei tässä auta, jos alle 15-vuotiaat eivät edes tule kouluun.

Ruotsissa maahanmuuttajien sitoutuminen yhteiskuntaan on epäonnistunut. Meidän ei missään nimessä pidä tehdä samoja virheitä. Tukholmassa, Göteborgissa ja Malmössä on rakentunut ongelmalähiöitä. Niissä vallitsevat viidakon lait, ja osaan niistä eivät poliisit edes uskalla mennä öisin. Meidän on otettava tästä opiksi. Helsingissä nuorisojengit syy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

listyvät rikoksiin ja pyörivät huumekauppaa. Tähän pitää puuttua ajoissa ja riittävän tehokkain ottein.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Sosiaalinen media tarjoaa hyvän mahdollisuuden avoimeen ja rakentavaan keskusteluun, mutta ei pelkästään hyvää, ellei jotain pahaakin. Suomesta on tullut myös foorumi laajalle hybridi- ja informaatiovaikuttamiselle. Tuorein esimerkki on nähty nyt Venäjän vaaleissa, joissa valtio on pyrkinyt ja myös pystynyt vaikuttamaan valtapuolueen ulkopuolisten toimintaan verkossa. Internetin avoimuuden unelmas- ta on tulossa painajainen. Meillä Suomessakin puhutaan jo usein termistä ”maalittami- nen”, jonka kohteena ovat poliitikot, viranhaltijat, tutkijat ja muut yhteiskunnalliset toimi- jat.

Internetin ja digitaalisten palveluiden tulevaisuus perustuu luottamukseen siitä, että ne toimivat ja ovat täysin turvallisia. Siksi kaikki verkkohuijaukset ovat äärimmäisen valitet- tavia, koska ne murentavat tätä luottamusta. Suurin osa huijauksista johtuu ihmisten hyvä- uskoisuudesta tai hölmöydestä, mutta ne ovat silti tuomittavia. Vielä ikävämpi on niin sa- nottu Vastaamon tapaus, jossa rikolliset ovat hankkineet äärimmäisen arkaluontoisia poti- lastietoja ja pyrkivät niillä kiristämään ja keräämään lunnasrahoja.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Kaikki äsken kerrottu alleviivaa sitä, että viranomais- ten maailma on muuttunut ja muuttuu jatkossa yhä nopeammin. Viranomaisille pitää taata tarvittavat resurssit, ja niiden parempaan keskinäiseen tiedonkulkuun ja yhteistoimintaan pitää panostaa. Pitää olla enemmän tapoja puuttua ongelmiin riittävän ajoissa.

Hallituksen peli poliisin määrärahoilla on turhaa ja ala-arvoista. Vihreää sisäministeriä kiinnostaa enemmän turve kuin turvallisuus. [Naurua] Poliisien rahat on kuitattu vuosit- tain lisäbudjetista, ja niin täytyy toimia nytkin. Hallituspuolueet haluavat lisätä poliisien määrää mutta antaa vähemmän rahaa. Se ei oikein mene yksiin. Se puuttuva 30 miljoonaa, varsinkin kun ensi vuonna otetaan 7 miljardia lisävelkaa, ei liene mahdoton. Poliisien mää- räraha pitää rakentaa kiinteäksi, ilman että tarvitaan jokavuotista iltalypsyä.

Pidetään Suomi maailman turvallisimpana maana. Silloin viranomaisten pitää aina olla askeleen edellä rikollisia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Turtiainen.

14.58 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Puhumme nyt maamme sisäisestä turval- lisuudesta. Aihe on moniulotteinen ja äärimmäisen tärkeä, ehkäpä politiikan tärkein ai- healue.

Kiitettävää selonteossa on se, että se on varsin selkeä ja hyvin jäsennelty. Moitittavaa on se, että vähintään rivien väleistä on havaittavissa, että tämäkin on valitettavasti poliittisesti väritynyt dokumentti — vaikka tämän jos minkä tulisi olla kaikkien tahojen hyväksyttä- vissä. Sen tulisi antaa puolustuselontekoon verrattava ja kaikki osapuolet huomioon otta- va, rehellinen tilannekuva.

Arvoisa puhemies! Selonteossa korostetaan ennakointia. Se on hyvä asia, sillä turvalli- suudessa kyse on pohjimmiltaan poliittisista linjauksista ja päätöksistä. Esimerkiksi pelkil- lä poliisin resursseilla ei ehkäistä rikoksia, sillä poliisi tulee paikalle vasta kun rikos on ta- pahtunut. Kriittisiin pisteisiin pitäisi olla halu tarttua ajoissa, sillä tehokas ennaltaehkäisy luo parasta turvallisuutta. [Aki Lindén: Nimenomaan, hyvä!] Järjestäytyneen rikollisuu- den torjunnassa ennakkoinnilla on kuitenkin jo nyt suuri merkitys, samoin terrorismia kos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

kevassa tiedustelutoiminnassa. Silti törmäämme jatkuvasti siihen, että poliittisista syistä rikollisten ihmisoikeudet nostetaan kansalaisten turvallisuuden yläpuolelle. Niin ei saa olla.

Arvoisa puhemies! Selonteon mukaan enemmistö kansasta on luottanut viranomaisiin koronakriisin hoidossa. Tällaiset lausunnot kertovat, että hallitus luottaa valtamedian propagandan onnistumiseen jatkossakin, eli valtamedian kanssa yhdessä tuumin aiotaan jatkaa kansalaisten harhaanjohtamista.

Selonteossa kannetaan huolta erityisesti lasten ja nuorten selviämisestä. Huoli on todellakin aito, mutta se isoin huolenaiheuttaja puuttuu selonteosta kokonaan. Miksi selonteossa ei mainita lainkaan kyseenalaisia kokeellisia koronapiikkejä, joita koululaisille on markkinoitu ja median mukaan jo isolle osalle saatu laitettua? Hyvä hallitus, ymmärrätekö te, kuinka suuri vaikutus tällä on sisäiseen turvallisuuteen? Jokainen voi kuvitella, minkälaiselle koetukselle yhteiskuntarauhamme joutuu, kun selviää, että lapsien terveys on tärvelty myrkkypiikeillä. Viranomaiset ovat raskaasti vastuussa tästä hulluudesta, kun sen vahingollisuus ilmenee kaikille.

Niin, ja huomenna täällä keskustellaan koronapassista. Siis voitteko kuvitella? Hyvät kollegat, miettikää aikaa muutama vuosi taaksepäin. Silloin valtaosa eduskuntapuolueista liitti kaikkeen isänmaalliseen natsit ja kauhisteli sitä. Ja huomenna tässä salissa hallitus esittelee kansaa kahtia jakavan natsipassin käyttöönottoa, ja ennakkotietojen mukaan koko valeoppositio on sitä omin reunaehdoin hyväksymässä. Siis nyt puhutaan sisäisestä turvallisuudesta, mutta silti ollaan yllyttämässä kansalaisia toisiaan vastaan. Ymmärrätekö te, millaisia jännitteitä tästä syntyy ja miten pahalla tavalla ne tulevat vaikuttamaan sisäiseen turvallisuuteemme?

Arvoisa puhemies! Nyt isoin uhka sisäiselle turvallisuudellemme on valepandemia, joka on paljastumassa pian koko maailmalle. Lisämausteen sisäiseen turvallisuuteen antaa se, että samalla paljastuu valtiojohdon perustuslain vastaisesti toimiminen jo vuosikymmenten ajalta. Nyt on aika lopettaa harhassa eläminen ja ihmisten harhaan johtaminen ja alkaa noudattamaan perustuslakiamme ja saattaa kansa yhteen pian alkavaa jälleenrakentamista varten. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kopra.

15.04 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Sisäisen turvallisuuden saralla tapahtuu tänä päivänä paljon. Kun uutisia seuraa, vallalla on monia haitallisia kehityskulkuja. Huumeiden käyttö ja siihen liittyvä rikollisuus lisääntyy. Nuorten väkivallanteot ovat otsikoissa. Ulkomaalaisenemmistöiset jengit ovat uhka Suomessakin. Näiden haitallisten ilmiöiden torjunnan kehittämiseksi on valtioneuvosto laatinut parlamentaarisen selonteon. Olin itse selontekoa laatineessa ryhmässä, ja totean jo tähän kärkeen, että selonteko voisi tarjota enemmänkin ratkaisuja turvallisuushaasteidemme hallintaan. Kokoomus yhdessä perussuomalaisen ja kristillisdemokraattien kanssa oli eri mieltä valmistuneen selonteon sisällöstä.

Sinänsä asiat, jotka tässä selonteossa nostetaan kärkeen, ovat kyllä tärkeitä. Suomalaisen yhteiskunnan tulee auttaa syrjäytyneitä, torjua osattomuutta ja yrittää järjestää asiat siten, että kaikilla on mahdollisuus osallistua yhteiskunnan toimintaan rakentavalla tavalla. Ennaltaehkäisevä toiminta on arvokasta ja tärkeää. Sitä tehtävää ei kuitenkaan ensisijaisesti voi säilyttää poliisille tai muille pelastus- ja turvallisuusviranomaisille, vaan kyse on pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

asiassa sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön toimialoihin kuuluvasta toiminnasta. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla ei ratkaista tällä hetkellä päällä olevia kovan turvallisuuden ongelmia. Selonteko painottuu väärällä tavalla.

Parlamentaarisen ryhmän työskentelyssä toimme esiin lukuisia konkreettisia turvallisuuteen liittyviä seikkoja, jotka olisi selonteossa tullut huomioida. Järjestäytynyt rikollisuus, huumeet ja jengiytymisongelma — monen muun asian ohella — olisi tullut huomioida syvällisemmin ja konkreettisemmin. Ne ovat kuitenkin kasvavia ongelmia suomalaisessa yhteiskunnassa. Esimerkiksi viranomaisten aitoja resurssitarpeita tai tulevia investointitarpeita ei kattavasti pohdittu ryhmässä. Termiä ”paperiton” pyydettiin toimestamme olemaan käyttämättä jo valtioneuvoston omankin ohjeistuksen mukaisesti, mutta siellä se vaan on.

Selonteossa olisi tullut luoda tarkempi katsaus sisäisen turvallisuuden toimialan investointi- ja kehitystarpeisiin. Poliisin virkojen määrän kasvattamisesta oltiin yhtä mieltä, mutta vielä ihmettelen, miksei tämä näy hallituksen käytännön toimissa. Onko poliisin työturvallisuus kunnossa nyt ja tulevaisuudessa? Onko kalusto ajan tasalla? Voidaanko Rajavartiolaitoksen valvontajärjestelmiä uudistaa? Miten palo- ja pelastushenkilöstön koulutusta voitaisiin lisätä, kun nyt jo kuuluu olevan työvoimapula? Nämä seikat on selonteossa kyllä onneksi tunnustettu, mutta varsinaisia ratkaisuja ei ole.

Kyberrikollisuus, järjestäytynyt rikollisuus, rikollisjengit, nuorten oireilu, huumorikollisuus ja niin edelleen ovat kasvavia ongelmia, jotka kuormittavat poliisia enemmän kuin koskaan. Isis-terroristien pääseminen Suomeen ja kasvanut vakoilutoiminta kuormittavat suojelupoliisia lisääntyvissä määrin. Palo- ja pelastuspuolella sekä Rajavartiolaitoksessa on äsken mainitsemiani koulutus- ja investointitarpeita. Nämä kaikki osa-alueet on otettava haltuun, eikä se onnistu ilman tarkkaa yhteistä tilannetietoisuutta ja resurssien lisäämistä. Esimerkiksi poliisi on nyt niin aliresursoitu, että merkittävä määrä rikoksia yksinkertaisesti jätetään tutkimatta. Moni kansalainen ei enää viitsi edes tehdä rikosilmoitusta esimerkiksi polkupyörävarkaudesta. Syrjäkylillä poliisin avun saaminen kestää, kestää ja kestää. Poliisien määrää on lisättävä, ja ihmettelen, miksi juuri tähän hallituksen on niin vaikea antaa rahoitusta, kun velkarahaa riittää lähes kaikkeen muuhun mielin määrin.

Hallitus on laatinut kolmen selonteon kokoelman, jolla on ollut tarkoitus linjata maamme turvallisuuteen liittyviä näkymiä ja kehityskulkuja sekä konkreettisia toimia. Nämä selonteot ovat ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko, puolustuselonteko sekä tämä käsittelyssä oleva sisäisen turvallisuuden selonteko. Mielestäni nämä selonteot eivät ole painoarvoiltaan samaa luokkaa. UTP-selonteko sekä puolustuselonteko ovat linjauksiltaan ja vaikuttavuudeltaan arvokkaita ja painavia, mutta harmillisesti tämä sisäisen turvallisuuden selonteko ei täytä sitä tarvetta, jota sillä on yritetty tehdä.

Arvoisa puhemies! Kuten totesin, oppositiopuolueiden edustajat esittivät eriäviä näkökulmia nyt käsillä olevaan lopputulokseen. Parlamentaarisen ryhmän pöytäkirjaan kirjattiin vaatimuksestamme mainita, että parlamentaarinen seurantaryhmä ei ole yksimielinen selonteon sisällöstä. Opposition edustajat katsoivat, ettei nyt valmisteltava selonteko ota riittävällä tavalla kantaa sisäisen turvallisuuden kysymyksiin, jotta sen voi katsoa saavuttavan eduskunnan hallintovaliokunnan mietinnössä edellytetyt tavoitteet.

Parlamentaarisen työryhmän työskentelystä haluan kuitenkin erityismaininnan antaa sen puheenjohtajalle Mika Karille, joka tässä vaikeassa ja erimielisyyksiä sisältäneessä tilanteessa kuitenkin taitavalla ja tasapuolisella tavalla johti työtä eteenpäin. Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Arvoisa puhemies! Selonteko on hyödyllinen mutta ei riittävän kattava eikä tuo osviittaa [Puhemies koputtaa] koviin turvallisuusongelmiin. Poliisit, pelastajat, rajavartijat ja muut turvallisuuden etulinjassa toimivat ansaitsevat parempaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen, Jari.

15.09 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies, hallitus, edustajat ja yleisö! Olen saanut lukea turvallisuuden selontekoa aiemminkin. Uskoisin, että minulla riittää näkemystä arvioida tätä kirjoitelmaa.

Tämä tuotos herättää hämmennystä. Sen sisältö on ikään kuin copy-paste-tekniikalla koottua sillisalaattia, jossa varsinainen asia jää taka-alalle mutta jossa sen sijaan maalailaan laajoin vedoin erilaisia uhkia ja irrallisia visioita. Sisältö on ristiriitaista eri kappaleiden välillä. Se on ristiriidassa verrattuna koko hallituksen toimintaan mutta erityisesti sisäministeriön hallinnonalan räikeän poliittiseen ohjaukseen sekä tuolla ulkona tavallisten ihmisten elämään vaikuttavaan turvallisuustilanteeseen nähden.

Sisäisen turvallisuuden ydin rakentuu eri turvallisuusviranomaisten yhteistyössä pystytämän graniitinlujan perustuksen varaan. Te, arvoisa hallitus, olette murentamassa tätä perustusta. Joko te teette sen tarkoituksella tai taitamattomuuttanne, mutta mikään teidän toimintanne, kaikkein vähiten vihertävä puuttuminen operatiiviseen toimintaan, ei edistä todellisuudessa kansalaisten turvallisuutta taikka edes turvallisuuden tunnetta, eikä sitä tällä asiakirjalla muuksi muuteta. Ilmastomuutokseen, maahanmuuttoon, kiristyneeseen kansainväliseen tilanteeseen sekä koronaan olette saaneet käytettyä bittejä ja paperia sivutolkulla, mutta turvallisuuden ytimen te olette ohittaneet olankohautuksenomaisesti muutamilla kepeästi kirjailluilla ja vailla konkretiaa olevilla kappaleilla. Tekstissä mainitaan erittäin lyhyesti paljastava toiminta ja toisaalta puhutaan tiedolla johtamisesta.

Arvoisa hallitus! Kaikki tieto ei ole saatavissa suoraan tietokoneelta, vaan ensin tietoa on hankittava ja sen jälkeen se on tiedostoihin syötettävä. Tieto on usein hankittava kentältä ja erilaisilta salatuilta tiedonsiirron alustoilta. Tämä on ohitettu lähes kokonaan. Viime vuoden niin sanotuilla joululahjaroilla saatiin alkuun toiminto, jolla on ollut tarkoitus selvittää huumausainekaupan laajuutta netin salaisilla alustoilla. Asiakirjassa ei asiasta mainita mitään. Ilmeisesti tämä toiminto tuottaa liikaa todellista tietoa ja aiotte ajaa senkin alas.

Viimeisillä sivuilla nostetaan pontevasti esiin se, kuinka tulevaisuudessa turvallisuutta tuotetaan lisäämällä henkilöstöä, kalustoa, toiminnan maantieteellistä kattavuutta, koulutusta ja viranomaisten yhteistyötä. Koko tämän kaoottisen hallituskautenne ajan te olette kuitenkin puhkuneet ja puhaltaneet kuin Iso paha susi saadaksenne turvallisuusrakenteiden perustan horjumaan, ja siksi on absurdia lukea teiltä tekstiä, joka tähän dokumenttiin on kirjailtu. Te olette puuttuneet poliisin operatiiviseen toimintaan ennennäkemättömällä ja -kuulomattomalla tavalla. Näin toimien te olette aiheuttaneet hämmennystä ja kansalaisten luottamuksen horjumista poliisia kohtaan. Te olette antaneet siunauksenne suorastaan lainvastaiseen toimintaan, ja se on edelleen ollut omiaan aiheuttamaan epävarmuutta kansalaisten keskuudessa.

Te olette esittäneet puheissanne ja esitätte nyt tässä tuotoksessa, että te tulette turvaamaan sisäisen järjestyksen ja turvallisuuden toimintaedellytykset. Sen sijaan teidän tuleva aliresursoitu budjettinne, poliisin ja ehkä muidenkin turvallisuusviranomaisten määrääminen käyttämään kalliimpaa kalustoa ja hintavampia tuotteita sekä poliisitoiminnan suun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

taaminen nykyisillä resursseilla pois toiminnan painopistealueilta osoittaa, että te olette katsoneet muut kuin turvallisuutta luovat toimet tärkeämmiksi kuin viranomaisten toimintaedellytykset ja kansalaisten jokapäiväisen elämän turvaamisen.

Arvoisa puhemies! Selonteon pitäisi tehdä selkoa jostakin. Tämä ei sitä tehnyt. Se kirjasti kuitenkin sen, että toimintanne, hallitus, rapauttaa turvallisuuden perustuksia ja aiheuttaa lopulta turvallisuustilanteen romahtamisen. Silloin teidän ei tarvitse enää puhkua ja puhaltua Ison pahan suden lailla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Arvoisat edustajat, tämän puheenvuoron aikana vasta huomasin, että on tarvetta debatoida. Ja aivan oikein, olette nousseet seisomaan ja painaneet V-painiketta, eli aloitetaan debatti. — Edustaja Heinäluoma.

15.14 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän hieman erikoisena luotua vastakkainasettelua näiden niin sanottujen pehmeiden keinojen ja kovan turvallisuuden välillä, koska kyllä meidän viranomaisetkin tunnustavat, että turvallisuudentunne syntyy luottamuksesta yhteiskuntaan ja toisiin ihmisiin, osallisuuden kokemuksesta, elämänhallinnasta, ennustettavuudesta ja oikeudenmukaisuuden kokemuksesta.

Sen lisäksi luottamusta rakennetaan sillä, että meidän viranomaisilla on riittävät resurssit, ja esimerkiksi poliisien määrän lisäämisessä kyse on siitä, että kansalaisten luottamus säilytetään. Mitä vähemmän rikoksia selvitetään, mitä vähemmän poliisi näkyy katukuvassa, sitä enemmän luottamus rapautuu, ja tähän kehitykseen meillä ei ole varaa. Tähän kehitykseen puututaan monin eri työkaluin: sekä poliisien määrää lisäämällä, johon sosiaalidemokraatit ovat vahvasti sitoutuneet, että monilla muilla yhteiskunnan eri toimilla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Millä rahalla?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Rantanen, Mari.

15.15 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma tässä ihmettelee vastakkainasettelua. Pitäisin tätä keskustelua lähinnä realismina. Tähän on nostettu niitä realistisia asioita, ja se realismi on kyllä Marinin hallitukselle ollut vaikeata koko tämän kaksi vuotta.

Tässä aikaisemmin keskustan ryhmäpuheessa nostettiin, että poliisin rahankäyttö on tämä ongelma, eivät suinkaan liian pienet resurssit. Mistä te, keskusta, olette tällaisen päähänne saaneet, että poliisi tuhlaa jotenkin rahaa?

Ja kolmantena kyllä täytyy sanoa ministeri Ohisalolle, että on aika irvokasta maalata tähän selontekoon poliisien määräksi 8 200 vuoteen 2030 mennessä, kun te nyt sekä julkisen talouden suunnitelmalla että ensi vuoden budjetilla olette romauttamassa tästäkin poliisi miesten määrästä, mikä se on nyt, alaspäin noin 300.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Huttunen, Hanna.

15.16 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Rantaselle voin sanoa, että ei varmasti sanottu, että poliisien rahankäyttö on ongelma. Meillä on 850 miljoonan budjetti. Me olemme puhuneet kautta aikain, että koko Suomi pitää pitää turvattuna, ja olemme puhuneet harva-alueitten puolesta. Ja vaikka poliittinen tahotila on ollut varmaan kaikilla, että poliisiasemat miehitetään kaikkialla Suomessa, siitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

huolimatta on ollut tilanne, että harva-alueilta on lähtenyt poliisiviranomaisia. Se ei tuo turvallisuutta, jos siellä on pelkkä kiinteistö, jossa on poliisin kyltti seinässä. Kyllä kansalaiset ymmärtävät, että ei se turva tule tyhjästä talosta, vaan se tulee nimenomaan poliisiautoista ja poliisihenkilöistä. Peräänkuulutamme sitä, että nyt on viimeinen hetki käydä yhdessä keskustelua niin ministeriön kuin poliisihallinnon kanssa siitä, kuinka me voimme yhdessä tulla parhaaseen lopputulemaan ja taata turvallisesti asuminen ja eläminen koko Suomessa kaikille kansalaisille, myös siellä harva-alueilla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie.

15.17 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden toteuttamisessa tärkeää on yhteistyö ja se, että meillä on yhteinen tilannekuva. Kun tämän ryhmäpuheenvuorokierroksen kuunteli, niin välttämättä sitä yhteistä tilannekuvaa ei ole muodostunut tässä sisäisen turvallisuuden selonteossa sillä tasolla kuin olisi ollut toivottavaa ihan pitkän linjan parlamentaarisen työn osalta ja toivottavaa erityisesti tämän vuosikymmenen alussa ja vaikeiden tilanteiden ollessa kyseessä. Turvallisuusviranomaisten resurssit on kuitenkin yksi keskeinen toimenpide taata sitä sisäisen turvallisuuden toteutumista, vaikka tarvitaan myöskin ennaltaehkäisevää toimintaa ja sosiaalipolitiikkaa ja niin edelleen. Mutta toivotaan, että tämä sali ja eduskunta nyt löytävät sen yhteisen tilannekuvan ja yhteistyön, jolla sisäisen turvallisuuden toimenpiteitä on pitkän aikaa rakennettu ja yhteisiä tavoitteita on myöskin asetettu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kari, Mika.

15.18 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näin seurantaryhmän puheenjohtajana ensiksi haluan kiittää ministeriä ja ministerin esikuntaa tästä seurantaryhmän noin puolentoista vuoden mittaisesta työstä. Olen itse saanut olla jäsenenä niin tällä kuin viime kaudella ulko- ja turvallisuuspoliittisessa seurantaryhmätyössä ja puolustuspoliittisessa seurantaryhmätyössä. Luonteeltaan nämä seurantaryhmän työskentelyt eroavat ehkä keskeisimmin siinä, että sisäisen turvan puolella, joka nyt tehdään muuten ensimmäistä kertaa parlamentaarisesti, näitä yksityiskohtia, joissa on erilaisia painotuksia, on enemmän kuin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa tai puolustuksessa — ja se on vain hyväksyttävä, se kuuluu tähän poliittiseen järjestelmään, ja hyvä niin, arvo sillä.

Mutta tässä selontekotyössä arvokasta on se, että tässähän ei arvostella aina vain nykyistä hallitusta, vaan myös katsotaan menneeseen, koska eivät nämä ongelmat ole syntyneet tänäkään hallituksen aikana, ja näitä nyt sisäisen turvallisuuden selonteolla pyrimme yhdessä valiokuntatyön kautta eduskunnan käsittelyssä kamppaamaan. [Puhemies koputtaa] Eli pidetään kohtuudessa myös ikään kuin se arvostelu, jotta pystymme oikeasti kamppaamaan ne isoimmat ongelmat, joista varmaan tämä koko sali on yksimielinen, [Puhemies koputtaa] muun muassa poliisien määrästä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Purra.

15.20 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minustakin selonteko vaikuttaa enemmän sosiaali- ja tasa-arvopoliittiselta moninaisuusohjelmalta kuin sisäisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

turvallisuuden selonteolta. Kuitenkaan pehmeiden ja kovien keinojen välille ei todella tarvita vastakkainasettelua.

Mutta jos me nyt mietimme vaikka Ruotsin tilannetta tällä hetkellä: Siellä on merkittävästi lisätty poliisien määrää ja resursseja, mutta mikäli samaan aikaan ei olla huolehdittu tietyistä asioista, kuten maahanmuuton rajoittamisesta, niin ei siitä synny kuitenkaan hyviä tuloksia. En myöskään usko, että Ruotsi ei olisi panostanut riittävästi kotouttamiseen ja näihin ennaltaehkäisykeinoihin, mutta, niin kuin nähdään, ei niillä lopulta ole paljon merkitystä, mikäli ei huolehdi niistä oleellisista kovista asioista samaan aikaan.

Myöskään kaupunkien ja harvaan asuttujen alueiden välille ei kannata tehdä vastakkainasettelua. Uskoisin, että mikäli poliisiin ei tarvitsisi kohdentaa niin paljon voimavaroja esimerkiksi ihmiskauppaan, vihapuheeseen, rasismiin ja ylipäättänsä ongelmallisen maahanmuuton seurauksista puhumisen sanktiointiin, niin ehkä harvaan asutuille alueillekin [Puhemies koputtaa] riittäisi enemmän poliiseja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tolvanen.

15.21 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sisäinen turvallisuushan on todella tärkeä osa-alue kokonaisturvallisuudessa. Ainakin minä kannatan ensisijaisesti pehmeitä keinoja, mutta siihen tarvitaan myös kovia keinoja, ja tästä selonteosta valitettavasti ne puuttuvat.

Kuten ministerikin myöntää, kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus kasvaa, meillä on katujengejä ja vankilajengejä. Näitä asioita ei pelkästään päästä paijaamalla paranneta. Huumerikollisuus kasvaa, kyberrikollisuus kasvaa, seksuaalirikollisuus kasvaa, ja samaan aikaan valitettavasti poliisin resurssit vähenevät, niin kuin täällä on todettu. On turha väittää muuta.

Hätäkeskus on hädässä. Rajavartiolaitos, Tulli: ei niilläkään hyvin mene puhumattaakaan oikeusviranomaisista. Tämä yhtälö on huono.

Eihän tämä poliisin ja muiden viranomaisten rahoitus koskaan mitenkään hyvä ole ollut. Edustaja Karin kanssa me oltiin 2015 parlamentaarisessa työryhmässä, ja meidän tuotoksella on pyyhitty jo kahdessa hallitusneuvottelussa pöytää. Mutta nyt tämä on katastrofi. Nyt ovat viranomaiset pulassa, ja samalla kansalaiset ovat pulassa. [Puhemies koputtaa] Siksi kysynkin, arvoisa ministeri: mitä te omalla vahtivuorollanne aiotte nyt tehdä, että kansalaiset pärjäisivät turvallisessa Suomessa jatkossakin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pylväs.

15.22 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti kaikki ryhmät täällä salissa kantavat huolta poliisin näkyvyydestä ja resurssien riittävydestä. Aina-kin tuossa, kun noita ryhmäpuheenvuoroja kuuntelin, kyllä tämmöisen yhtenäisen linjauksen tuosta vedin. Poliisin määrärahoja on vuosina 2017–2022 lisätty 700 miljoonasta 850 miljoonaan, eli kehityshän on kasvava, nousujohteinen, mutta siitä huolimatta tunnistan tämän ongelman, kuten tässä on edeltävissä puheenvuoroissa sanottu, että tämä on pitkän aikavälin ongelma.

Sain eilen soiton yrittäjän puolisoilta. Tämä yrittäjä oli hakattu omalla työmaallaan, kun huumevelkojat tai huumehenkilöt halusivat tältä yrittäjältä rahaa. Perhe kokee uhkailua, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

he kokevat hyökkääjien painostusta, että rahaa pitää löytää. Poliisi tuntuu olevan voimaton.

Sisäinen turvallisuus ei ole vain rahakysymys. Se tarkoittaa myös paljon muuta, ja meidän tehtävä varmaan täällä olisi hakea niitä ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] joilla näihin muihinkin asioihin pystytään puuttumaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Holopainen, Hanna.

15.24 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisin kuin oppositio väittää, niin kyllähän tämä hallitus on nimenomaan panostanut yhteiskuntarauhan turvaamiseen ennennäkemättömällä tavalla. [Vilhelm Junnila: Kerro lisää!] Tämä hallitus on paitsi hoitanut menestyksekkäästi koronaa ja turvannut yhteiskunnan toimintakyvyn näissä erittäin poikkeuksellisissa oloissa, tämä hallitus on lisäksi panostanut lisäresursseja sisäisen turvallisuuden viranomaisten toiminnan turvaamiseksi. [Vilhelm Junnila: Eli kaikki hyvin!] Jos tosiasia on se, että historiassa tässä on semmoinen vaje, jota pelkästään tämä hallitus ei ole pystynyt nopeasti korjaamaan, niin se on aivan eri asia.

Lisäksi mainitsisin, että tämä hallitus on toteuttanut esimerkiksi historiallisen sosiaali- ja terveysuudistuksen, joka tulevaisuudessa turvaa koko tämän meidän yhteiskunnan hyvinvointi- ja terveyspalveluiden tuottamisen, ja sekään ei ole ihan vähämerkityksellinen asia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

15.25 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä hallituspuolueet ja varsinkin vihreät kiittelevät poliisin resursseista ja tästä turvallisuustilanteesta ministeri Ohisaloa, vaikka kyllä nämä mittarit vaikkapa nuorisorikollisuuden tai huumorikollisuuden — monen rikollisuuden lajin — kohdalla näyttävät aivan toista. Ja kyselytunnilla, ministeri Ohisalo, te myönsitte, että poliisiin on tulossa sopeutuksia nykytilanteeseen verrattuna, ja puhuitte jopa poliisien irtisanomisista. Jos ministeri päättää sopeutuksista, niin olisi kohtuullista, että ministeri myös linjaisi, mistä sopeutetaan, mistä leikataan, mikä poliisin toiminto on sellainen, josta voidaan leikata. Vaikkapa nuorisorikollisuus, huumorikollisuus ja jengiytymiskehitys edellyttäisivät nykyistä selvästi vahvempaa panostusta esimerkiksi poliisityöhön kentällä, missä nuoret liikkuvat, ennaltaehkäisyyn, koulu-poliisiin, Ankkuri-toimintaan ja huumorikollisuuden paljastamiseen. [Puhemies koputtaa] Mitä te aiotte tälle ongelmalle tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viljanen.

15.26 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä ovat monissa puheenvuoroissa tulleet päihteet ja erityisesti huumeet esille, ja ne ovat kyllä ihan keskeisessä roolissa, kun puhutaan sisäisestä turvallisuudesta. Voin kertoa, että ei se päihdetyö ja sosiaalityö päihdekuntoutujien kanssa aina pelkästään pään silittelyä ole. Se on arjen pelisääntöjen opettelua, vastuuttamista ja rikollisesta kierteestä pois pääsyä, päihdeettömyyttä, sitä kaikkea hyvää se tuo tullessansa. On ihan keskeistä, että me puhutaan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten auttamisesta. Se on osa sisäistä turvallisuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Poliisit ovat meidän sankareita, pelastajat ovat meidän sankareita, se on varmasti kiistatta näin. Mutta arjen sankareita ovat myös ne, jotka tänä päivänä huolehtivat meidän huono-osaisista, tarjoavat ruoka-apua, tarjoavat kohtaamispaikan, tarjoavat majapaikan tulevaisuudeksi. He ovat arjen sankareita. [Puhemies koputtaa] He ovat myös sisäisen turvallisuuden sankareita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Peltokangas.

15.27 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Peltokangas, äänenne kyllä kuuluu, mutta laittakaa silti mikrofonin.

Kiitos, arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden ylläpito vaatii rahoitusta. Tänään me saimme viestiä, että noin 30 miljoonaa puuttuu. Tästä herää sellainen kysymys, arvoisa ministeri Ohisalo, aiotteko te hoitaa sen rahoituksen kuntoon poliisille vai ettekö te aio. Hallitus puhuu turvallisuudesta ja sankareista, mutta missä ovat ne oikeat teot? Hätähuuto kuuluu laitoksilta, yt-neuvotteluihin ajaututaan, ja täällä seisotaan tumput suorina ja puhutaan arjen sankareista. Olkaa arjen sankareita ja antakaa se rahoitus — tarvittava, puuttuva rahoitus. Kansamme turvallisuus vaatii sitä. Kysyn: aiotteko hoitaa asian vai ette?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Häkkänen.

15.28 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen mielestä turvallisuuspolitiikassa pitää panostaa ennaltaehkäisyyn mutta samassa yhteydessä pitää olla realistisesti uusien turvallisuusuhkien edessä, kylmän realistisesti, tunnustaa tosiasiat. Ja nyt tämä paperi ei tunnusta tosiasioita riittäväällä tavalla, eikä hallituksen budjetti. Nämä eivät tunnusta tosiasioita, nämä menevät enemmän sosiaaliviranomaisten suuntaan kuin turvallisuusviranomaisten suuntaan. Yhteistyötä pitää tehdä viranomaisten keskenään, mutta ydintekijöiden pitää olla kirkkaana mielessä.

Ministeri Ohisalo, te olette turvallisuusviranomaisten ministeri. Nyt tämä viittaa johonkin muuhun. Otan esimerkin: Keväällä poliisipäälliköt koko Suomessa, yhteislausunto: ”Huumeisiin liittyvä rikollisuus on suurin turvallisuusuhka Suomessa. Kyse vakavasti heikentyneestä tilanteesta.” Tämä ei näy tässä selonteossa mitenkään. Samaan aikaan järjestäytyneen rikollisuuden kasvu joka puolella Suomea, se ei näy tässä paperissa. [Puhemies koputtaa] Nuorisojengien määrän kasvu, se ei näy tässä paperissa. Ja nyt vielä kaiken kukkuraksi poliisien määrärahoja ei korotettu riittäväällä tavalla. Yt-neuvottelut [Puhemies koputtaa] ovat alkamassa. Voitteko varmistaa, että ainakin poliisien rahoitus hoidetaan kuntoon?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Aika täynnä. — Edustaja Semi.

15.29 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvallisuus on paljon muutakin kuin poliisit. Täytyy lähteä siitä, että kun lasta kasvatetaan, kotoa viedään, niin hänellä on turvallinen ympäristö. Varhaiskasvatuksessa pitää olla hyvät pohjat sille, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

pärjää siellä muitten lasten kanssa ja tulee semmoinen yhteinen hyvä siitä ja pystyy elämään turvallista elämää lapsuuden ajan kokonaisuudessaan. Sama koskee koulua, niin että siellä pystyy nuori opiskelemaan turvallisesti. Sillä tavalla me rakennetaan tätä turvallista yhteiskuntaa. Se on pitkä prosessi, millä turvallisuus saadaan aikaan tähän maahan ja saadaan kanssa pidettyä sitä edelleen yllä.

Toki tarvitaan poliisia, se on ihan tosiasia. Poliisin näkyvyys tuo tiettyä turvallisuutta, samoin tarvitaan rajalla rajavartioita, palomiehiä meidän paloasemilla, niitä tarvitaan kaikkia. Ne ovat erittäin tärkeitä [Kokoomuksen ryhmästä: Kyllä!] myös sen turvallisuuden luojana ja ylläpitäjänä. Mutta peruslähtökohta tapahtuu jo siitä, kun lapsen kasvatuksesta lähdetään [Puhemies koputtaa] ylöspäin menemään. Se on tärkein asia, [Puhemies koputtaa] millä saadaan turvallisuutta rakennettua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi edustaja Lindén.

15.31 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensiksi haluaisin sanoa kokoomukselle, että kaikki kovan turvallisuuden resurssit ovat tällä hetkellä suuremmat kuin niiden hallitusten aikana, jolloin kokoomuksella oli pääministerin tai valtiovarainministerin paikka.

Toiseksi haluan todeta, kun täällä on otettu kansainvälisiä esimerkkejä, että minulle esimerkki on Iso-Britannia. 15—16 konservatiivihallitusvuoden jälkeen Labour nousi valtaan. Heidän tavoitteensa oli: ”we are tough on crimes and tough on the causes of the crimes too”, ”olemme päättäväisiä ja kovia suhteessa rikoksiin mutta myös niiden syihin”. Tässä hengessä on minusta tämäkin selonteko laadittu. [Välihuutoja perussuomalaisten ja kokoomuksen ryhmästä] Rikoksiin täytyy puuttua voimakkaasti, päättäväisesti mutta unohtamatta niiden juurisyitä, ja sen takia me tarvitsemme eriarvoisuuden poistamista ihan yhtä paljon kuin tarvitsemme lisää rahaa poliisille, mikä tullaan varmasti hoitamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Satonen.

15.32 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Ohisalo totesi täällä, että sisäisestä turvallisuudesta huolehtiminen ei ole vain tämän hallituksen asia. Se on ihan totta. Se on myös tulevien hallitusten ja se on kaikkien hallitusten asia, mutta sen pitää kyllä olla tämänkin hallituksen asia. Se tarkoittaa sitä ja kiteytyy siihen, että nämä poliisin tarvitsemat resurssit, joita tässä on useissa puheenvuoroissa jo peräänkuulutettu, on pakko tässä tilanteessa löytää. Se viesti on täysin selvä, että sisäinen turvallisuus tulee heikkenemään, jos poliisin henkilöstöresurssit tulevat pienenemään, ja koska se on sentyyppinen toimiala, että se ei voi oikein muualta säästää kuin henkilöstöstä, niin se on väistämätöntä, jos nämä rahamäärät eivät ole riittäviä.

Otan esille vielä sen, että Poliisikoulusta valmistuu uusia poliiseja. Onko täällä joku oikeasti sitä mieltä, että yhteiskunnan etu ei ole se, että nämä valmistuvat poliisit pääsevät töihin hoitamaan sitä poliisin tehtävää? Jos joku on eri mieltä, niin sitten voi puolustaa hallituksen [Puhemies koputtaa] määrärahaesitystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

15.33 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kuten meidän puheenjohtaja Purra sanoi, tämä näyttää enemmän sosiaalipoliittiselta tilannekatsaukselta, joka sinänsä on tärkeä asia, mutta on hyvin vaikea kuvitella, että vakavaan rikollisuuteen syyllistynyt järjestäytyneen rikollisuuden henkilö tai terroristi pelkästään juttelemalla ja sosiaalityöntekijän avulla siitä oikaistuu.

Tässä ohjelmassa ja ministerin puheissa tuntuu olevan, että itäsuomalainen mies, työtön sellainen, on suurin turvallisuusuhka Suomelle, [Jussi Saramon välihuuto] ja järjen realiteetit ovat poistuneet.

Sitten yksi, mitä tässä keskustelussa ei ollenkaan ole, on oikeudenhoito. Eikö tässä sisäisen turvallisuuden ohjelmassa pitänyt olla tuomioistuimet, syyttäjät, vankilat? Tästä ei puhuta lainkaan — ja tänne olisi voinut tietysti tulla myös oikeusministeri tästä asiasta keskustelemaan, nimittäin siellä on todella hätä — ja joudun kysymään teiltä, ministeri, tuleeko sinne myös rahat?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pirttilahti.

15.34 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille, että nostitte sopimuspalokuntien merkityksen esille osana Suomen pelastustoimea.

Suomessa on noin 30 000 sopimuspalokuntalaista plus sitten vapaaehtoista muuta toimijaa, ja heidän toimintansa periaate on sydämen tahto tehdä, lähes tämmöinen maanpuolustushenki eli avustustahto. Hallitusohjelmassa on muun muassa kirjattu, että sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä tullaan vahvistamaan ja tunnistetaan nykyiset ja tulevaisuuden haasteet ja erityispiirteet. Nyt kun pelastuslakia uudistetaan, olisi oivallinen paikka katsoa myös sopimuspalokuntien asema Suomessa ja kirjata se siihen rinnalle yhtä lailla kuin pelastustoimenkin toimijat.

Täällä on puhuttu poliisien resursseista, ja se on aivan oikein, mutta SM itse on todennut, että pelastustoimella on noin 80 miljoonan euron tasokorotustarve, plus Sopimuspalokuntien Liitto on arvioinut, että noin 50 miljoonaa tarvittaisiin myös sinne lisää. [Puhemies koputtaa] Eli puhutaan noin 130 miljoonan euron rahoitustarpeesta myös pelastustoitteille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Löfström.

15.35 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteossa todetaan, että koulutuksen ja henkilöstön rekrytoinnilla huolehditaan, että viranomaisten tosiasiallinen palvelukyky turvataan suomen ja ruotsin kielellä.

Att varje medborgare, oavsett finska eller svenska som modersmål, ska kunna bli bemött på sitt språk ska vara en självklarhet. Det är en grundbult för att alla ska kunna känna sig trygga och ha ett högt förtroende för myndigheterna. Det är därför viktigt att tillräckliga resurser ges till utbildningen av svenskspråkig personal hos i synnerhet polisen, sjöbevakningen, nödcentralen och räddningsmyndigheterna.

Askel oikeaan suuntaan on se, että ensi vuonna järjestetään merivartijan peruskurssi ruotsiksi. Sitä ei ole järjestetty 10 vuoteen, ja hakemusten suuri määrä osoittaa, että tarve on ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

lut merkittävä. Siksi hallitus kiittää ministeriä siitä työstä, jonka hän on tehnyt tässä asiassa, ja siitä, että kurssi vihdoin järjestetään vuonna 2020.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen Kimmo

Jag vill också fråga hur det ser ut med möjligheten att ordna en svenskspråkig räddningsutbildningskurs, [Puhemies koputtaa] som inte heller har ordnats på tio år.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.36 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on ollut tässä turvallisuusselontekoja toinen toisensa perään. Hyväksyimme ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon. Nyt meillä on täällä kaksikin selontekoa käsitteillä, puolustusselonteko ja selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Saattaa olla järkevääkin, että me näinkin laveasti tätä turvallisuussektoria läpi käymme. Käsithän on tuttu meille: laaja turvallisuus. Ja laaja turvallisuushan näkyy myöskin tässä sisäisen turvallisuuden selonteossa mitä oivallisimmin.

Vähän olen ihmetellyt näitä opposition puheenvuoroja. Erityisesti hämmästelін kokouksen Jari Kinnusen häkellyttävän kiukkuista puheenvuoroa. Siinä moitittiin tätä selontekoa absurdiksi puheeksi. Kun huolella kuuntelin, mitä te sanoitte, niin — ei tämä nyt tietysti pallottelulla miksikään muutu, mutta — se vaikutti kovin absurdilta, se teidän puheenvuoronne. [Juha Mäenpää: Realistinen!] Siitä puuttui kokonaan se syvä ymmärrys, mistä aidosti on kysymys tässä turvallisuudessa, joka todellakin koostuu useista tekijöistä. Primääri tekijä on kuitenkin siinä sisäisessä turvallisuudessa: vahva luottamus suomalaiseen yhteiskuntaan ja vahva luottamus toinen toisiimme. Järjestyksen pito [Puhemies koputtaa] on sitten siihen liittyvä lisätekijä, mutta tämä sisäinen turvallisuus koostuu tästä luottamuksesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kun nimi mainitaan, niin annetaan edustaja Kinnuselle.

15.38 Jari Kinnunen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puheenjohtaja — anteeksi puhemies!

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, hienoa.

Tuntuu aika erikoiselta — olin nimittäin puoli vuotta sitten vielä tuolla etulinjassa taistelemassa teidänkin puolesta sitä rikollisuutta vastaan. 39 vuotta linjassa — voin väittää, että tiedän, mistä puhun. Tästä ei tarvitse edes ruveta debatoimaan.

Eli kun minä luin tuota paperia, niin sen olisin voinut kappale kappaleelta silputa sinne sillisalaattiin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tavio.

15.38 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tämä selonteko on erittäin heikkotasoinen. Hallitus ummistaa silmänsä haittamaahanmuutolta ja sen ongelmilta. Te

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

kerrotte tässä, ikään kuin lukijaa rauhoitellen, että suurin osa muuttoliikkeestä on hallittua ja että maahanmuutto ei olekaan sisäisen turvallisuuden kysymys. Selonteossa myös korostetaan ulkomaalaisen työvoiman merkitystä Suomelle, ikään kuin tässäkin asiakirjassa olisi tarkoitus perustella siirtolaisuutta eikä käsitellä sisäistä turvallisuutta.

Hallitus on turvallisuutta enemmän huolissaan siitä, että suhtautuminen maahanmuuttoon aiheuttaa yhteiskunnallisia jakolinjoja. Syyttävä sormi osoittaa siis taas suomalaisiin. Suomalaiset nyt eivät kuitenkaan ole oikeasti toisilleen mikään turvallisuushaka somekäytöksellään tai muka syrjivine asenteineen tai maalittamisineen, mitä vihervasemmisto koko ajan viljelee. Suomi on Ruotsin tiellä: väkivaltarikokset raaistuvat, katuväkivaltaa kohdistuu sivullisiin ohikulkijoihin. Ettekö te ymmärrä haittamaahanmuuton seurauksia?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska.

15.39 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että tässä sisäisen turvallisuuden selonteossa nostetaan esiin järjestäytynyt rikollisuus ja toisaalta hybridivaikuttaminen ja terrorismi. Täällä oppositiosta puhuttiin aika voimakkaasti ja käytettiin sanaa ”maailmanparantaminen”, mutta uskon, että osaltaan sillä työllä, mitä me kansainvälisellä yhteistyöllä ja tuolla ulkomaisilla pelikentillä teemme, me haemme keinoja, joilla tulemme vähentämään hybridivaikuttamista, estämään terrorismin tulemistä Suomeen ja toisaalta hakemaan ratkaisuja siihen, etteivät kansainväliset ilmiöt iske tänne meille samalla voimalla mitä me olemme nähneet jo muualla. On hienoa, että hallitus näkee, että myös tällä työllä, mitä Suomen rajojen ulkopuolellakin tehdään, on suuri merkitys meidän turvallisuuteen ja miten täällä sitten huolehditaan meidän arjestamme, joten kiitos siitä.

Toivoisin myöskin, että kun tässä keskustelussa tulee tämä vastakkainasettelu hyvin vahvasti hallitusta kohtaan, niin muistetaan myös, että meillä, eduskunnalla, on todella tärkeä rooli, kun tätä selontekoa käsitellään valiokunnassa ja siihen jätämme oman [Puhemies koputtaa] kädenjälkemme. [Leena Meren välihuuto]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Elo.

15.41 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käymme täällä tärkeää keskustelua sisäisestä turvallisuudesta. Haluan kiittää ministeri Ohisaloa kattavan selonteon esittelystä.

Täällä on todettu, että Suomi on maailman turvallisimaa maa, vaikka Suomessa on eurooppalaisittain pienet poliisivoimat. Se kertoo osaltaan siitä, että sisäinen turvallisuus syntyy koulujen ja päiväkotien, sosiaali- ja terveystalveluiden ja yhteisöjen tekemän työn tuloksena. Selonteon laaja turvallisuuskäsitys onkin tervetullut.

Syrjäytyminen, pahoinvointi ja ongelmien kasaantuminen ovat Suomessa sisäisen turvallisuuden suurimpia uhkia, niin kuin täällä on hyvin todettu. Suomen sisäisen turvallisuuden politiikan tuleekin perustua ensisijaisesti näistä ongelmista aiheutuvien haasteiden ja uhkien ennalta ehkäisyyn.

Kiitan myös edustaja Viljasta päihdetyön arjen tuomisesta tähän saliin. On tärkeää, että poliisilla on resursseja rikosten selvittämisen lisäksi ennalta estävään työhön, ja olisin kysynyt ministeri Ohisalolta: millaisiin toimiin tätä ennalta estävää työtä on tällä kaudella lisätty?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Eskelinen. — Edustaja Eskelinen onkin lähtenyt, no sitten mennään eteenpäin. — Edustaja Niemi, Veijo.

15.42 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäinen turvallisuus on erittäin tärkeä itsellenikin tietysti myöskin poliisitaustan perusteella. Olisin arvoisalta sisäministeriltä kysynyt: kun poliisilta puuttuu tällainen 30 miljoonaa euroa, millä voimme toteuttaa poliisissa muun muassa harva-aluepartioinnit ja lähiöpoliisitoiminnan, mitkä on kuitenkin kirjattu hallitusohjelmaan?

Sitten varsinkin vihreiden suunnasta tuli tämä, että poliisilla on hyvät, terveelliset ja turvalliset tilat. Semmoisessa pikkukaupungissa kuin Tampere on todella sisäilmaltaan huono poliisirakennus väistötiloissa ynnä muualla.

Vastaavasti esimerkiksi Suomen osallistumisen vahvistamiseen EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan koulutusoperaatioon Malissa heitetään tuosta vain sattumalta sama 30 miljoonaa euroa, jotta saadaan lisää väkeä. Onko tämä näin vaikeata, yksi 30 miljoonaa, että poliisin budjetti pysyisi ajoissa ja aikataulussa? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Kilpi, ja sen jälkeen ministeri Ohisalo vastaa.

15.43 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 30 miljoonaa, mitä se oikein tarkoittaakaan? Poliisillahan on ollut olemassa post-traumatyöpajoja jo kymmenen vuotta, ja siellä hoidetaan kriittisessä tilanteessa traumatisoituneita ja jopa invalidisoituneita poliiseja. Minä olen ollut mukana siinä toiminnassa ihan alusta lähtien, ja se on kyllä syventänyt rajusti minun näkemystäni siitä, mitä se poliisityö oikeasti on.

Kriittiset tilanteet ovat tänä aikana selvästi lisääntyneet, esimerkiksi asekeikat. Samalla kumulatiivinen stressi on lisääntynyt hyvin rajusti. Juttupinot tutkijoitten pöydällä sen kun vain kasvavat ja tehtäviä tuodaan koko ajan poliisille vain lisää. Nuo 30 miljoonaa tarkoittavat sitä, että kriittiset tilanteet tulevat vain lisääntymään. Ei sitä ennalta ehkäisevää työtäkään pystytään tekemään, jos rahaa puuttuu ja ne juttupinotkin siellä sen kun kasvavat. Ja nuo puuttuvat rahat tarkoittavat sitä, että sisäisen turvallisuuden selkäranka murtuu. Sitä on venytetty jo aivan liian pitkään.

Arvoisa sisäministeri, [Puhemies: Näin, ja nyt!] kysymys kuuluu: ymmärrätkö te, mitä tuo 30 miljoonaa oikein tarkoittaa? [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylitystä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja kuten lupasin, niin tässä vaiheessa ministeri Ohisalo, 3 minuuttia. Sitten katsotaan, jos on tarvetta jatkaa vielä tätä debattia.

15.44 **Sisäministeri Maria Ohisalo:** Arvoisa puhemies! Kiitokset edustajille erittäin hyvistä huomioista, hyvästä keskustelusta. Melko moni nosti täällä esille ennaltaehkäisyn. Se nousi eri näkökulmista. Se nousi muun muassa siitä näkökulmasta, että sitä on täällä painotettu liikaa. Toisaalta se nousi siitä näkökulmasta, että on tärkeää, että se nousee tässä selonteossa.

Huomio kannattaa nyt kääntää sinne, mistä lähtökohdista tätä selontekoa lähdettiin valmistelemaan. Eli edellisen selonteon prosessin pohjalta käytiin laaja keskustelu, mitä sieltä puuttui, ja silloin huomattiin nimenomaan tässä talossa, että se keskittyi vain sisäminis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

terion hallinnonalalle. Eli sieltä puuttui ikään kuin kaikki linkit niihin muihin turvallisuuden tekijöihin, ja sen takia tässä selonteossa on nimenomaan haluttu vastata tähän eduskunnan esittämään huoleen.

Tässä selonteossa on vastattu myös eduskunnan esittämään huoleen näiden resurssitarpeiden osalta. Eli on kirjattu ylös sitä, kuinka paljon pelastajia, rajavartijoita, hätäkeskuslaitospäivystäjiä, poliiseja tarvitaan tulevina vuosina, jotta me voisimme yhdessä allekirjoittaa tämän tulevaisuuden resurssikehityksen ja mennä kohti sitä.

Eli nimenomaan eduskunnan toiveista tämä on tämän muotoinen kuin se täällä nyt on.

Moni edustaja pohti sitä, onko tämä kenties poliittinen asiakirja. No, tämä on valtioneuvoston selonteko. Sitä on ollut mukana työstämässä parlamentaarinen ryhmä, ja kuten alussa kiitin, kiitän vielä uudestaan sitä ryhmää. Monet teidän huomioistanne on nostettu sinne mukaan. Varmasti ryhmän jäsenet itse muistavat, mitä asioita erityisesti sinne on tullut teiltäkin. Tämä selonteko on tehty sisäministeriön hallinnonalalla kattavasti kaikkia hallinnonaloja nimenomaan kuullen ja hyödyntäen. Täällä edustaja Kinnunen taisi viitata siihen, että poliisia ei ole kuultu tässä. Poliisihallitus on nimenomaan ollut valmistelemassa tätä. [Jani Mäkelän välihuuto] Tämä on virkatyönä tehtyä pohjaa, josta olemme sitten parlamentaarisenkin ryhmän kanssa käyneet keskustelua. Itse asiassa myös oikeusministeriö on ollut tässä vahvasti mukana, tässä viittaus edustaja Merelle erityisesti.

Monessa puheenvuorossa kiinnitettiin huomiota siihen, että resurssit olisivat jotenkin yhtäkkiä laskemassa roimasti. Kyllä poliisin tarve on 30 miljoonaa enemmän, ja se on tunnistettu. Meillä on työkaluina katsoa lisätalousarvioita ja täydentäviä talousarvioita. Me tulemme katsomaan mahdollisuudet hyödyntää näitä. Mutta on totta, kuten olen monesti todennut, että poliisin rahoitus kaipaasi pitkäjänteistä toimintaa. Kuten viime viikolla sanoin, yksi hallitus ei kerralla laita kuntoon sitä kokonaisuutta, jossa meillä on korjausvelkaa paitsi rakennuksista, ne on hyvin mainittu täällä, [Puhemies koputtaa] myös kalustosta, henkilöstöstä. Henkilöstömäärää on nimenomaan päästy viime vuosina nostamaan, kalustoa uusimaan ja toimitiloja parantamaan.

Sen myös haluan nostaa tässä, että ministeri ei puutu yksittäisiin operatiivisen tason päätöksiin siitä, millaisia kalustohankintoja tehdään. [Puhemies koputtaa] Se on siellä laitoksilla se työ.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt huomaa, arvoisat edustajat, että tarvetta on vielä jatkaa debattia. Painakaa V-painiketta ja nousekaa seisomaan. Pääpaino on niissä edustajissa, jotka eivät vielä ole saaneet puheenvuoroa. — Edustaja Mäkelä.

15.48 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä selonteko kuulostaa enemmänkin sellaiselta epäluottamuksen ja kahtiajaon lietsomiselta, siltä, että parlamentaarinen prosessi valjastetaan tavallaan hallituksen oman punavihreän agendan kumileimasimeksi. Ei tällainen peli kyllä vetele yhtään.

Luottamus ei ole mikään itsestäänselvyys, se pitää ansaita joka päivä. Poliisi ansaitsee luottamuksen sillä, että se selvittää rikoksia ja pystyy vastaamaan kansalaisten pyyntöihin, ja nyt hallitus on tarkoituksellisesti nakertamassa sitä kansalaisten luottamusta.

Resurssien ohella on myös oleellista, että poliisi keskittyisi ihan oikeaan rikollisuuteen eli ei esimerkiksi juoksisi sananvapauden käyttäjien perässä vaan keskittyisi ottamaan rikollisia kiinni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Kyselytunnilla ministeri Ohisalo väisteli 54 minuuttia kysymystä ja nyt vähän reilut kaksi tuntia kysymystä. Kysyn sen vielä uudestaan: miten on mahdollista, että te laitatte 1 200 miljoonaa kehitysapuun ottaessanne 7 000 miljoonaa velkaa mutta poliisille ei löydy 30:tä miljoonaa rahaa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Jokinen, Kalle.

15.49 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sisäisen turvallisuuden selonteko voisi olla hyvin merkittävä poliittinen linjaus, jos se tehtäisiin kunnolla. Nyt sitä ei ole tehty kunnolla, ja tämä ei ole merkittävä linjaus. Valitettavasti tämä on hyvin kaukana siitä arkitodellisuudesta, jossa turvallisuusviranomaiset päivittäin painivat tuolla kentällä.

Suomessa on Euroopan vähiten poliiseja, noin 130 poliisia 100 000:ta kansalaista kohden. Euroopan keskiarvo on noin 320 poliisia 100 000:ta kansalaista kohden. Eli tämän mukaan Suomessa pitäisi olla poliiseja noin 17 500 eikä 7 500, jotta oltaisiin Euroopan keskiarvossa.

Budjettiriihessä te petitte kansalaisille annetun turvallisuuslupauksen. Olette lisänneet pysyviä menoja tällä kaudella 1,4 miljardia euroa, otatte velkaa ensi vuonna 7 miljardia euroa, mutta 30:tä miljoonaa ei löytynyt kansalaisten turvallisuuteen. Miksi sitä ei löytynyt? Onko tämä arvovalinta? [Puhemies koputtaa] Mistä tässä on kysymys? Vastatkaa, ministeri.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Könttä.

15.51 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Olen tietysti tyytyväinen, että siitä aallonpohjasta, kun poliiseja oli se vajaa 7 200, on päästy nyt tähän vajaaseen seitsemään- ja puoleentuhanteen, ja olen tietysti tyytyväinen, että myös siitä aallonpohjasta, kun tuo poliisien rahoitus oli vajaa 700 miljoonaa, on nyt oltu noususuunnassa ja se on ensi vuonna se reilut 850 miljoonaa euroa. Mutta se ei silti ole riittävästi, niin kuin tiedämme. Uhat lisääntyvät. Meillä tulee, valitettavasti, yhä enemmän tarvetta poliiseille ja poliisin kaltaiseen työhön. Kun siellä on tunnistettu myös niitä menoeriä — meillä on esimerkiksi kiinteistöpuolella kasvavat kulut, meillä on ict-puolella kasvavat kulut — niin voisiko yksi keino olla se, että mennään jotenkin jopa samankaltaiseen ajatukseen kuin Puolustusvoimilla, kun mentiin Puolustuskiinteistöihin, niin että esimerkiksi kiinteistökuluissa ja ict-kuluissa päästäisiin hallitumpaan kulujen kasvuun, jotta ne lisärahat, joita on annettu — hyvä niin — menisivät sitten poliisien määrään ja siihen, että poliisi näkyy kansalaisten arjessa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Saramo.

15.52 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtaosa turvattuudesta syntyy suoraan ja epäsuorasti eriarvoisuudesta, mutta totta kai aina tarvitaan myös sitä niin sanottua kovaa turvallisuutta, ja sen takia tämä hallitus antaa poliisille paljon enemmän rahaa kuin kokoomus ja perussuomalaiset ollessaan hallituksessa. Tässä mainittiin, että 690 miljoonasta on nyt tultu yli 800 miljoonaan, ja te puhutte täällä 30 miljoonasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Jos me kysymme aivan miltä hallinnonalalta tahansa, niin kaikilla hallinnonaloilla on lisätarvetta. Poliiseja toivottavasti saadaan lisää enemmän kuin se 250, mikä on nyt tullut lisäystä, mutta olkaa rehellisiä: teidän aikanne poliisiin panostettiin vähemmän kuin nyt. Pidän sitä silti tärkeänä, että tämä hallitus panostaa erityisesti koulutukseen ja lapsiin ja nuoriin, koska sitä kautta poliiseja tarvitaan tulevaisuudessa vähemmän.

Täytyy sanoa uskottavuudesta, kun tässä on pidetty paljon uskottavuuspuheenvuoroja, että harva asia on syönyt minusta yhtä paljon poliisin uskottavuutta [Puhemies koputtaa] kuin kokoomuksen edustaja Kinnusen puheenvuoro tässä tänään. [Mauri Peltokangas: Oletteko te kuunnellut poliisien puheita?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Junnila.

15.53 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus sopi keväällä 370 miljoonan euron leikkauksista, jotka astuvat voimaan 2023 alkaen. Sisäministeriön 3. toukokuuta päivätystä muistiosta paljastui, että ministeriö oli alun perin kohdistamassa 7 miljoonan leikkaukset maahanmuuttomenoihin, mutta ministeriössä päätettiin lopulta tehdä isoimmat säästöt poliisin toimintamenoihin. Myöhemmin elokuussa ministeri Ohisalo tviittasi: ”Poliisin työtä on varjostanut pitkään resurssien niukkuus ja poukkoilevuus. Poliisien resurssihaasteet ovat vakavia, ja tilanne juontuu pitkältä ajalta. Olemme sisäministeriössä johdonmukaisesti esittäneet lisäyksiä poliisiresursseihin.” Seuraavaksi ministeri puhui kyselytunnilla tulevista sopeutuksista. Arvoisa ministeri, jos ongelmaksi muodostuu poukkoilevuus, niin miksi johtamanne sisäministeriö ei sitten toimi johdonmukaisesti? Ei tällainen lyhytjänteinen toiminta turvallisuudentunnetta lisää, mutta 30 miljoonan euron määrärahavaje sitä kyllä heikentää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

15.54 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän selonteon ongelma on todellakin se, että siinä käytössä ovat vain pehmeät keinot, ja niin kuin täällä useista kokoomuksen puheenvuoroista on käynyt ilmi, me tarvitsemme kyllä myös niitä kovia keinoja, jotta pystymme näitä ongelmia taklaamaan. Järjestäytynyt rikollisuus, huumeet, jengiytyminen, maahanmuuton tuomat ongelmat, Isis-terroristien pääsy Suomeen — näihin ei tarjota mitään kouriintuntuvia, kovia keinoja.

Arvoisa puhemies! Otan esiin yhden esimerkin, ja se on Afganistanin tilanne. Nyt kaikki asiantuntijat ovat sanoneet, että kun Nato, länsimaat, ovat sieltä lähteneet pois, niin se on aikamoisen houkutteleva alusta esimerkiksi terrorismin uudelleen syntymiselle. Mutta missä ovat meidän terrorismilakimme tällä hetkellä? Milloin saamme oikein päivityksen niistä tänne eduskuntaan? Olemme sitä odottaneet jo tämän eduskuntakauden alusta saakka, mutta sitä vain ei näy. Ymmärrän, että tämä ei kuulu sisäministerin toimialaan suoraan, mutta hallituksen edustajana [Puhemies koputtaa] teillä, sisäministeri, varmastikin on jotain tietoa tästä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

15.55 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sisäisen turvallisuuden arki alkaa sinä päivänä, kun ihmisellä on hätä ja hän tarvitsee poliisin tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

jonkun muun viranomaisen apua välittömästi. Suomi on tässä asiassa jakautunut kahtia: harvaan asutulla maaseudulla sen avun saaminen on erittäin pitkän, pitkän odotuksen takana — saako yleensä tulemaan ollenkaan. Onneksi itärajan kunnissa tämä Rajavartioston ja poliisin yhteistyö toimii erinomaisesti, ja siellä olemme saaneet monta apua Rajavartiolaituksen ja poliisin yhteistyön kautta, ja toivottavasti tämä hyvä yhteistyö jatkuu, ja uskon, että PTR-yhteistyö näin tekee ja on tulevaisuudessakin paraneva.

Mutta keskustan ryhmäpuheenjohtaja edustaja Pylväs puheenvuorossaan mainitsi tämän huumausaineiden leviämisestä aiheutuneen vakavan vaaran kansalliselle turvallisuudelle. Todellakin tällaisia tilanteita, mitä Pylväs kuvasi, on valitettavasti Suomessa jatkuvasti lisää, ja kun vihreät tekivät sen päätöksen, että kannabis pitäisi kuulemma laillistaa, niin kyllä synkästi ihmettelen sitä, miksi tällaisia päätöksiä yleensä tehdään, koska jos se tehtäisiin, se johtaisi täydelliseen romahdukseen koko rikostutkinnassa [Puhemies koputtaa] ja samalla se romuttaisi koko meidän terveydenhuoltomme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Soinikoski.

15.56 Mirka Soinikoski vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vahva sosiaalinen ja yhteiskunnallinen luottamus ovat sisäisen turvallisuuden peruskiviä. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisoikeuksia edistetään, rasismia kitketään ja hallintoketjujen sujuvaa toimintaa parannetaan poliisin, syyttäjän ja tuomioistuinten välillä.

Tällä hetkellä yksi vakava yhteiskunnallista luottamusta horjuttava tekijä on Suomen oikeusprosessien pitkiksi venyneet käsittelyajat. Odotusajat moneen riita-asiaan ovat kohutuuttoman pitkiä, ja se aiheuttaa monelle ylimääräistä epävarmuutta. Tämän takia onkin tärkeää, että syyttäjän ja poliisin välistä yhteistyötä tiivistetään rikosasioiden käsittelyn nopeuttamiseksi. Lisäksi oikeudellisen prosessin käsittelyaikoja on lyhennettävä ja sujuvoitettava rikosprosessia.

On aivan keskeistä, että turvallisuusviranomaisten palvelut tuotetaan niin, että ihmiset saavat avun koko maassa nopeasti, tehokkaasti ja yhdenvertaisesti. Palveluilla vähennetään ihmisryhmien välistä eriarvoisuutta ja vahvistetaan turvallisuudentunnetta, kun turvallisuustoiminnan eri ketjut pelaavat hyvin yhteen. Opposition retoriikka tässä salissa ei tänään [Puhemies koputtaa] Suomen kokonaisturvallisuutta ole edistänyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

15.58 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on aivan oikein nostettu esille huoli poliisien määrärahoista. Nostaisin kuitenkin esille huolen myöskin pelastustoimen rahoitusvajeesta, jonka on arvioitu olevan vielä huomattavasti suurempi, yli 80 miljoonaa euroa. Puutteita on paitsi siellä henkilöstössä myöskin kalustossa ja koulutuksessa, kiinteistöissä. Aivan kuten täällä edustaja Pirttilahti mainitsi, myös sopimuspalokunnat kärsivät henkilöstövajeesta ja vanhentuneista varusteista ja myöskin epävarmoista hälytysjärjestelmistä.

On todella hälyttävää, että kukaan ei tällä hetkellä Suomessa tarkalleen edes tiedä, kuinka paljon meillä on niitä henkilöitä, jotka osallistuvat hälytystoimintaan. Meillä ei ole sellaista valtakunnallista kattavaa järjestelmää, josta kaikki löytyisivät. Aluehallintoviranomaiset ovat joutuneet antamaan paljon näitä huomautuksia toimintavalmiusajoista. Silloin kun kansalainen tarvitsee palokuntaa tai tarvitsee ensihoitoa, niin useimmiten kysy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

mys on elämästä ja kuolemasta. Ja siksi olisinkin halunnut kysyä ministeriltä: oletteko varmistanut sen, että meillä on [Puhemies koputtaa] riittävät resurssit pelastustoimelle, kun tämä toiminto on nyt [Puhemies koputtaa] sitten sote-uudistuksen yhteydessä [Puhemies: Aika!] siirtymässä sinne alueille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan taas tästä minuutin puheenvuoron mitasta. — Ja seuraavaksi edustaja Vikman.

15.59 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristömme muuttuu koko ajan monella tapaa haastavammaksi, mutta valitettavasti hallituksen sisäisen turvallisuuden selonteko ei onnistu vastaamaan eduskunnan sille asettamiin tavoitteisiin. Esimerkiksi poliisin mukaan laittomia huumeita käyttävät ja myyvät yhä nuoremmat henkilöt. Huumeet lieveilmiöineen ovat paheneva ja vakava ongelma aivan erityisesti lasten ja nuorten kannalta.

Tästä huolimatta hallituspuolueiden suunnalta on kuultu esityksiä, jotka ovat omiaan muokkaamaan asenneilmastoa huumemyönteisemmäksi. Tällaisia ehdotuksia ovat olleet esimerkiksi huumeidenkäytön dekriminalisointi, piikityshuoneiden laillistaminen sekä tuore vihreiden linjaus kannabiksen laillistamisen puolesta.

Huumemyönteisille lausunnolle ei ole tilaa, tarvitaan ripeitä tekoja huumeidenkäytön vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Huumeakauppaa ja rikollisuutta vastaan on toimittava määrätietoisesti [Puhemies koputtaa] samalla, kun huumeista eroon haluaville on tarjolla apua. Kysyn: [Puhemies koputtaa] miten hallitus aikoo pahenevaan huumeongelmaan tarttua ja taistella [Puhemies: Aika!] huumeakauppaa ja rikollisuutta vastaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan: On vaikeaa, jos jokaisen puheenvuoron jälkeen täytyy muistuttaa tästä minuutin ajasta. Toivon, että pysyttäisiin minuutissa. — Ja seuraavaksi edustaja Kiviranta.

16.01 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliisi on sisäisen turvallisuuden kulmakivi ja tärkein valvoja. Poliisin näkyvä läsnäolo on tärkeää niin taajamissa kuin haja-asutusalueilla, ja tärkeää on, että mahdollisimman moni tapaturma, onnettomuus, rikos tai muu häiriö voidaan estää. Poliisilla on tärkeä rooli sekä turvallisuusongelmien ehkäisijänä että myös ratkaisijana.

Kun erityisesti kokoomus on ollut tänään täällä erittäin terävänä näitten poliisin määrärahojen osalta, niin voisi tehdä katsauksen viimeiseen 10 vuoteen: Pääministeri Kataisen hallituksen aikana poliisien lukumäärä väheni useilla sadoilla. Vuodesta 2017 lähtien se on sen sijaan kasvanut, ja nykyinen hallitus on nostanut poliisin määrärahoja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laakso.

16.02 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kunnioitettu ministeri Ohisalo, niin sympaattinen ihminen kuin te olettekin, mutta kun todellakin tämän selonteon lukee, niin pakko on sanoa, että nyt ei olla välttämättä tilanteen tasalla. Oikeasti, jos sisäministeri tekee tällaista paperia, niin se ei voi näyttää siltä, että sen on sosiaaliministeri tehnyt. Tietysti kun kuuntelee tänään puheita, niin aika paljon täällä on koko ajan kompattu, kuinka tärkeää on ruohonjuuritaseen päihdeongelmaisissa ynnä muissa —

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

mikä on täysin totta. Sen allekirjoitan täysin, että sieltä lähtee se juttu, mutta totuudessaan se ei ole sisäisen turvallisuuden asia, vaan se on todellakin sitä sosiaalipoliittista toimintaa. Oikeasti, ruvetkaa olemaan tämän maan sisäministeri. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

16.03 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdenvertainen koulutus on yksi sisäisen turvallisuuden tukipilareista. Kaikki eivät koe olevansa turvassa tämän maailman turvallisimman maan koulussa.

Opettajien työssään kokema väkivalta on kasvanut tasaisesti 2010-luvulla, ja koulukiusaaminen on edelleen merkittävä lapsiin kohdistuva turvallisuushäiriö. Tämän vuoden kouluterveyskysely osoittaa, että aikuisten lapsiin kohdistama väkivalta on lisääntynyt kahdessa vuodessa neljäs- ja viitosluokkalaisten kohdalla 15 prosenttia.

Turvallisen koulun rakentamiseen tarvitaan niin koulun, kotien, järjestöjen kuin viranomaisten tiivistä yhteistyötä. Tarvitaan ympäri Suomen poliiseja, jotka tekevät kiinteää koulutyötä. Tarvitaan poliisin läsnäoloa. Tarvitaan kiusaamisen vastaista toimintaa, jossa väkivaltaa sanotaan väkivallaksi. Otetaan lapset ja nuoret mukaan tähän turvallisuustyöhön. [Puhemies koputtaa] Kysyn ministeriltä: miten voimme varmistaa koulupoliisien riittävyyden eri puolilla Suomea?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiuru, Pauli.

16.04 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Selonteossa mainitaan sana ”luottamus” noin 25 kertaa — sanotaan muun muassa niin, että viranomaisien ja hallinnon nauttima luottamus on aivan olennaista yhteiskuntarauhalle ja turvallisuudelle, ja näinhän se on.

Tässä on sellainen ristiriita, että hallitusohjelmassa sanotaan, että poliisien määrä nostetaan 7 500:aan, ja selonteossa toistetaan, että poliisien määrä nostetaan hallitusohjelman mukaisesti 7 500:aan, mutta budjettiesityksen perusteella määrä tulee laskemaan huomattavasti nykyisestäkin, eli nämä tavoitteet eivät toteudu. Luottamuksen kannalta on erittäin vahingollista, että valtioneuvoston selonteko, hallituksen esitys ja budjettiesitys eivät ole keskenään linjassa. Jos emme voi luottaa näihin kolmeen keskeiseen dokumenttiin, niin mihin me voimme luottaa? Tarvitsemme Niilo Tarvajärven tyyppisen Hamsteri-tarrakeräyksen, [Puhemies koputtaa] jotta poliisin määrärahat saadaan turvattua?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ranne.

16.05 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiasiahan on, että hallitus paisuttaa nyt julkista sektoria, julkista taloutta 63 miljardista 75 miljardiin vuoteen 23 mennessä. Ja tämä valtava summakaan ei riitä meidän hyvinvoinnin ja meidän sisäisen turvallisuuden, poliisin resurssien turvaamiseen. Siis joku on pielessä.

No, miksi tämä ei riitä? No siksi, että rahat pistetään toisarvoisiin asioihin. Te lisäätte haittaamaanmuuttoa, energiaköyhyyttä tässä maassa ja EU-hankkeita, jotka ajautuvat lopulta mappi ö:hön. Perus- ja ydinasioiden rahoitukseen rahat eivät riitä — siis hyvinvointi ja sisäinen turvallisuus, nämähän jäävät jalkoihin. Yhteistä rahaa on käytettävä vain ja ainoastaan parhaalla mahdollisella tavalla tuottavasti, vaikuttavasti ja vain sellaiseen, joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

tuottaa hyvää suomalaisille ja joka lisää Suomen hyvää, suomalaisten hyvinvointia ja sitä sisäistä turvallisuutta. Eivätkö rahat riittäisi, jos asiat pistettäisiin tärkeysjärjestykseen, [Puhemies koputtaa] myös niihin poliiseihin? — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo.

16.06 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri mainitsi viranomaisyhteistyön tärkeyden puheenvuorossaan — se on yhteiskunnan toimintojen kulmakivi. Sisäisen turvallisuuden kannalta meillähän on monia tärkeitä viranomaisia: poliisi, rajaviranomaiset, koulupuoli, sosiaali ja terveys, Puolustusvoimat, niin edelleen.

Korona-aika on tässä puolentoista vuoden aikana kuitenkin osoittanut joitakin ristiriitaisuuksia. Lentokentillä Rajavartiolaitoksen ja terveysviranomaisten keskinäinen viestintä on päätynyt — näin se vaan on ollut. STM, THL ja välillä avitkaan eivät kommunikoi riittävästi keskenään ja ovat julkisesti eri mieltä asioista. Herättääkö tämä kansalaisissa luottamusta? Viranomaisten toiminnan tulee olla luottamusta herättävää, ja kaavioiden pitäisi olla kunnossa, kun tulee niin sanotusti kova paikka. No, nythän se on ollut.

Kysynkin: miten hallitus aikoo kehittää viranomaisyhteistyötä koronakauden kokemusten perusteella?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

16.07 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansanedustajien tärkein tehtävä on turvata yhteiskuntarauhaa, ja tämä on myös poliisin tehtävä, joka nyt kärsii tästä rahanpuutteesta.

Tuossa joku aika sitten eräs poliittinen ryhmittymä sai maata tuossa Mannerheimintien, ja tästä tämmöiset kentällä toimivat poliisit arvostelivat kovasti poliisin johtoa, että miten tämä sallitaan. Samalla maahanmuuton ongelmista poliisijohto ei uskalla puhua ennen kuin he ovat jääneet eläkkeelle.

Niinpä tämmöinen kysymys: onko mahdollista, että poliisijohtoon on kohdistunut jonkinlaista punavihreää hybridivaikuttamista?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Keto-Huovinen.

16.08 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomalaisessa oikeusjärjestelmässä on oikeusturvaa vakavasti uhkaava resurssipula, joka on mainittu nyt käsillä olevassa selonteossa mutta jäi budjettiriihessä vaille riittävää huomiota.

Tuomioistuineläytöksen, Syyttäjäläytöksen, Rikosseuraamuslaitöksen ja julkisen oikeusavun resurssitilanne on tällä hetkellä ihan täysin kestämatön. Käsittelemättä jäävien juttujen määrät kasvavat, oikeusturvan saatavuus viivästyy ja henkilökunnan työhyvinvointi ja alan houkuttelevuus laskevat. Resurssivaje näkyy myös siinä, että lukuisat kokeneet tuomarit ja syyttäjät vaihtavat alaa. Tämä oikeusjärjestelmän peruskiveä rapauttava ongelma on nostettu esiin niin selonteossa kuin yksimielisesti lakivaliokunnan lausunnoissa. Se vaatii kiireellisiä toimia, joten kysyn hallitukselta, aikooko se tehdä asialle jotakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Tähän debattiin vielä edustaja Kivisaari ja hänen jälkeensä ministeri. Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

16.10 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäisestä turvallisuudesta keskusteltaessa usein ajaudumme pohtimaan poliiseja, hättämäähänmuuttoa, ääriryhmittymiä tai rikollisuutta. Ne ovat totta kai oleellisia, kuten selontekokin huomioi, mutta lopulta sisäisen turvallisuuden kulmatolpat ovat aivan muualla. Ne ovat siellä, missä rikos ei ole vielä tapahtunut tai väkivalta ei ole vielä väkivaltaa.

Puhemies! Kasvatuksella ja koulutuksella, sivistyksellisen pääoman kasvattamisella, nuorisotyöllä ja ennalta ehkäisevillä toimilla voidaan vastata useampiin sisäisen turvallisuuden selonteossa esiin nostettuihin turvallisuusriskeihin. [Kokoomuksen ryhmästä: Niihin tarvitaan rahaa!] Ja, edustaja Laakso, kyllä ne ovat sisäistä turvallisuutta voimakkaimmillaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo, 3 minuuttia.

16.11 Sisäministeri Maria Ohisalo: Arvoisa puhemies! Kiitokset taas hyvistä huomioista. — Tästä edellisestä edustajan puheenvuorosta on hyvä jatkaa, ehkä vastauksena edustaja Häkkäselle aiemmin: Kyse on nimenomaan siitä, että katsotaan, mistä ne ongelmat siellä kentällä syntyvät. [Mauri Peltokangas: Tuleeko rahoitus vai ei?] Ne, mitkä poliisi-johtajat nostavat esille suurimpina ongelmina, eivät synny tyhjästä. Taustalla on juurisyitä, joihin pitää puuttua, ja tämä selonteko nimenomaan rakentaa tätä kattavampaa kuvaa siihen, kuinka niitä asioita ennalta ehkäistään. Tämä on aivan keskeistä turvallisuuden luomista.

Edustaja Laaksolle: Ei suinkaan ole tämän hallituksen tai minun ministerinä keksintöä, että syrjäytyminen on sisäisen turvallisuuden suurin uhka. Sisäministeriön raporteista löytyy vuosien ajalta juurikin tämä huomio. Tämä nousee paitsi pelastajien myös poliisien puheenvuoroista. Se, että osa ihmisistä on ulkopuolella, lisää riskiä huono-osaisuuden kasautumiseen, rikoksiin päättymiseen, onnettomuuksiin. [Mauri Peltokangas: Tuleeko rahoitus vai ei?] Tällä on yhteys, ja vaikka se ei tunnu mukavalta tosiasialta, niin tämä on tutkitusti todistettu monesti, ja se nousee huolena myös kentältä. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Edustaja Sankelolle viranomaisyhteistyön vahvistamisesta: Erittäin tärkeä puheenvuoro. Olen aivan täysin samaa mieltä. Koronakriisistä on opittu paljon. Tästä on kerätty paljon tietoa yhteen, ja muun muassa lisäharjoitustoimintaa vahvistamalla — esimerkiksi sisäministeriön hallinnonalalla eri toimijat harjoittelevat erilaisia kriisitilanteita varten entistä enemmän — sitten ollaan valmiudessa kaikkiin erilaisiin tilanteisiin vastaamiseen. Tätä tehdään myös maan rajat ylittäen. Esimerkiksi virolaisten kollegoiden kanssa tehdään yhteistyössä harjoituksia, kuinka meidän kalustot ovat yhteensovitettavissa kriisitilanteissa. Tätäkin on tärkeää vahvistaa jatkuvasti.

Edustaja Mäenpäälle: Oikeusvaltiossa ministeri ei puutu operatiivisen tason poliisin päätöksiin. Siellä kentällä poliisi johto, se tilanneorganisaatio, joka siellä on kentällä, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] tekee ne päätökset, ei ministeri. Tämä on oikeusvaltion perusajatuksia.

Täällä on viitattu muun muassa terrorismilakeihin aiemmin, ja tällä kaudellahan on tuotu terrorismilakeja oikeusministeriön päästä tänne, ja lisää ymmärtääkseni on tulossa. Osit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

tain tähän liittyen on viitattu tiedusteluun, ja kaikille korvan taakse se tieto, että hallitus tuo tämän vuoden aikana vielä myös tiedusteluselonteon tänne yhteiseen käsittelyyn. [Vilhelm Junnila: Onko se yhtä heikkotasoinen?]

Pelastustoimi on noussut hyvin esille, koska on hyvä huomioida, että sisäinen turvallisuus rakentuu erittäin monista eri sektoreista. Ja kyllä, olemme yhtä lailla huolissamme. Olemme tunnistanee sen tarpeen, että pelastustoimen puolellakin määrärahat ovat tiukat ja ihmisiä on liian vähän. Sisäministeriön hallinnonalalta pystymme vaikuttamaan siihen koulutustarpeeseen ja etsimme paraikaa keinoja tähän, mutta sitten kunnat vastaavat tietysti tällä hetkellä siitä muusta, operatiivisesta toiminnasta. [Mauri Peltokangas: Kymmenen edustajaa kysyi rahoituksesta, ja te ette vastaa!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Tätä debattia on käyty tunnin verran, ja meillä on 30 puheenvuoropyyntöä täällä varsinaisissa puheenvuoroissa, joten siirrymme tässä kohtaa puhujalistaan. — Seuraavaksi edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä. [Pauli Kiuru: 3 minuuttia?] — Paikalta 3 minuuttia, mutta te olette varannut puheenvuoron, ja jos tulee puhujakorokkeelle, suositus on 5 minuuttia. [Pauli Kiuru: Selvä. 3 minuuttia riittää.]

16.14 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuus on tärkeä asia, ja tämäkin keskustelu osoittaa jälleen kerran sen, että se kiinnostaa edustajia ja se kiinnostaa kansalaisia. Tavoite pitää Suomi turvallisena on meille yhteinen.

Valitettavasti on niin, että entistä suurempi osa lievista omaisuusrikoksista jää tutkimatta. Mitä isä tai äiti sanoo lapselleen, jonka kauan odotettu maastopyörä katoaa heti ensimmäisen viikon aikana? Tehdään rikosilmoitus, joka jää tutkimatta.

Yli 90 prosenttia poliisikyselyyn vastanneista poliiseista on sitä mieltä, että he ovat työssään jaksamisen äärirajoilla. Mitä ajattelevat ne nuoret miehet ja naiset, jotka harkitsevat Poliisiammattikorkeakouluun hakemista, kun kuulevat jo työssä olevien tarinoita työn sisällöstä, työmäärästä ja siitä, miten heidän panokseensa suhtaudutaan? Työtä on liikaa, vastuuta on liikaa, työtä ei ehdi tekemään, asioita jää kerta kaikkiaan rästiin, ja se kuormittaa.

Yli 100 000 hälytystehtävää vuosittain jää poliisilta resurssivajeen vuoksi hoitamatta. Ei ole partioita, tai partio on aivan toisaalla ja sitä toista partiota tai kolmatta partiota ei kerta kaikkiaan ole. Asia hoidetaan etänä, se hoidetaan puhelimella tai jätetään kylmästi hoitamatta. Minkä viestin se lähettää sille isälle tai äidille, mummulle tai vaarille, joka perheväkivaltatilanteessa yrittää soittaa ja saada apua, kun hänelle sanotaan, että ei meillä ole partiota mutta jospa tässä puhelimessa voisimme hieman keskustella ja katsotaan sitten myöhemmin lisää?

Poliisi kohtaa työssään enemmän niskurointia, suoranaista väkivaltaa ja päälle sylkemistä. Päälle tulevat jengiytyminen, lisääntynyt aseiden, veitsien ja tuliaseiden kanto mukana ja kaiken päälle vielä erilaista maalittamista. Tässä tilanteessa poliisi toivoo tukea myös ministeriöltä ja ministeriltä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Keto-Huovinen.

16.17 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuudesta huolehtiminen on kansalaisten mielestä yksi tärkeimmistä tehtävistä. Turvallisuuden edistäminen vaatii vakautta, oikeudenmukaisuutta, oikeusturvaa ja toimenpiteitä turvallisuutta heiken-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

tävien ilmiöiden torjumiseksi. Tärkeää on kuitenkin löytää tasapaino pehmeän ennalta ehkäisevän toiminnan ja kovan järjestyksen ja oikeusvaltion ylläpitämisen välillä. Valitettavasti tässä selonteossa tämä ennaltaehkäisy ja oikeudenhoidon tasapaino ontuu. Ennalta ehkäisevien keinojen ylivalta jättää varjoonsa järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan, koulukiusaamiseen puuttumisen keinot ja oikeusjärjestelmän kantokyvyn.

Kansalaisten oikeusturvan edellytys on sujuva ja riittävästi resursoitu rikosketju poliisista Syyttäjälaitoksen kautta tuomioistuinlaitokseen ja lopulta Rikosseuraamuslaitoksen vastuulle. Selonteossa todetaan aliresursoinnin ongelmat, keskeneräisten juttujen suma, henkilöstön kuormittuminen ja koronapandemian aiheuttamat oikeudenkäyntien viivästymiset. Kannan huolta siitä, että nämä huolet eivät realisoituneet budjettiriihessä.

Poliisin resursseista on lähiviikkoina puhuttu paljon, ja syystäkin, sillä hallituksen budjettipäätökset eivät riitä turvaamaan poliisin perustoimintaa ja poliisien määrää ensi vuonna. Sama ongelma lävistää koko rikosketjun. Mikäli jokin osa-alue jää huomioimatta, johtaa se entistä pahempiin pullonkauloihin toisaalla. Mitä hyötyä on saada rikollinen kiinni, jos asia vanhenee syyttäjän pöydälle? Tai mikä vaikutus on sillä, että oikeusturvan saaminen kestää vuosia? Juuri viime viikolla kuulin eräästä tapauksesta, lapseen kohdistuneesta väkivaltarikoksesta, jonka saaminen käräjäoikeuden käsittelyyn kesti lopulta neljä vuotta.

Oikeudenkäyntien viivästyminen on noussut esille kansallisessa laillisuusvalvonnassa mutta myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä. Eduskunnan oikeusasiamieskin kiinnitti viime vuonna erityishuomiota viranomaisten riittävään resursointiin, sillä ihmisten perusoikeudet jäivät toteutumatta, jos lakisääteisten tehtävien hoitaminen vaikeutuu. Eduskunnan oikeusasiamies nosti kertomuksessaan esille myös oikeudenkäyntien viivästymiseen liittyvät hyvitysmaksut, joiden yhteissumma on noussut edellisestä vuodesta. Rikosketjun ruuhkautumisen taustalla on monia syitä: asiamäärien kasvu, poikkeuksellisen vaikeiden ja laajojen juttujen lisääntyminen ja niukat resurssit.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, josta olen erityisen huolissani, on järjestäytyneen rikollisuuden kasvu ja kansainvälistyminen. Sitä käsitellään tässä selonteossa hyvin pinnallisesti. Kuluvan vaalikauden aikana järjestäytyneen rikollisuuden torjunta onkin käytännössä laiminlyöty. Siitä ei ollut mainintoja hallitusohjelmassa, ja tänä vuonna asetetun työryhmän toimikausi loppuu vasta seuraavien vaalien jälkeen. Samaan aikaan meidän vankiloissa järjestäytyneen rikollisuuden aseman vahvistuminen näkyy jo selkeästi vankilaturvallisuuden heikentymisenä. Lisäksi kansainvälisen kaupan ja pimeän verkon myyntialustojen myötä yksityisasiakkaat pystyvät tilaamaan suoraan kotimaisilta ja ulkomaisilta toimijoilta muun muassa aseita, räjähdysaineita ja huumeita. Pakettilähetysten määrän kasvu tekee näiden valvonnan erittäin haasteelliseksi.

Huumausainerikosten määrä on myös merkittävässä kasvussa, ja se näkyy selonteon mukaan myös omaisuusrikosten määrässä. Rikosketjun ruuhkat heijastuvat myös omaisuusrikosten matalaan selvittämisprosenttiin ja korkeaan rajoittamisprosenttiin. Omaisuusrikokset ovat yleisimpiä rikollisuuden muotoja, ja niiden laiminlyöty tutkiminen heikentää kansalaisten luottamusta oikeuden toteutumiseen.

Arvoisa puhemies! Viime vuosikymmeninä nuorten hyvinvointi on parantunut, koettu hyvinvointi on lisääntynyt. On silti fakta, että kaikilla ei mene hyvin. On yksinäisyyttä, on syrjäytymistä, päihdeongelmia, koulutuksen ja työn puutetta, rikollisuutta ja mielenterveysongelmia. Koronan aikana ongelmat ovat kasautuneet heille, joilla oli jo entuudestaan vaikeaa. Meidän on pystyttävä paremmin auttamaan niitä, jotka apua ja tukea kaipaavat, mitä aikaisemmassa vaiheessa, sen parempi. Aina ennaltaehkäisy ei kuitenkaan onnistu, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

ongelmat voivat kasautua pahastikin. Nuoret tekevät rikoksia ja voivat tehdä pahojakin asioita. Tällaisissa tilanteissa poliisin ja viranomaisten on puututtava tilanteeseen ja heillä on oltava selkeä toimintamalli, mitä seuraavaksi tapahtuu, kuka vastaa ja mitä toimia tarvitaan. Kukaan ei hyödy hyvistä ja kattavista suunnitelmista, jos toteutus on sirpaloitunutta.

Loppukaneettina toivon, että kaikki kansalaisten turvallisuuden osa-alueet otettaisiin tasapainoisesti huomioon ja niiden edistämiseksi taattaisiin riittävien resurssien lisäksi [Puhemies koputtaa] myös riittävä toimivalta ja toimivat prosessit. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

16.23 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Turvallisuus kaiketi tarkoittaa vaarojen ja uhkien vähäisyyttä kuin myös subjektiivista kokemusta niiden poissaolosta. Tunteena turvattomuus liittyy yleensä tulevien tapahtumien ennustamattomuuteen. Ihminen tuntee olonsa usein turvattomaksi, jos lähitulevaisuuden uhkakuvat ovat vaikeasti ennustettavia tai vaikeasti ymmärrettäviä. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta toimii vaikkapa koronan alkuvaiheet.

Voi kai tässä ihan pontevasti edelleen sanoa, että Suomi on turvallinen maa. Paradoksi on toki se, että yhä useampi meistä tuntee lisääntyvää turvattomuutta. Tavoitteena täytyy totta kai olla, että jokainen saisi kokea olonsa turvalliseksi. Vaikka se kuulostaakin ehkä vaaleanpunaiselta unelmalta, tavoitteena se on täysin oikea.

Suomen turvallisuusympäristö on varmasti myös muuttunut. Ilmastonmuutos, sosiaalinen eriarvoistuminen, yksinäisyys ja osattomuuden tunne, digitaalisen kybermaailman uhat tai kriiseille altis talousjärjestelmä ovat monimutkaisia haasteita, joiden seuraukset voivat olla yllättäviä ja levitä verkottuneessa maailmassa ennakoimattomalla tavalla. Turvattomuuden tunne lisääntyy, kun maailma näyttää monille kaoottisena sotkuna, jossa oman elämän kulkuun on entistä vaikeampi vaikuttaa.

Puhemies! Osaamisen kehittäminen ja kouluttautuminen vähentää syrjäytymistä ja työttömyyttä, mitkä altistavat turvallisuusriskeille. Siksi näkisin mieluusti, että sisäisestä turvallisuudesta puhuttaessa kasvatus- ja koulutusjärjestelmän rooli nostettaisiin voimallisesti esiin keskeisenä toimijana ja keskeisenä yhteistyötahona, jonka varassa tulevaisuutemme ja turvallisuutemme pitkälti lepäävät. Myös kulttuurin ja liikunnan merkitys ihmisen hyvinvoinnin lisääjinä on erittäin suuri turvallisuusuuhkien ennaltaehkäisyn näkökulmasta.

Puhemies! Totean konkreettisena riskinä myös sen, että päiväkotien johtajien, rehtoreiden ja opettajien kuormittuminen ja työuupumus aiheuttaa vakavan kierteen sille tosiasialle, että ennaltaehkäisevän kentän etulinjassa toimijat, ne joiden varassa koko yhteiskunta kohdataan, eivät jaksaa. Tämä on vakava riski. Myös heidän kokemansa väkivalta tai sen uhka on kasvanut. Siitä ikävästä tosiasiasta lopulta puhutaan liian vähän.

On myös sanomattakin selvää, että satsaukset perheiden tukemiseen, lastensuojeluun ja koulujen oppilashuoltoon ovat keskeisiä lasten ja nuorten ongelmien tunnistamisessa ja pahoinvoinnin ehkäisemisessä. Nämä kaikki ovat mitä painottuneinta sisäistä turvallisuutta.

Puhemies! Lopulta sisäinen turvallisuus pohjautuu ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, vakauden, hyvinvoinnin, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon varaan. Nämä ovat jyhkeitä sanoja mutta pitävät sisällään lopulta kaiken oleellisen. Sisäinen turvallisuus on lopulta kiinni siitä, miten suuri meidän tahto on toimia näiden periaatteiden mukaan ja miten suuri tahto meillä on olla ajoissa liikkeellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.28.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.46.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

18.46 **Vilhelm Junnila ps:** Arvoisa herra puhemies! Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL tutki asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten osuutta vuoteen 2016 asti. THL:n indikaattori mittasi siis väestön kokemusta asuinalueensa turvallisuudesta. Tätä tilastoa ei kuitenkaan enää päivitetä, vaikka turvallisuudentunne on monella tavalla merkityksellinen kokemus hyvinvoinninkin kannalta, ja erityisesti naapurimaa Ruotsin esimerkit sisäisen turvallisuuden heikkenemisestä, segregatiosta ja suoranaisestä gettoutumisesta ja autojen jokailtaisista roihuista ovat kaikkien uutisia seuraavien ja ideologisen kuplan ulkopuolella elävien tiedossa.

Suomessa sama kehityssuunta on voimistunut erityisesti Helsingissä, Tampereella, Turussa ja Oulussa. Järjestäytynyt rikollisuus ja jengiytyminen ovat kasvussa. Keskusrikospoliisi on jo pitkään tutkinut maahanmuuttajavalttaisten rikollisryhmien järjestäytymistä. Krp:n mukaan nuorisoujoukoilta on takavarikoitu runsaasti erilaisia astaloita, kuten miekkoja, patukoita, keppejä, veitsiä ja ampuma-aseita. Toukokuussa krp kertoi, että alaikäisten väkivaltarikosten määrä Helsingissä kasvoi alkuvuonna lähes 40 prosentilla. Mistähän tämä johtuu? Sen tietää asian esitellyt sisäministeri Ohisalo, jota edustaja Holopainenkin niin kovasti ylisti. Syy ei ole ilmastonmuutos, syy ei ole vihapuhe, syy ei ole ei-binäärinen sukupuoli-identiteettikään, eikä syy ole mikään muukaan vihervasemmiston identiteettiin keskeisesti kuuluva tunneperäinen tila. Ei, kyllä syy selviää poliisijärjestöjen tekemästä kyselystä.

Lainaan viittä vastausta kyseisestä kyselystä, joka käsitteli siis turvallisuutta: ”En tiedä, onko kyseessä varsinainen jengirikollisuus, mutta hyvin paljon nuoret, enimmäkseen ulkomaalaistaustaiset ryhmät, tekevät ryöstöjä ja katuväkivaltaa. Suuntaus on selkeästi nähtävissä.” ”Erityisesti maahanmuuttajanuorten keskuudessa esiintyy jatkuvasti enenevässä määrin pieniä rikoksentekojengejä. Myös kansainväliset jengit hakevat entistä enemmän jalansijoja Suomesta.” Kolmantena lainauksena: ”Pääkaupunkiseudulla alkaa olla havaittavissa huomattavissa määrin erityisesti maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden jengiytymistä. Lisäksi yhä nuoremmat, ihan kantasuomalaisetkin, alkavat tehdä ryöstöjä ja pahoinpitelyjä niin sanotun jengin nimiin.” Yhdessä vastauksessa mainittiin näin: ”Olen tehnyt töitä ulkomaalaisten kanssa toistakymmentä vuotta. Jengiytyminen näkyy nuorissa, toisen polven maahanmuuttajien keskuudessa. Turhautuminen ja ulkopuolisuuden tunne johtavat siihen.” Viimeisenä lainauksena: ”Lähinnä nuorten alaikäisten maahanmuuttajataustaisten jengiytyminen on lisääntynyt silmiinpistävän nopeasti. Muutaman vuoden sisällä tämä jengiytyminen tulee näkemään ammattimaisen rikollisuuden saralla huomatta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

vasti. Jengeistä tulee erilaista tiedustelutietoa, ja ne liitetään rikolliseen toimintaan ja ilmoituksiin enenevässä määrin.”

Arvoisa puhemies! Suomen Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtaja Jonne Rinne on tiivistänyt, mistä on kysymys. Puheenjohtaja Rinne on todennut, että se, mitä tapahtuu Ruotsissa, on rantautunut Suomeen — siis ”on”, eli se on jo täällä.

Arvoisa puhemies! Sinällään on hieman mennyttä aikaa keskustella täällä siitä, kuinka virheet voidaan välttää, jos maito on jo kaatunut. Kehityssuunta on selvä, mutta sen torjuminen edellyttää muutakin kuin tavallisten suomalaisten syylistämistä tai, mitä on täällä tehty erityisen paljon tänään, turvallisuus-käsitteen jatkuvaa laajentamista käsittämään kaikkia sellaisiakin ongelmia, joilla ei ole yhtään mitään tekemistä sisäisen turvallisuuden kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

18.52 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Käsissämme oleva selonteko sisäisestä turvallisuudesta käsittelee hyvin laajasti ja eri näkökulmista, miten Suomi ja sen asukkaat voivat henkisesti, fyysisesti ja taloudellisesti. Kokemus turvallisuudesta on yksilötasolla henkilökohtainen. Siihen vaikuttavat ne tilanteet, mitä henkilö arjessaan kohtaa. Nämä tilanteet puolestaan ovat usein kytköksissä siihen, mitä ovat henkilön ikä, sukupuoli, alkuperä, terveys, äidinkieli, asuinpaikka, sosioekonominen asema sekä muut häntä määrittävät tekijät. On ilahduttavaa, että monella mittarilla mitattuna Suomi on sisäisen turvallisuuden kärkimaa maailmassa. Tämä perustuu paljolti seuraaviin seikkoihin:

Suomessa on pitkä kokemus vahvasta yhteiskuntarauhasta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta. Tätä selittävät muun muassa pitkä demokratiaperinne, yhteiskunnalliset rakenteet, jotka tukevat tasa-arvoisia mahdollisuuksia lähtökohdista riippumatta, sekä luottamus virkamiehiin ja instituutioihin. Pidämme esimerkiksi itsestäänselvyytenä, että poliisiin pystyy luottamaan ja että poliisi on lahjomaton. Verrattuna moniin muihin maailman maihin poliisin asema on Suomessa vahva ja vakaa. Se on vuodesta toiseen myös kesto-suosikkiammatti tyttöjen ja poikien keskuudessa.

Sisäistä turvallisuutta vahvistaa myös se, että suomalaiset toimivat innokkaasti eri järjestöissä ja yhdistyksissä, jotka edistävät tunnetta ryhmään kuuluvuudesta ja osallisuudesta. Yhteiskuntarauhaa ja vakautta edistää puolestaan se, että Suomessa on jo vuosikymmeniä kestänyt perinne ratkoa yhteiskunnalliset jännitteet rauhanomaisin ja virallisiin keinoin. Erilaiset mielenilmaukset ovat lakisääteisesti sallittuja ja sujuvat pääosin rauhallisesti, eikä niihin yhdisty rikollisuutta tai mellakointia.

Arvoisa puhemies! Suomen sisäisen turvallisuuden suurimpia uhkia ovat syrjäytymisen, sosiaalinen pahoinvointi ja moniongelmaisuus, jotka kasautuvat tietyille yksilöille ja ryhmille. Sisäinen turvallisuus parantuu, kun näiden väestöryhmien tilanne parantuu.

Opettajan työssä pääsin näkemään, miten tärkeää olisi pureutua ylisukupolvisen syrjäytymisen ehkäisyyn. Kun perheessä on jo kolmatta sukupolvea kestänyt ajattelumalli, ettei työnteko kuulu heidän elämäänsä ja että ihan hyvin pärjätään erilaisilla tuilla, mitä sosiaaliturvajärjestelmämme tarjoaa, on haasteellista vaikuttaa tällä taustalla olevien nuorten ajatteluun. Se olisi kuitenkin tärkeää, sillä eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien kokema sekä mitattu turvallisuus ovat huonompia kuin väestöllä keskimäärin.

Ylisukupolvisuuden katkaisemisessa ratkaisevaa on monialaisessa yhteistyössä toteutettu vanhemmuuden ja lasten pärjävyyden tukeminen. Omalla koulukokemuksella voin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

vahvistaa, että valtaosa lapsista ja nuorista voi hyvin ja syyllistyy harvoin rikoksiin. Toistuva ja vakava rikollisuus näyttää kasaantuvan pienelle joukolle lapsia ja nuoria. Surullista on se, että ne lapset ja nuoret, jotka tekevät paljon rikoksia, ovat usein myös itse rikoksen uhreja. Lapsuudessa ja nuoruudessa koettu rikollisuus, traumat ja kaltoinkohtelu, kuten perheväkivalta tai kiusaaminen, kohottavat riskiä rikosten tekemiselle ja uhriksi joutumiselle myös aikuisiässä. Siksi on oleellisen tärkeää pystyä puuttumaan tähän ilmiöön riittävän järein keinoin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ennen kuin vahinkoa pääsee syntymään.

Arvoisa puhemies! Korona-ajalla on ollut vaikutuksia myös sisäiseen turvallisuuteen. Suurin osa kansalaisista on luottanut viranomaisiin ja Suomen hallitukseen koronakriisin hoidossa. Eri kansalaiskyselyissä on käynyt kuitenkin ilmi, että koronaviruspandemia ja sen vaikutukset huolestuttavat monia suomalaisia. Suurin huoli kohdistuu juuri lapsiin ja nuoriin, siihen, miten poikkeuksellinen aika on vaikuttanut heihin. Tiedossa on, että kuukaudet kriisiaikana ovat kuormittaneet myös vanhempia, jolloin perheiden sisäiset ongelmat ovat viranomaisarvioiden mukaan kärjistyneet. Tässä vaiheessa osataan tehdä vasta suuntaa antavia arvioita siitä, miten paljon koronakuukaudet ovat vaikuttaneet eri väestöryhmiin. Elämäkokemuksella näyttää olevan vaikutusta resilienssiin ja kriisinkestävyYTEEN. Siksi onkin hyvä, että hallitus on lisätalousarvioissaan kohdentanut rahoitusta koronaurioiden korjaamiseen erityisesti lapsille ja nuorille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, olkaa hyvä.

18.57 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomi on edelleen yksi maailman turvallisimmista maista. Köyhästä kehitysmaasta kehittyi yksi maailman onnellisimmista, kun kaikki on haluttu pitää mukana, kaikki ovat voineet taustastaan riippumatta käydä koulua ja opiskella niin pitkälle kuin intoa ja rahkeita riittää. Sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja demokratia ja luottamus virkamiehiin pitää osaltaan yllä vakaata yhteiskuntaa. Järjestöihin osallistuminen tuo kokemuksen osallisuudesta, kuulumisesta joukkoon.

Sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan yli 90 prosenttia Suomessa asuvista pitää henkilökohtaista turvallisuuttaan hyvänä. He kokevat olevansa täällä turvassa. Turvallisuus on henkilökohtainen tunne. Se on luottamusta siihen, että mitään pahaa ei tapahdu ja jos tapahtuu, on suojelijoita. On tarpeen, että poliisi on näkyvillä niin kaupungissa kuin maaseudulla. Turvallisuuden tulee näkyä. Huomio kiinnittyy siihen, että vajaa 10 prosenttia ei koe elämänsä turvalliseksi. Turvattomuuden tunne on lisääntynyt muun muassa jengiytyksen ja päihteiden käytöstä johtuvien rikosten ja väkivallan vuoksi. Ongelmat eivät synny tyhjästä. Meidän tulee pureutua turvattomuuden juurisyihin ja hoitaa ja selittää niitä.

Arvoisa puhemies! Keskeiset turvallisuuden uhkakuvat liittyvät syrjäytymiseen ja epätasa-arvoon. Selonteon mukaan syrjäytyminen saa alkunsa, kun huono-osaisuus kasaantuu. Matala koulutustaso, pitkäaikainen työttömyys ja toimeentulon ongelmat altistavat syrjäytymiselle. Kun joutuu tilanteeseen, jossa mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämään laskevat, saattaa syntyä kielteinen kierre. Syrjäytyminen aiheuttaa turvallisuusongelmia, jotka edelleen kiihdyttävät syrjäytymistä.

Meidän tulee selittää erityisesti sukupolvesta toiseen periytyvää syrjään jäämistä. Uhkien tunnistaminen mahdollistaa sen, että voimme ennaltaehkäistä niiden syntymistä. Lääkkeet ja keinot ovat tiedossa: yhdenvertainen koulutus, mielekkään työn löytäminen, perheiden hyvinvointi ja sen tukeminen, päihdehaittojen ehkäiseminen, päihteettömyyden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

edistäminen, toimiva kotouttaminen, terveyden edistäminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kasvatuksella, koulutuksella ja sivistyksellä, nuorisotyöllä ja kaikella ennaltaehkäisevällä työllä vastaamme maamme sisäisen turvallisuuden uhkiin. Turvallinen Suomi elää siitä, että jokainen täällä kasvava lapsi ja nuori saa kulkea sujuvalla koulupolulla ja löytää vahvuutensa ja paikkansa yhteiskunnassa.

On tärkeää, että hallitus on esimerkiksi laajentanut oppivelvollisuutta. Se on syrjäytymistä ehkäisevä toimi, kun kaikki pidetään mukana. Vahva koulutus antaa myös työkaluja nykyajan uhkien, kuten informatiovaikuttamisen, torjuntaan. Jokainen tarvitsee nykyään taidon arvioida kriittisesti kaikkea lukemaansa ja kohtaamaansa. Se on kansalaistaito, jota tulee oppia koulupolulla.

Arvoisa puhemies! Uhkia tulee torjua laaja-alaisesti. Poliisin merkitys turvallisuutta valvovana viranomaisena on keskeinen. Poliisin resursseista tulee huolehtia. Niitä tulee lisätä, jos uusia tehtäviä tulee lisää. On syytä muistaa, että tämä hallitus on lisännyt poliisien määrärahoja. Myös poliisien määrä on noussut viime vuosien aikana. Kun raha ei riitä, poliisin moninaista tehtäväkenttää tulee tarkastella uudemman kerran.

Myös muiden turvallisuutta edistävien viranomaisten toiminnan edellytykset tulee varmistaa. Metsäpalot Kalajoella osoittavat, että esimerkiksi vapaaehtoista pelastustoimintaa tarvitaan. Pidän hyvänä, että hallitusohjelmassa todetaan sopimuspalokuntien [Puhemies koputtaa] toimintaedellytysten turvaaminen. Sekin on osa turvallisuuttamme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

19.03 Heidi Viljanen sd: Arvoisa herra puhemies! Suomi on maailman turvallisimaa maa. Olemme sen monta kertaa tänään tässä salissa kuulleet, ja se on fakta, josta voimme todella olla reilusti ylpeitä, mutta yhtä totta on se, että ihmisten turvattomuuden tunne on viime vuosina kasvanut. Turvallisuuden tunne on aina subjektiivinen kokemus. Se syntyy luottamuksesta yhteiskuntaan ja toisiin ihmisiin, osallisuuden kokemuksesta, oman elämän hallinnasta, taloudellisesta turvasta ja vakaudesta sekä ylipäänsä elämän ennustettavuudesta. Se on tietoisuutta siitä, että saan apua, kun sitä tarvitsen.

Yhteiskunnan nopea muutos on omiaan lisäämään henkilökohtaisen turvattomuuden tunnetta, mutta laajemmassa mittakaavassa ihmisten lisääntyvä turvattomuuden kokemus voi vaarantaa myös yhteiskuntaa kohtaan tunnettua luottamusta. Sitä meistä kukaan ei varmasti toivo. Tätä vastaan on tehtävä työtä ja päätöksiä turvallisuuden ja luottamuksen ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

Nyt käsittelyssä oleva sisäisen turvallisuuden selonteko kuvaa laajasti yhteiskuntamme sisäisen turvallisuuden tilaa ja niitä asioita, joista meidän pitää huolehtia taataksemme turvallisuuden kokemuksen jatkossakin aivan jokaiselle. Turvallisuudesta huolehtiminen edellyttää totta kai viranomaisten toimintakyvyn turvaamista. Viime päivinä keskustelussa ovat olleet erityisesti poliisin resurssit ja niiden riittävyys. Poliisin ja muiden turvallisuusviranomaisten toimintakenttä on muuttunut valtavasti ja muuttuu jatkuvasti yhä haasteellisemmaksi. Toimintakenttä on monimutkaistunut ja laajentunut. Samaan aikaan muun muassa toimintakulut ja ict-kulut ovat nousseet ja kaluston uusimistarve kasaantunut. Ei riitä, että meillä on poliiseja. Heillä pitää olla myös terveelliset työtilat sekä asianmukaiset varusteet. Työturvallisuudesta pitää myös huolehtia. Poliisin resurssit on asia, joka puhuttaa vuosittain. Sen olen uutena kansanedustajana hallintovaliokunnassa oppinut. Tähän on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

syytä löytää vähitellen kestävämpi ratkaisu ja riittävät määrärahat toiminnan turvaamiseksi.

Suomessa moniviranomaisyhteistyö on hyvällä tasolla ja sillä on hyvät ja pitkät perinteet. Poliisin, Tullin ja rajavartiolaitosviranomaisten PTR-yhteistyö toimii hyvin. Poliisin, pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyö on laajaa. Myös Puolustusvoimien rooli virka-aputehtävien antajana on keskeinen. Suomessa luottamus sisäisen turvallisuuden toimijoihin on korkealla, ja tätä luottamusta tulee vaalia. Vain laajalla yhteistyöllä pystymme turvaamaan hätätilanteissa nopean avunsaannin sekä varautumaan erilaisiin uhuihin, kuten terrorismin tai kasvavan ja kansainvälistyvän järjestäytyneen rikollisuuden uhkaan. Siksi myös kansainvälinen viranomaistyö on yhä tärkeämpää.

Arvoisa puhemies! Olemmeko panostaneet riittävästi sisäiseen turvallisuuteen eriarvoistumisen ehkäisyn näkökulmasta? Olemmeko päätöksentekijöinä ehkäisseet syrjäytymiskehitystä riittävän tehokkaasti, ettemme itse toimillamme syrjäytä ketään? Olemmeko panostaneet matalan kynnyksen palveluihin päihde- ja mielenterveyspalveluissa riittävästi? Olemmeko onnistuneet väkivaltarikosten torjunnassa? Miksi suomalainen turvattomuus lymyilee kodeissa? Miksi huumeidenkäyttö ja huumekuolemat ovat lisääntyneet? Miksi lähes puolet suomalaisista naisista on kokenut fyysistä ja seksuaalista väkivaltaa? Vaikka tilanne turvallisuuden osalta yleisesti on hyvä, on meillä paljon tekemistä ja parannettavaa.

Puhuin tänään jo päihhteistä, ja muutaman sanan aion niistä tässäkin yhteydessä sanoa, vaikka sain siitä myös muutamia kommentteja, etteivät ne kuulu tähän sisäisen turvallisuuden asiaan. Päihhteet liittyvät keskeisesti rikollisuuteen ja erityisesti järjestäytyneeseen rikollisuuteen, onnettomuuksiin, perheväkivaltaan, tapaturmiin ja niin edelleen. Kun päihdehoidon tarve ja tarjonta ovat kaukana toisistaan, aiheutuu siitä merkittäviä haittoja, katsoipa asiaa miltä kantilta tahansa. Myös sisäisen turvallisuuden kannalta keskeistä on, miten hoidamme päihdepolitiikkaamme. Tarvitsemme lisää kynnyksettömiä palveluja, lisää resursseja ja osaamista sekä asennemuutoksen päihdeongelmia ja erityisesti päihdeongelmiaisia kohtaan.

Monesti me unohdetaan heikompiosaiset, kun puhutaan sisäisestä turvallisuudesta. Haluan, että kiinnitämme erityisesti huomion siihen, miten me pidämme kaikki heidät mukana. Eriarvoisuus ei saa lisääntyä, eikä erityisesti turvallisuuden eriarvoisuus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Soinikoski, olkaa hyvä. Poissa. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

19.08 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden kokonaiskuvaan vaikuttavat monet tekijät. Selonteossa todetaan, että globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutos, muuttoliike ja pandemiat, vaikuttavat toimintaympäristöömme itsenäisinä ilmiöinä ja kärjistävät jo aiemmin tunnistettujen kehityskulkujen vaikutusta. Globaalit ongelmat heijastuvat väistämättä myös meihin, sillä emme ole muusta maailmasta eristyksissä vaan tiiviissä kanssakäymisessä ympäröivän maailman kanssa.

Suomi on korkean teknologian, kasvaneen hyvinvoinnin ja vapaan tiedonkulun maa. Teknologia parantaa turvallisuutta monin tavoin esimerkiksi liikenteessä, jossa autojen turvallisuusominaisuudet kehittyvät jatkuvasti. Teknologinen kehitys on tehostanut ja tehostaa viranomaisten prosesseja ja auttaa näin turvallisuuden vahvistamisessa. Samalla lisääntynyt teknologian hyödyntäminen on kuitenkin johtanut uudenlaisiin turvallisuusuuh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

kiin, jotka liittyvät esimerkiksi tietoturvaan ja arkaluonteisten tai henkilökohtaisten tietojen päätymiseen väärin käsiin. Kyberrikollisuus on kasvava ongelma, ja sen torjumiseen vaaditaan sekä resursseja että päättäväisyyttä.

Arvoisa puhemies! Selonteossa todetaan, että syrjäytyminen, sosiaalinen pahoinvointi ja moniongelmaisuus ovat yhä Suomen sisäisen turvallisuuden suurimpia uhkia. Mainitut ongelmat ovat turvallisuuden heikkenemisen juurisyitä, joihin tulee puuttua päättäväisesti. Epätoivoisessa tilanteessa olevat ihmiset aiheuttavat huomattavalla todennäköisyydellä vaaraa sekä itselleen että muille. Mitä aiemmin ongelmiin voidaan kattavalla viranomaisyhteistyöllä ja hyvinvointi- ja terveyspalveluja parantamalla puuttua, sen parempi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

19.10 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tämä sisäisen turvallisuuden selonteko, jota olemme tänään käsitelleet ja josta keskustelleet, perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen, joka huomioi kansallisten muutosilmiöiden lisäksi myös globaalien kriisien vaikutukset Suomen turvallisuuteen.

Kuten täällä monesti on tänään todettu, Suomi on tutkimusten mukaan maailman turvalisin maa. Vaikka suuri osa kokee olonsa Suomessa turvalliseksi, emme kuitenkaan pysty takaamaan turvallisuutta kaikille. Yksi turvattomuutta lisäävä tekijä, josta tänään on ollut paljon puhetta, on eriytymiskehitys, joka etenee Suomessakin huolestuttavaa vauhtia. Esimerkiksi lapsiperheköyhyys kääntyi kasvuun jo ennen koronakriisiä, ja korona on pahentanut tilannetta entisestään. Vaikka suuri osa suomalaislapsista voi aiempaa paremmin, on pieni joukko, joka voi entistä huonommin. Meillä ei ole varaa siihen, että tulevaisuus näytetään lapsille tai nuorille näköalattomana. Näköalattomuus ruokkii turvattomuuden tunnetta. Ajattelemme, että olemme tasa-arvon mallimaa, jossa jokaisella on samat mahdollisuudet. Kuitenkin esimerkiksi yliopistoon opiskelemaan päätyy lähes seitsemän kertaa useammin akateemisen vanhemman lapsi kuin ei-akateemisen.

Arvoisa puhemies! Häiriöt, onnettomuudet ja rikokset jakautuvat epätasaisesti väestössä. Aivan liian usein niitä kohtaavat juuri he, jotka ovat jo valmiiksi heikoimmassa asemassa. Syrjäytyminen, pahoinvointi ja ongelmien kasautuminen ovat Suomen sisäisen turvallisuuden suurimpia uhkia. Suomen sisäisen turvallisuuden politiikka perustuukin ensisijaisesti näistä ongelmista aiheutuvien haasteiden ja uhkien ennaltaehkäisyyn. Tämä on inhimillisesti järkevää sekä tärkeä ja taloudellisesti järkevä, perusteltu lähtökohta.

Sisäministerimme Ohisalo on usein todennut, että vaikuttava ja onnistunut sosiaalipolitiikka ja koulutuspolitiikka ovat lopulta parasta turvallisuuspolitiikkaa. Tässä kuntien työllä on aivan olennainen merkitys — sillä, miten paljon satsaamme varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, onko lapsilla mahdollisuus harrastaa ja onko matalan kynnyksen tukipalveluita riittävästi tarjolla niitä tarvitseville. Meidän on huolehdittava kuntien ja kaupunkien kyvystä huolehtia laadukkaista peruspalveluista, varhaiskasvatuksesta ja koulutuksesta myös sote-uudistuksen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Suomi on Euroopan unionin toiseksi väkivaltaisimman maa naisille. Suomalaisista naisista lähes puolet on kokenut jonkinlaista fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa 15 vuotta täytettyään. Noin kolmannes naisista on kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa nykyisen tai entisen kumppanin taholta. Koronapandemia on sulkenut lähisuhdeväkivaltaa kokevat naiset koteihinsa väkivallan tekijöiden kanssa. Perheväkivaltatapaukset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

kasvoivat Suomessa 12 prosenttia tammi—kesäkuussa aiempaan vuoteen verrattuna. Meidän on määritetäisesti jatkettava lähisuhdeväkivallan vastaista työtä.

Arvoisa puhemies! Globaalit kriisit, kuten ilmastonmuutos ja luontokato, vaikuttavat jo nyt turvallisuuteemme voimakkaasti ja luovat tulevaisuuden uhkia. Tuore, laaja kansainvälinen kyselytutkimus kertoo, että 75 prosenttia 16—25-vuotiaista nuorista kokee tulevaisuuden pelottavana. Suomalaisnuorista 42 prosenttia epäroi lasten hankkimista ilmastokriisiin takia. Nämä osaltaan vaikuttavat myös turvallisuudentunteeseen. Kotimaassa sään ääri-ilmiöt tulevat näkymään toisaalta tulvina ja rankkasateina, toisaalta kuivuuden aiheuttamina metsäpaloina. Näissä tilanteissa turvallisuusalan toimijoiden osaaminen ja varautuminen ovat tarpeen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi muutama sana poliisien määrästä. Huoli poliisien riittävydestä on jaettu yli hallitus—oppositio-rajojen. On tärkeää, että poliisilla on riittävät resurssit niin perinteisen rikollisuuden muotojen, kuten omaisuusrikosten, selvittämiseen kuin uusien muotojen, kuten verkkorikollisuuden ja ihmiskaupan, torjuntaan. Tämä hallitus on lisännyt poliisien resursseja. Siitä on tänään paljon keskusteltu — tekemistä sillä saralla meillä kaikilla riittää. Kuten selonteko osoittaa, sisäinen turvallisuus on varsin laaja ja monitahoinen kokonaisuus, ja sellaisena sitä on myös käsiteltävä. Pelkällä poliisien määrällä turvallisuus ei parane, vaikka poliisien riittävä määrä onkin olennainen osa kestävää turvallisuuspolitiikkaa. Parasta turvallisuuspolitiikkaa on varmistaa, että keskinäinen luottamus ja yhteiskuntarauha säilyvät, että eriarvoistumiskehitys saadaan käännettyä ja että kaikki pysyvät mukana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

19.15 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Eduskunnan hallintovaliokunta antoi 2017 yksimielisen ohjeistuksen tätä käsittelyssä olevaa sisäisen turvallisuuden selontekoa silmällä pitäen. Kädessämme oleva nippu ei ole millään muotoa tehtävänannon mukainen — käsittämätöntä välinpitämättömyyttä, valiokunnan yli kävelyä tai sitten vaan totaalista osaamattomuutta.

Käsittelyssä oleva sisäisen turvallisuuden selonteko on epäonnistunut ja turhaa aikaa vienyt ideologinen vuodatus. Se on katala yritys ohjata eduskunnan politiikkaa aina vuoteen 2030 saakka. Selkokielellä kerrottuna tämä on hallituksen vihervasemmistolaisella aatteella kyllästettyä suomalaisia ruoskivaa mutta Euroopan unionia ja haitallista muutto liikettä suosivaa humppaa sekä todellisten ongelmien ja uhkien suoranaista vähättelyä.

Selontekoa varten perustetun parlamentaarisen seurantaryhmän oppositiosta tulleet huomiot ja muutosesitykset loistavat poissaolollaan. Olin itse nimitettyä seurantaryhmään, ja tiedän käytännössä, miten tämä selonteko valmistui. Perussuomalaisten täysin aiheesta antamaa eriävää mielipidettä ei sinne kirjattu. Me olisimme halunneet noudattaa hallintovaliokunnan antamaa yksimielistä ohjeistusta. Ohjeiden laiminlyönnistä johtuen emme voi sitoutua tähän surkeaan tekeleeseen. Seurantaryhmän osallistuminen valmisteluun oli pelkästään näennäistä ja siihen uhrattu työ ja aika täysin hukkaan heitettyä. Katsonkin, että edustajien ajankäytön järjeistämisen kannalta vastaavat tyhjänistujaiset lopetetaan ja hallitus antaa näistä esityksen, jota sitten käsitellään normaalin menettelyn tavoin.

Arvoisa puhemies! Turvapaikanhakijoista puhuttaessa selonteko on tyyppiesimerkki siitä, kuinka ongelmien juurisyytä ei tunnusteta eikä niihin puututa. Ei haluta ymmärtää sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

tosiasiaa, että kotoutumisen epäonnistuminen ei ole vastaanottavan maan kotouttamistoi-
mien tai asenneilmapiirin vika vaan johtuu kulttuurisista ja uskonnollisista eroavaisuuksis-
ta, eikä mikään hyveposeeraava toimi tätä tosiasiaa muuksi muuta. Naisten vapaus, yhden-
vertaisuus ja tasa-arvo eivät kuulu poliittisislamilaiseen kulttuuriin, joka jo itsessään lisää
länsimaisiin naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa seksuaalista ja muuta väkivaltaa. Esim. tätä ei
mainita selonteossa uhkatekijänä lainkaan. Tämän totuuden maton alle lakaisu on omiaan
aiheuttamaan jakolinjoja, ja vastareaktiot kantaväestön taholta ymmärrettävästi lisäänty-
vät. Islamin jyrkkien oppien mukaan länsimaat ja länsimainen demokratia ovat heille täy-
sin kiellettyjä, mikäli sen lopputulos ei palvele islamia eikä päämääränä ole pyrkimys isla-
min valtavirtaistamiseen. Liiallisesta kotoutumisesta ja veljeydestä niin sanottujen vääräus-
koisten kanssa rangaistaan eritoten naisia, esimerkkinä tästä kivikautisten kulttuurien kun-
niamurhat.

Arvoisa puhemies! Laittomasti maassa olevien kutsuminen paperittomiksi ei herätä
luottamusta kansalaisten keskuudessa. Hallitus lietsoo itse vastakkainasettelua toimillaan.
Kielteisen turvapaikkapäätöksen saanut on laittomasti maassa ja esim. Turun torilla tapah-
tuneen valossa todellinen sisäisen turvallisuuden uhka. Mikäli hallitus pureutuisi objektiivis-
esti näihin juurisyihin ja etsisi ratkaisua muutoin kuin rahaa ja ohituskaistoja lisäämäl-
lä, voitaisiinkin tässä asiassa päästä tuntuvasti eteenpäin, mutta ideologisista syistä halli-
tukselta puuttuu tahtotila ongelmien ratkaisemiseen. Ulkomaalaisten väkivaltarikollisten
ja raiskaajien ihmisoikeuksista hallitus kyllä meuhkaa, mutta missä ovat uhrien ja uhrien
omaisten ihmisoikeudet? Hallitus, ottakaa käyttöön perussuomalaisten esittämä turvapaik-
kakäsittelyn aikainen säilöönotto heti, ja Turun terroriteon ja niin monen muun kamaluu-
den kaltaisia esimerkkitapauksia monikulttuurisesta ihanuudesta ei enää Suomessa pääse
tapahtumaan. Me olemme esittäneet työkalut. Miksi ette suostu niitä kansamme turvalli-
suuden hyväksi käyttämään?

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin täydellisesti epäonnistuneen maahanmuutto- ja
ulkorajapolitiikan sekä oman hallituksemme toimien takia yhteiskuntarauhamme ja demo-
kratiamme on heikon tulevaisuuden tiellä, ja tämä hallitus syyllistyy mitä suurimmassa
määrin itse siihen, mistä se suu vaahdossa muita sormellaan osoittaa. Te huudatte turvaa
mutta ette rahoita turvaa antavia tahoja. Poliisi on kohta yt-neuvotteluissa, ja te seisotte
tumput suorina ideologianne vankina. Vaikeaahan se tietenkin on punavihreän ideologian
sumentamin ajatuksin malkaa omasta silmästään nähdä, saati kaivaa sitä pois. Syy on aina
muualla kuin omassa peilissä. Voisinkin todeta, että hallitustamme ohjaa kirkkaan puna-
vihreä ideologinen hybridivaikuttaminen. Vai ovatko vastuuttomat toimenne sittenkin vain
monikulttuurisen hyveposeeraamisen universaalinen ennätys? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen poissa,
edustaja Laakso poissa, edustaja Kilpi poissa, edustaja Marttinen, Matias poissa. — Edus-
taja Lundén, olkaa hyvä.

19.20 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tänään käsittelemme valtio-
neuvoston selontekoa sisäisestä turvallisuudesta — asia, mikä on erittäin tärkeä. Tänään
täällä on pidetty hyviä puheita asiasta, mutta tahtoisin tuoda asiaan vielä lyhyesti pari nä-
kökulmaa, joita edustaa pienen kaupungin kauppias, joka on myös poliisin poika. Kyllä se
on äärimmäisen turhauttavaa ihan jokaiselle, kun poliisia ei näy eikä kuulu, ja tämä ei joh-
du poliisista vaan päätöksistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Valtionhallinnon uudistus vuosia sitten lakkautti maakunnista paikallispoliisipalveluja, vaikka ministeriön suunnitelmat paperilla muuta lupasivat. Uudistus keskitti poliisin voimavarat suurempiin kaupunkeihin. Isoja osia maakunnista ja huomattavista taajamista jäi pelkästään satunnaisten valvontaiskujen ja pikaisesti hoidettujen hälytystehtävien tasolle. Tällä menettelyllä hävitettiin poliisin paikallistuntemus, poliisin ennalta ehkäisevä läsnäolovaikutus ja suora asiakaspalvelu kuntalaisille. Uudistus vei samalla paikallispoliisin, löytötavaratoimistot ja arkisen asiakaspalvelupisteen lupapalveluineen kauas keskuksiin. Poliisia ei arkisissakaan neuvonta-asioissa enää puhelimitse tavoita.

Arvoisa puhemies! Vuoden 21 talousarviossa ja siihen sisältyvänä kehyksen ylittävänä menona on poliisin resurssien vahvistamiseen laitettu 4,1 miljoonaa euroa. Lisäys on tarkoitettu kohdennettavaksi erityisesti ihmiskaupan, talousrikosten ja verkossa tapahtuvien rikosten torjuntaan sekä valvonta- ja hälytystoimintaan erityisesti harva-alueilla. Jokainen voi pohtia, että kun 4,1 miljoonaa jaetaan tuohon kaikkeen, niin ei sillä rahalla varmaan monta poliisia harva-alueelle saada partioimaan. Pidän näitä kaikkia tärkeinä, mutta summa on varmasti auttamatta liian pieni, ja niinhän se onkin, kuten jokainen tässä salissa tietää.

Arvoisa puhemies! Rikosvastuu ei toteudu. Perusmuotoistenkin rikosten esitutkinta-ajat ovat pahasti ruuhkautuneet. Ruuhka ja ylikuormitus jatkuvat vielä syyteharkinnassa ja oikeusprosesseissa. Vuosien päästä varsinaisesta tapahtumasta olevat rikosprosessit ovat oikeusvaltion irvikuva. Lisääntynyt ulkomaalaisten rikoksista epäiltyjen osuus on kasvanut vakavissakin rikoksissa jatkuvasti. On havaittu, että Suomeen kannattaa tulla kauempaa-kin rikoksia tekemään lepsun prosessin ja toteutumattoman rikosvastuun johdosta. Esimerkiksi ellei rikoksentehtäjiä saada varastettua tavaraa takavarikkoon, ei voudin käsi yllä Suomen rajojen ulkopuolelle ja vahingot jäävät aina perimättä. Huomiotta on jäänyt myös se seikka, että ulkomaalaisten rikoksentehtäjiä osuus venyttää prosessia tulkkauksineen merkittävästi kaikissa asteissa ja on huomattavan kallista.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana liittyen sisäiseen turvallisuuteen kaupoissa, joista on valtavasti yhteydenottoja niin yrittäjiltä kuin heidän työntekijöiltäänkin: Olen näistä asioista täällä puhunut ennenkin ja puhun vastedeskin niin kauan kuin minulla on luottamusta olla täällä salissa. Kauppoihin kohdistuvat varkaudet ja näpistykset ovat kasvussa. On mielestäni täysin käsittämätöntä, että samat henkilöt tulevat päivästä toiseen näpistelemään tai varastamaan muun muassa päivittäistavarakaupoista saamatta rangaistusta teoista. On arvioitu, että varkaudet ja näpistykset aiheuttavat vuosittain noin 550 miljoonan euron kustannukset. Mutta mikään raha ei kuitenkaan korvaa sitä henkistä tilaa, minkä ihminen kokee esimerkiksi kaupan kassalla, kun sinne tullaan työvuorolla ryöstämään esimerkiksi puukolla uhaten. Tätä valitettavasti tapahtuu joka päivä jossain päin Suomea. Ja ryöstäjien tuomiot ovat täysin naurettavia, jos he edes saavat tuomioita, koska jokainen tietää, mitkä ovat poliisin ja Syyttäjälaitoksen resurssit tällä hetkellä. Näihinkään tärkeisiin asioihin ei ymmärtääkseni ole tulossa muutoksia tässä selonteossa, mitä pidän erittäin valitettavana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Jukka Mäkynen, olkaa hyvä.

19.24 Jukka Mäkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Poliisihallituksen tiedotteen mukaan Suomen poliisin ensi vuoden budjetti jäänee 30 miljoonaa euroa alijäämäiseksi istuvan hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

lituksen budjettipäätöksen vuoksi. Poliisiylijohtaja vetosi viime kuussa poliisien resurssien turvaamisen puolesta. Ylijohtaja Kolehmainen ilmaisi huolensa turvallisuuden heikentymisestä, mikäli poliisin määrärahoja ei nosteta tarvittavalle tasolle.

Uskon, että kaikille täällä oleville on tullut selväksi, että hallituksen esittämät määrärahat eivät tule riittämään eivätkä tule turvaamaan poliisin toimintoja riittävällä tavalla. Poliisihallituksen arvion mukaan hallituksen budjettiesityksen leikkauslinja johtaakin jopa 450 henkilötyövuoden vähentymiseen. Näillä leikkauksilla hallitus on nyt heikentämässä sisäistä turvallisuutta, joka kuuluu yhteiskunnan tärkeimpiin toimintoihin. Kuinka tämä voi olla mahdollista?

Arvoisa puhemies! Tosielämässä, siis tuolla ulkopuolella tätä taloa, on moni kansalainen jo pidemmän aikaa ihmetellyt, mihin heidän verorahansa menevät, kun vihervasemistohallitus keksii koko ajan uusia menoeriä. EU-tukipaketin hyväksymisen myötä hallitus maksattaa Suomella muiden EU-maiden velat. Lisäksi hallitus on kiihkeästi lisäämässä Suomen taloudelle haitallista maahanmuuttoa.

Tämä hallitus laittaa kehitysapuun vuosittain 1 200 miljoonaa. Tämä hallitus haluaa helpottaa halpatyövoiman maahantuloa, kun todellisuudessa se maahantulo on suurimmalta osalta perheiden yhdistämistä, siis aiemmin maahamme otettujen pakolaisten äitejä, lapsia ja puolisoita eli samaa porukkaa kuin ne alkuperäiset pakolaisetkin.

Kaikki tämä hallituksen politiikka tapahtuu samaan aikaan, kun yhteiskuntamme tärkeimmät palvelut meidän omille kansalaisillemme rapautuvat. Poliisihallituksen mukaan poliisiin kohdistuvien säästötoimien konkreettiset seuraukset tulevat näkymään kaikessa poliisitoiminnassa. Jopa noin 30 miljoonan euron vaje vaikuttaa muun muassa poliisin näkyyvyyteen ja toimintavalmiusaikaan etenkin harvaan asutuilla seuduilla. Vaikutukset tulevat näkymään koko maassa myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvonnassa, liikenteen valvonnassa sekä rikostutkinnassa.

Arvoisa puhemies! Suomen poliisi on todennut julkisuudessa, että hallituksen budjettiesityksen määrärahat eivät tule riittämään. Reagoiko hallitus tähän julkituloon millään tavoin? Jotta me voidaan vielä jatkossakin elää täällä niin kutsutussa lintukodossamme, poliisi tarvitsee määrärahansa. Kysymys kuuluukin, keiden asiantuntijalausuntoihin hallitus on tällä kerralla nojannut tämän poliisin kehyspäätöksen yhteydessä. Ilmeisesti ei ainaakaan Suomen poliisin asiantuntijoiden. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

19.28 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Turvallisen arjen varmistaminen jokaiselle suomalaiselle kautta maan on politiikan tärkeimpiä tehtäviä. Arjen turvallisuus koostuu lukuisista palasista, jotka ovat tiiviisti toisiinsa kytköksissä. Se rakentuu kokonaisuudesta, johon lukeutuvat poliisi, hätäkeskukset, pelastajat, rajavartijat ja muut viranomaiset, jotka yhdessä turvaavat ihmisten arkea. Turvallisuutta vahvistavat myös työ, koulutus ja tunne yhteiskunnallisesta osallisuudesta. Se on terveyttä ja hyvinvointia. Se on toimivaa, toimitusvarmaa yhteiskunnallista infrastruktuuria, teitä, sähköverkkoja ja tietoverkkoja. Se on tunnetta siitä, että omat tiedot ovat turvassa eikä niitä käytetä väärin. Se on turvallisuutta niin kadulla, verkossa kuin oman kodin seinien sisällä. Se on tiivistä kansainvälistä yhteistyötä, jolla ennaltaehkäistään ja vastataan yhteisiin globaaleihin uhkiin.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus on myös tunne: tunne siitä, että on turvassa, että ei tarvitse pelätä, että apua saa silloin kun sitä tarvitsee. Turvallisuuden pitää myös näkyä ulos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

päin. Tähän liittyen palaan vielä keskusteluun poliisista, jota jo aiemmin päivällä salissa kiivaasti käytiin.

Keskusta edellyttää, että poliisin voimavarat turvataan. Kuten selonteossa todetaan, turvallisuusympäristömme muuttuu koko ajan ja poliisin työ käy entistä vaativammaksi. Turvallisuuden takaamiseksi on välttämätöntä, että poliiseilla on hyvät toimintaedellytykset kaikkialla Suomessa. Poliisien riittävä määrä ja läsnäolon toteutuminen on huolettanut keskustaa jo pitkään. Poliisien määrä alkoi laskea rajusti jo kokoomusjohtoisen Kataisen hallituksen aikana. Romahdus saatiin käännettyä vasta Sipilän hallituksen puolivälissä, josta eteenpäin poliisien määrää on tasaisesti saatu nostettua. Tämä on tietysti edellyttänyt vuosi vuodelta kasvavia määrärahoja.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on rahoittanut poliisia voimakkaammin kuin mikään hallitus kymmeneen vuoteen, mikä on oikein ja tarpeellista. Poliisien määrä onkin näin kasvanut vuosi vuodelta, vaikka matkaa tavoitteeseen on yhä edelleen. Nyt poliisi on kuitenkin esittänyt huolen, että nyt esitettävät määrärahat eivät enää johda poliitikkojen läpi puoluekentän jakamaan tavoitteeseen lisätä poliisien määrää entisestään. Onkin syytä selvittää, miksi määrärahojen nousu ei enää korreloi poliisien määrän kanssa. Miksi rahat eivät riitä kentälle asti? Tästä pitää saada selvyys, sillä se on päättäjien tahto. Siksi tätä on nyt selvitettävä perusteellisesti tiiviissä yhteistyössä ministeriöiden ja Poliisihallituksen kanssa. Ongelmaa ei voi ohittaa. Poliisin on oltava läsnä ihmisten arjessa niin kaupungeissa kuin maaseudulla.

Arvoisa puhemies! Loppuun totean vielä huoleni lasten ja nuorten kasvavasta pahoinvoinnista, joka linkittyy tiiviisti myös turvallisuuteen tai pikemminkin turvattomuuteen ja turvattomuudentunteeseen. Samalla kun meidän on pystyttävä tarjoamaan apua näille lapsille ja nuorille, on meidän entistä paremmin päästävä kiinni pahoinvoinnin juurisyihin. Edustaja Mikko Kinnunen puhui tästä äsken erinomaisesti, jaan siihen liittyen joka sanan. Ennaltaehkäisy on tässäkin asiassa se paras ja vaikuttavin vaihtoehto. Tähän meidän kaikkien tässä salissa olisi yhdessä entistä paremmin pureuduttava, pitkäjänteisesti yli hallituskausien.

Arvoisa puhemies! Pidetään Suomi turvallisena maana myös tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

19.32 **Atte Kaleva kok:** Arvoisa puhemies! Turvallisuus on jokaisen suomalaisen perusoikeus. Ulkona pitää voida liikkua rauhassa. Väkivaltaiset katujengit ja laittomasti maassa oleskelevat henkilöt tekevät vakavia rikoksia. Nuorten henkirikokset näkyvät nousevana trendinä. Poliisia ei kunnioiteta. Nämä ilmiöt pitää saada hallintaan. On puututtava juurisyihin: asuinalueiden eriytymiseen ja sosiaalisten ongelmien muodostumiseen. Laittoman oleskelun kannustimet on purettava. Jos saa kielteisen turvapaikkapäätöksen, on poistuttava maasta. Sama pätee kotoutumiseen. Se on yksilön velvollisuus, ei valtion tai kaupungin tehtävä. On hyvin haitallista, jos maahan tulleet eivät integroidu vaan muodostavat niin sanottuja rinnakkaisia yhteiskuntia, joissa vallitsee täysin valtakulttuurista poikkeavat käsitukset siitä, mikä on hyvää ja mikä on pahaa, mikä on oikein ja mikä väärin.

Valitettavasti tänne Helsinkiin on jo pesiytynyt ilmiö, jossa suurelta osin maahanmuuttajataustaisista nuorista koostuvat jengit pelottelevat ja ryöstelevät ikätovereitaan ja muita. Nämä jengit kantavat mukanaan puukkoja ja pesäpallomailoja, ja ihmisiä on jo kuollut väkivallanteiden seurauksena. Tällaista ilmiötä ei saa päästää vakiintumaan Helsinkiin eikä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

muuallekaan Suomeen. Jengien väkivallanteot eivät johdu rasismista, syrjinnästä tai sosiaaliturvan puutteista. Ne johtuvat huonosta maahanmuuttopolitiikasta, jossa maahan päätetään liikaa sopeutumishalutonta väkeä ja jonka seuraukset näkyvät konkreettisesti äärimmäisen ikävällä tavalla naapurimaassamme Ruotsissa. Näin ei voi jatkua. Ruotsin virheet on vielä mahdollista välttää.

Ongelmien ratkaisuun tarvitaan sekä kovia että pehmeitä vastatoimia.

Kovilla vastatoimilla tarkoitan sitä, että kun rikos tai väkivallanteko on tapahtunut, sitä ei saa ohittaa tai vähätellä puhumalla koulukiusaamisesta tai ”rikoksilla oirehtimisesta”. Väkivaltaan pitää aina suhtautua vakavasti, myös silloin, kun tekijä ei alle 15-vuotiaana ole vielä rikosoikeudellisessa vastuussa. Väkivallantekojen selvittelyssä pitää aina olla mukana poliisiviranomainen, myös silloin, kun epäilty tekijä on vielä alaikäinen. Poliisin mukanaolo osoittaa tekijälle, että yhteiskunta suhtautuu asiaan vakavasti. Kierre on katkaistava heti alussa, ja siinä tarvitaan kaikkien viranomaisten yhteistyötä. Poliisiin lisäksi mukana on oltava ainakin opettajat, rehtorit, nuorisotyöntekijät ja nuorten — sekä tekijöiden että uhrien — vanhemmat.

Tarvitsemme myös pehmeitä vastatoimia. Tarvitaan tuntuja lisäresursseja poliisiin, pelastuslaitoksen, nuorisotyön ja lastensuojelun toimintaan. Meidän täytyy tarjota nuorille mahdollisuus rakentaa oma identiteetti jonkun muun kuin jengin, väkivallan tai fundamentalistisen uskontulkinnan kautta. Meidän täytyy tarjota nuorille mahdollisuuksia olla osa yhteiskuntaa ja tehokkaasti ehkäistä niin sanottujen rinnakkaisten yhteiskuntien muodostuminen. Ongelma-alueille täytyy sijoittaa lähipoliiseja ja nuorisotyöntekijöitä. Tässä ei saa säästellä.

Kyse on ennen muuta tulevaisuudesta. Suomi voi vielä välttää Ruotsin, Tanskan, Ranskan ja muiden maiden ongelmat uusimalla turvapaikkajärjestelmänsä ennaltaehkäisevästi ja ottamalla mallia järkevistä maista. Kokoomus on toistuvasti tuonut esille sekä kovia että pehmeitä keinoja ongelmien ratkaisemiseksi. Aivan keskeisen tärkeää on se, että mukana on varhaisesta vaiheesta lähtien poliisiviranomainen. Tällä välitetään selkeä viesti siitä, että lakia on noudatettava ja rikoksilla voi olla vakavia seurauksia iästä tai taustasta riippumatta. Hallitus on kuitenkin nyt valitsemassa toisen tien. On välttämätöntä, että poliisin määrärahoja nostetaan 30 miljoonalla eurolla tarvittavalle minimitasolle ja turvallisuusviranomaisten ja rikostorjunnan ketjun toimijoiden resurssit turvataan. Pelkillä pehmeillä toimilla eivät ongelmat ratkea.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

19.36 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Tänään on hyvin keskusteltu ja käytetty erinomaista kieltä ja vähän ehkä toisenlaistakin kieltä tästä meidän valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta. Todellakin, meidän tulee taata arjen turva Suomessa joka paikassa, ja lähtökohta tässä selonteossa on aika pitkälle se, että se liittyy ja perustuu lähinnä ennakointiin. Turvallisuudentunne on meille tietenkin tärkeä, ja se kokemus on kullekin henkilökohtainen, ja sen pitäisi olla tasavertainen, ollaanko me sitten kaupungissa vai maaseudulla. Arjen turva maaseudulla voi olla sitä, että välitetään naapurista, mutta yhtä lailla meidän täytyy tietää, kuinka lähellä siinä on pelastustoimi ja mitenkö pelaavat myös terveydenhuollon palvelut. Toki näitä nyt ollaan uudistamassa, ja aika näyttää, mihinkä suuntaan ne menevät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Kuten tuossa edustaja Kinnunen otti juurikin esille, tässä on hyvin laajasti tämä meidän arjen turva, ja siihen liittyy monia erilaisia asioita, kuten muun muassa syrjäytyminen ja siihen liittyvät asiat. Tätä haukuttiin ehkä sosiaalipoliittiseksi selonteoksi. Sehän on sitä osittain, ja pitääkin olla, eli millä tavalla me yhteiskuntaa rakennamme, miten me pidämme kaikki ihmiset yhdessä mukana Suomen rakentamisessa, se on osa sitä. Sitten ovat nämä kovat arjen turvallisuuden painopisteet, kuten täällä on hyvin esille otettu, muun muassa poliisin, Tullin ja Rajavartion voimavarat ja se, miten meidän yhteiskunnan rakenteet pysyvät kunnossa.

Arvioon siitä, että poliisin määrärahat tulisivat vähenemään: Budjettiriihessä sinne laitettiin ainakin 10,5 miljoonaa lisää, ja talousarviossa on, että se on viime vuoden tasolla. Poliisien määrä on nousussa, ja selonteossahan kanssa vaaditaan, että poliisien määrä tulisi aikain saatossa saada tuonne 8 200 henkilön tasolle. Meillä on Suomessa todellakin tyhjiä poliisilaitoksia tällä hetkellä, ja poliisin näkyvyys muun muassa harva-alueilla olisi todella tärkeää. Muun muassa kotikaupungissani Mänttä-Vilppulassa on poliisin kyltti mutta yhtään virkaa siinä rakennuksessa ei ole. Satunnaisia poliiseja siinä käy ja muutamia muita tapahtumia on. Olisi tosi tärkeää, että meidän poliisin näkyvyys nousisi eri puolilla.

Arvoisa puhemies! Tässä tämän päivän keskustelussa on ehkä hieman vähemmän käsitelty pelastustoimea, mutta nostan vahvasti mukaan kaikki meidän vapaaehtoiset toimijat ja meidän sopimuspalokuntien toiminnan. Meillä on tämän selonteon mukaisesti noin 15 350 henkilöä sopimuspalokunnan henkilöstöä, ja kuten tässä selonteossa nähdään, niin noin 500:lla sitä tulisi nostaa. Se on meille mielenkiintoinen haaste, miten me harva-alueilla saamme nuoria miehiä mukaan vpk:n ja sopimuspalokuntien toimintaan. Aika monelle sitä kautta sitten työkin, tehtäväkin nousee. Eli nämä ihmiset, mitkä toimivat vapaaehtoisina, myös Vapepa ja SPR sopimuspalokuntien ohessa, tekevät sitä työtä sydämellään tuolla maaseudulla mutta yhtä lailla kaupungeissa. Yhä enemmän myös kaupungeissa liitytään vapaaehtoiseen toimintaan ja sopimuspalokuntiinkin.

Sopimuspalokuntien merkitys on iso, kun mietitään yhteensä noin 30 000 ihmisen pannota meidän yhteiskunnan turvallisuuden ylläpitämiseen. Olen itse huolissani siitä, millä tavalla esimerkiksi pelastuslaki tulee sen kirjaamaan. Nyt olisi mahdollisuus korjata, kuten tässä hallituksen kirjauksessakin on, että sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä pelastuslaitoksen kumppanina vahvistetaan tunnistuen myös niiden nykyiset ja tulevaisuuden haasteet ja erityispiirteet. Tämä kirjaus voidaan todellakin lunastaa pelastuslain uudistuksen ohessa.

Puhuttiin poliisin määrärahojen vajeesta. Yhtä lailla sisäministeriö on arvioinut, että pelastuslaitoksella itsellään olisi noin 80 miljoonan euron tasokorotuksen tarve, ja myös Suomen Sopimuspalokuntien Liitto on arvioinut, että noin 50 miljoonaa tulisi lisätä myös sille puolelle ja yhteensä noin 130 miljoonan tarve olisi kehittää myös siellä niin koulutusta, kalustoa kuin toimintaympäristöäkin, missä sopimuspalokunnat voivat hyvin toimia.

Arvoisa puhemies! Selonteko on kattava, laaja, ja siinä on hyviä [Puhemies koputtaa] yhteenvetoja vuoteen 2030. Tämä linjaa osaltaan seuraavien hallituksien toimintaa, ja toivotaan, että seuraava selonteko on sitten vielä parempi kuin tämä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen.

19.41 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Finland är i många avseenden världens tryggaste land, tillika också världens lyckligaste land. Men trots det finns det

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

många människor och grupper i vårt samhälle som inte alls känner sig trygga i vårt land, och de är väldigt många. Ofta är ju den här trygghetskänslan väldigt personlig. Vi måste bekämpa utslagning, utanförskap och marginalisering eftersom vi vet att de är centrala hot också för den inre säkerheten.

Här i den här salen har många saker som tangerar den inre säkerheten lyfts upp i dag, och åtgärderna är många. Det krävs många olika åtgärder, och mycket har fokuserat kring polisens resurser. För egen del vill jag lyfta fram barn och unga, som alltså är vår framtid. Även om majoriteten av barn och unga i Finland mår väldigt bra så finns det bland annat en liten grupp med barn och unga bland vilka grov brottslighet är återkommande. Barn och unga som begår brott är ofta själva också offer. Om deras bakgrund vet man att trauman, mobbning och familjevåld ökar risken för att begå brott.

Arvoisa puhemies! Työ kohti parempaa turvallisuutta lähtee yksilön ja yhteisön auttamisesta. Suurimmaksi uhaksi nostetaan syrjäytyminen ja ulkopuolisuus. Vaikka olemme maailman turvallisimman ja onnellisimman maan, niin tiedämme, että monella on turvattomuudentunnetta. Esimerkiksi juuri lasten ja nuorten keskuudessa on paljon pahoinvointia tällä hetkellä.

Tämänhetkisessä tilanteessa koronapandemian vaikutukset lapsiin ja nuoriin on otettava vakavasti. On todettu, että etäopetuksella on ollut kielteisiä vaikutuksia myös lasten ja nuorten perustaitoihin, kuten luku-, kirjoitus- ja laskutaitoihin, ja se on heikentänyt oppimistasoa. Se on kaikin puolin turvallisuusriski, johon tulee puuttua.

Kuulimme myös viime viikolla THL:n raportista, että lapset ja nuoret kokevat myös huomattavan paljon enemmän yksinäisyyttä ja että pahimmassa asemassa ovat tytöt. Tämä on mielestäni todella huolestuttavaa.

Det är väldigt fint att vi diskuterar den här inre säkerhetsredogörelsen nu, men jag själv skulle kanske ha hoppats på att vi skulle ha en gränsöverskridande koppling till andra redogörelser, till exempel till den utbildningspolitiska redogörelsen, vilket jag var lite inne på här för en liten stund sedan. Barns och ungas välmående återspeglar sig alltid i samhället och den allmänna tryggheten, nu och i framtiden. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

19.44 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Sisäisen turvallisuuden selonteoko on tällä hetkellä käsittelyssä ja on enemmän kuin koskaan paikallaan. Maailma on tänä päivänä yhä levottomampi, ja meidän suomalaisten ja Suomen eduskunnan on pidettävä huoli, että Suomi säilyy turvallisena maana asua kaikille meille suomalaisille, jotka täällä asumme. Ja sen turvallisuudentunteen pitää koskea sitten, arvoisa puhemies, koko maata.

Meillä ikävä kyllä on tällaisista eriytymistä tapahtunut jo jonkin verran, ja on alueita, joilla esimerkiksi poliisin palveluiden saanti paikalle nopeasti on tänä päivänä mahdotonta. Sen itäsuomalaiset varsinkin ovat kokeneet, ja sama koskee Kainuuta, Lappia, harvaan asutun alueen kuntia. Tästä olen kovin huolissani, ja vaikka puhutaan kauniita sanoja siitä, että poliisi palvelee koko maan aluetta yhtä lailla — ja vaikka varmasti sellainen pyrkimys on olemassa — niin kun katsoo, mikä on sitten kehityksen tulos ollut, niin poliisit vetäytyvät keskuspaikkoihin. Kyllä esimerkiksi meidän kotimaakunnassa Pohjois-Karjalassa se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

näkyä hyvin: kyllä Joensuun seudulla valtava määrä poliiseja on, mutta reuna-alueille niiden saanti silloin, kun on tarvetta, on äärimmäisen vaikeaa. On tapauksia, joissa poliisia olisi välttämättä tarvittu ja sitä ei vain ole saanut. Poliisia ei ole ollut lähelläkään, ja sen tuleminen paikalle kestää joskus tunnin, ja hädässä olevalle ihmiselle tunnin odotus on toivottoman pitkä. Pelastuspalvelu sentään toimii, ja ambulanssit kulkevat. Siinäkin on pieniä ongelmia, mutta onneksi kuitenkin alueellisesti nämä asiat on pystytty tasaamaan viisaalla suunnittelulla.

Nostan esille, arvoisa puhemies, yhden turvattomuuden tunteen lisääntymisen vaaran, ja se on sosiaali- ja terveydenhuollon huono toimivuus joillakin alueilla. Hyvin moni vanhus tänä päivänä tuntee suurta pelkoa siitä, jääkö hän hoitamattomaksi, saako hän apua silloin kun hän tarvitsee. Se ambulanssi olennaisena osana kuuluu siihen. Pitkään yksin asuvalle ihmiselle se tuntuu tavattoman pitkältä, jos on hätä eikä saa apua edes puhelimella. Sellaisen vanhuksen liikkeelle lähtö omin jaloin ei tietenkään ole mahdollista. Toivoisin, että suomalainen yhteiskunta eri tavoin puuttuu tähän ongelmaan, koska terveyspalveluiden saannin pitää olla jokaisen ihmisen ulottuvilla, ja niin, että me pystymme sitten sen tasokkaan palvelun antamaan, asuipa sitten Helsingissä taikka Utsjoella. Ei siinä saa olla eroa. Sote-uudistus tekee tuloaan, ja sitä suunnitellaan parhaillaan. Sen suunnittelun aikana pitää tehdä hommat niin, että ne palvelut sitten saadaan kaikkialle Suomessa, olkoon postinumero mikä tahansa.

Poliisin, Tullin ja Rajan yhteistyö rajaseudun kunnissa toimii erittäin hyvin. Viranomaiset tekevät hyvää yhteistyötä, ja jos esimerkiksi poliisipartio ei pääse paikalle, niin monesti Rajavartiosto saatuaan toimeksiannon hoitaa sen hälytystehtävän tyylikkäästi. Tiedän kotikunnassani muutamia tapauksia viime kesältä, että näin toimittiin, ja kukaan ei ole valittanut. Asia on pelannut hyvin. Nyt on vain se vaara, että kun Rajavartioston virkojakin on vähennetty niin paljon — sieltä on leikattu rajusti viime vuosina, sanotaan viimeisen kymmenen vuoden aikana — niin tämäkin yhteistyö on vähän ohentunut. Toivon mukaan se huomataan ja pidetään hyvällä tasolla henkilöstömäärä.

Liikenneverkko on, arvoisa puhemies, semmoinen turvattomuudentunteen aiheuttaja, jota moni ei ehkä huomioikaan. Alemman tieverkon kunto on tänä päivänä siinä tilassa, sotatiet varsinkin, että yksinkertaisesti... Kerron yhden esimerkin: Viime keväänä, kun satoi yllättäen lunta, Ilomantsissa tietyt alueet olivat tiettömän taipaleen takana, kun lunta satoi paljon ja valitettavasti nykyinen tienhoitosysteemi ei taipunut siihen, että ne olisi hoidettu. Muutamat alueet olivat motissa, ja yksityinen urakoitsija kävi tiet sitten avaamassa, kun yhteiskunnan palvelu ei sinne asti yltänyt. Näin ei saa käydä. Menköön tämä liikenneministerille terveisiksi, että tässä on ruvettava toimenpiteisiin, että alempi tieverkko saadaan kuntoon. Kyllä ambulanssien ja pelastustoimen pitää päästä paikalle ja ihmisten pitää päästä töihin, eikä se voi olla keleistä kiinni, ei kelirikosta eikä poikkeuksellisen kovista olosuhteista.

Vapaaehtoistyö toimii Suomessa erittäin hyvin, ja tässä yhteydessä haluan kiittää kaikkia niitä vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka tässä maassa pitävät monta monta toimintoa yllä, niin että ihmisillä on kohtuullisen turvallista elää. Tiedän, että esimerkiksi kotikunnassani Ilomantsissa, kun korona oli pahimmillaan ja oli tietenkin valtavat rajoitukset päällä, vapaaehtoisvoimin pidettiin huoli siitä, että jokainen vanhus kotonaan sai riittävän palvelun, asuipa hän sitten kyläkeskuksessa tai siellä kotikyläni itäisimmässä reunassa. Jokainen sai riittävän avun, lääkkeitä ja muuta palvelua, jos tarvitsi. Elikkä tässä meillä kolmas sektori on arvokkaassa asemassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Toivon, arvoisa puhemies, lopuksi, että me näemme tässä talossa, Suomen eduskunnassa, että jokainen kunta, jokainen neliö tässä maassa on aivan yhtä arvokas asuinpaikka.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Adlercreutz poissa, edustaja Löfström poissa, edustaja Talvitie poissa — edustaja Bergqvist.

19.50 Sandra Bergqvist r: Värderade talman! Det är en viktig redogörelse vi i dag diskuterar. Oberoende var man bor och vilken ens bakgrund är ska man kunna känna sig trygg i Finland.

Redogörelsen lyfter upp många bra teman. Jag vill ändå speciellt betona vikten av myndigheternas närvaro runt om i Finland. Då resurserna är knappa sätts oftast allt krut på att centralisera. Polisstationer stänger och sjöbevakningsstationer dras in. Det här leder till att myndigheternas närvaro inte är en självklarhet för alla finländare.

Oberoende om du befinner dig i skärgården, på glesbygden eller i stadskärnan skapar vetskapen om att hjälp finns nära en trygghetskänsla. Vetskapen om att polisen eller sjöbevakningen rör sig i området har en förebyggande effekt, och vetskapen om räddningsväsendets närvaro ger oss trygghet.

Selonteossa on kirjaus siitä, että selonteon tavoitetta toteutetaan siirtämällä viranomaisten toiminnan painopistettä korjaavista palveluista ennaltaehkäisyyn pitämällä luottamus sisäisen turvallisuuden toimijoihin korkeana kaikissa väestöryhmissä ja turvaamalla, että hätätilanteessa apua on saatavilla nopeasti koko maassa.

Arvoisa puhemies! Jotta apua olisi saatavilla nopeasti koko maassa, eri alueiden erityispiirteitä on tunnistettava ja sisäistä turvallisuutta kehitettävä erityispiirteet huomioon ottaen. Etäisyydet esimerkiksi saaristossa ovat pitkät, eikä autolla pääse jokaiseen saareen. Mantereelle voi olla useita lauttoja, eivätkä ne kaikki kulje läpi yön. Hätätilan sattuessa on äärimmäisen tärkeää, että viranomaiset ovat läsnä myös saaristossa ja että apua saadaan nopeasti paikalle. Haluan painottaa, että paikallistuntemus on hyvin usein se ratkaiseva tekijä siinä, kuinka nopeasti apua saadaan paikalle.

Olen erittäin iloinen siitä, että tällä selonteolla halutaan turvata Rajavartiolaitoksen läsnäolo itärajan ja saariston harvaan asutuilla alueilla vähintään nykytasoisesti. Tämä on sydämen asia RKP:lle. Täytyy myös muistaa, että Rajavartiolaitos on tärkeä työllistäjä näillä alueilla.

Skärgården har sina särdrag. Väder och vind påverkar starkt vilka rutter som är de bästa att använda för att snabbt komma fram då en olycka skett. Därför är det ytterst viktigt att det finns lokala sjöbevakningsstationer som känner till just det områdets särdrag. Som ledamot Löfström här tidigare sade är det viktigt att inga fler sjöbevakningsstationer läggs ner trots nya viktiga fartygsanskaffningar. För att garantera tryggheten på glesbebyggda områden krävs ett gott samarbete mellan olika aktörer.

Haluan myös korostaa maamme vapaaehtoisia palokuntia ja sitä, kuinka uskomattoman tärkeää tämä toiminta on. Monet suomalaiset asuvat tai omistavat mökkejä alueilla, joilla on vain vapaaehtoisia palokuntia eikä ammattipalokuntia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Tillit till olika myndigheter skapas genom myndigheternas närvaro, ett brett samarbete olika aktörer emellan och kunnig personal. Utbildning behövs i att upprätthålla såväl yrkeskompetensen som språkkunskaper. Tillgången till kontinuerlig utbildning på svenska för såväl sjöbevakare som räddningspersonal är av största vikt, och därför bör den svenska räddningsmannautbildningen finnas i Helsingfors.

Myndigheternas fysiska närvaro i skärgården stärker verksamhetens legitimitet och ökar tilliten bland medborgarna. Det här är viktiga förebyggande faktorer i arbetet att främja den inre säkerheten i landet.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu poissa. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

19.55 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteossa arvioidaan sisäisen turvallisuuden tilaa ja siihen kohdistuvia muutosvoimia sekä määritellään sisäisen turvallisuuden tavoitteet ja kehittämisen suunta alkaneelle vuosikymmenelle, siis aika selkeät ja konkreettiset puitteet selonteolle. Ei varmaan ole yllätys, että tämä selonteko ei sitä kuitenkaan ole, vaan sisältö on sekavaa ja viherideologisesti väritynyttä, ja yksinkertaisista aiheista, kuten sisäinen turvallisuus, poukkoillaan koko selonteon ajan ministeriön hallinnonalalta toiselle, ja välillä huomio kiinnittyy enemmän sosiaalisiin ja tasa-arvokysymyksiin kuin itse sisäiseen turvallisuuteen. Selonteko muistuttaakin monessa mielessä hallitusohjelmaa, eli periaate on, että jokaiselle jotakin. Konkretia jää uupumaan, ja lopputuloskin on kaikkien tiedossa. Selonteko on kirjoitettu viranomaisen näkökulmasta: listataan yksittäinen uhka ja siihen vastaava viranomainen. Yksittäisen kansalaisen näkökulma turvallisuuteen käsitellään siten, että lähes kaikki riippuu hänen henkilökohtaisista ominaisuuksistaan, olosuhteistaan tai kokemuksistaan. Muun muassa alkuperä ja äidinkieli ovat väitetyt tällaisia eritteleviä tekijöitä — kuulostaa siis sosiaalipolitiikalta.

Selonteko alkaa lupaavasti toteamalla, että Suomi on maailman turvallisimaa maa. Tavoitteena on varmistaa sisäisen turvallisuuden edelleen kehittyminen niin, että Suomi on tulevaisuudessa entistä turvallisempi maa kaikille ihmisille ja ihmisryhmille. Lupaavaa on myös se, että selonteon mukaan sisäisen turvallisuuden politiikka perustuu ensisijaisesti ennaltaehkäisyyn. Koska kristallipalloa tuskin sisäministeriöllä on, niin seuraavaksi paras ennaltaehkäisykeino on oppia muiden ja varsinkin omista virheistä. Mutta virheistä ei tietenkään opita tässäkään, vaan jatketaan edelleen toimintaa samalla linjalla toivoen, että lopputulos olisi erilainen. Esimerkiksi rikollisuutta käsittelevässä osiossa kyllä tiedetään, että rikollisuuden taustatekijöinä ovat muun muassa heikko sosioekonominen asema, ongelmien ylisukupolvisuus, asuinpaikka, nuori ikä, miessukupuoli, päihteiden käyttö ja niin edelleen. Lisäksi mainitaan, että poliisin tietoon tulleiden raiskausten määrä on kasvanut. Lähes seuraavassa lauseessa jo sovelletaan tutuksi tullutta selitystä, että ilmoituskynnys on madaltunut. Mitään muuta syytä ei voi olla, ja siksi koko selonteossa ei mainita sanallakaan esimerkiksi raiskausrikoksissa tiettyjen ulkomaalaisryhmien järkyttävää yliedustusta — tai mainittiinhan se sillä tavalla, että he ovat melko varmasti myös ”miessukupuolisia”.

Hallitusohjelman mukaisesti maahanmuuttokin nähdään vain positiivisena asiana ja painotetaan, ettei kyse ole sisäisen turvallisuuden kysymyksestä. Kyseessä on taas vanha keino hämärtää keskustelua puhumalla maahanmuutosta yleisesti. Töihin tuleva insinööri tai kausityöläinen marjanpoimija ei varmastikaan ole turvallisuusuhka, mutta usean turvallisen EU-maan läpi Turkuun kansainvaeltanut Abderrahman Bouanane sellainen konkreet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

tisesti oli. Puhumattakaan kaikista muista suomalaisista, jotka ovat vuosien saatossa joutuneet vastaavien rikosten kohteeksi. On huolestuttavaa, että sisäisestä turvallisuudesta vastaava ministeriö ei selvityksessään huomioi tällaista uhkaa millään lailla — ei mainita myöskään kalifaatista charterlennoilla haettuja Isis-vaimoja ja heidän lapsiaan sanallakaan tässä selvityksessä.

Hämmennystä aiheuttaa myös linjaus: ”edistetään eri taustoista tulevien ihmisten haakeutumista poliisi- ja pelastajakoulutukseen sekä muihin turvallisuusalan tehtäviin”. Tämä lisäisi selvityksen mukaan luottamusta viranomaisiin. Konkreettisia keinoja ei tässäkään esitetä, mutta eikö nykyäänkin jokaisella soveltuvalla ole mahdollisuus hakea poliisiksi sukupuoleen tai etnisyyteen katsomatta? Onko kuitenkin niin, että tarkoitus on luoda uusia ohituskaistoja vähemmistöille esimerkiksi kielivaatimuksia höllentämällä tai antamalla erivapauksia esimerkiksi virkapuvun käyttöön? Aiemmin sisäministeriö ilmoitti selvittävänsä huihin sallimista poliisille, mikä osanaan heikentäisi poliisin neutraaliutta ja olisi näin päinvastaista siihen nähden, mitä selvityksessä halutaan.

Arvoisa puhemies! On toki selvää, että pitää antaa myös kiitosta, jos annettavaa on. Selonteossa mainitaan, että varmistetaan turvallisuusviranomaisten kaluston suorituskyky. Korjausvelkaa onkin kertynyt jo liian pitkään, ja varsinkin merellinen kelirikko- ja matalien vesialueiden pelastuskalusto [Puhemies koputtaa] on erityisesti uusimisen tarpeessa tällä hetkellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Malm.

20.00 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Turvallisuudentunne syntyy luottamuksesta yhteiskuntaan ja toisiin ihmisiin, osallisuuden kokemuksesta, elämänhallinnasta ja ennustettavuudesta sekä oikeudenmukaisuuden kokemuksesta. Sisäisen turvallisuuden perusta luodaan siten politiikalla, joka vähentää eriarvoisuutta yhteiskunnassa ja vahvistaa kansalaisten osallisuutta. Siksi sisäiselle turvallisuudelle on tärkeää yhteiskunnan eheys ja vakaus. Eheyttä ja vakautta saavutetaan pyrkimällä yhteisymmärrykseen.

EK:n entinen työmarkkinajohtaja kirjoittaa Demokraatin kolumnissaan, että konsensus on syytetty Suomen kehityksen jarruksi. Laatusten mukaan näin väittävät he, jotka ovat mielestään aina oikeassa. On mukavampi määrätä kuin neuvotella. Koko yhteiskuntaa sellainen kuitenkin tuskin palvelee tai vie eteenpäin. Siksi toimiva työmarkkinajärjestelmä on ollut merkittävä yhteiskunnallisten ristiriitojen säätelymekanismi. Sitä tarvitaan edelleen sekä politiikan tukena että työmarkkinoilla työrauhan takaajana, Laatusen kirjoittaa. Nyt kuitenkin silläkin saralla yritetään nostaa määräämistä neuvottelemisen sijaan. Pitkäjänteinen sopiminen takaa rauhan sekä työmarkkinoilla että koko yhteiskunnassa.

Toivottavasti löydämme taas konsensuksen tien molemmissa. Se on tärkeää myös Suomen sisäiselle turvallisuudelle.

Arvoisa puhemies! Myös terveydenhuollon toiminnalla on suuri merkitys. Esimerkiksi päihdehaittojen ja nuorten mielenterveysongelmien ehkäisy palvelee osaltaan turvallisuuden rakentamista. Siksi edustaja Viljasen puhe päihdeongelmaisten palveluista oli todella tärkeä. Matalan kynnyksen palvelut, palveluiden saaminen kotikunnassa heti, kun sitä itse haluaa, on oltava perusoikeus. Se, että on päihderiippuvainen, ei saa olla syy, ettei saa apua. Vahvan tehtävä on auttaa heikompaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Peltokangas.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

20.02 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden selonteko paljastaa Suomen hallituksen kolme rakkainta silmäterää: ilmastonmuutos, maahanmuutto ja kehitysyhteistyö. Suomen kansan etujen ajaminen tulee sitten hallituksen prioriteettillisella vähän tuonnempana. Kuten historiakin meille jo osaa näyttää, tällaisilla teemoilla varmistetaan muutamalle harvalle sinekyyri EU:n simpukkapatojen äärelle.

On hyvä muistaa, että globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutos, eivät makaa Suomen harteilla, vaikka hallitus koko arsenaalillaan ja valtamedian voimin pyrkii sitä ihmisten tietoisuuteen pakottamaan. Esimerkiksi Kiina lisäsi viime vuonna yhtä paljon hiilivoimaa kuin muu maailma vähensi. Vaikutus päästöihin nähdään siis tässä. Suomen promillen luokkaa olevasta ei voi sanoa muuta kuin että karmea kehitystä on tämä hallituksen touhu.

Pitää myös muistaa, että Kiinan päästötavoitteet ovat 30 vuotta Suomen vastaavia myöhemmät. Tässä ajassa Suomi ehtii kuivua rusinaksi ennen kuin Kiinan kaltainen talousmahti sammuttaa hiilivoimaloistaan valot ja lopettaa saastuttamisen. Kun muu Eurooppa tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2050 mennessä, Suomen hallitus hakkaa itseään vihreillä ilmastotavoitteilla vain saadakseen hallituksensa pidettyä pystyssä ja hillitollat plakkarissa. Sillä aikaa suomalaiset veronmaksajat, maataloustuottajat ja -yrittäjät maksavat tästä järjettömästä vihreästä raivosta liian kovan hinnan ja sisäinen tasapaino maassamme järkkyy.

Arvoisa puhemies! Selonteossa nostetaan esiin myös vääristelty tiedonjako, vaarallinen populismi, vihapuhe, jota ei ole itse asiassa tähän päivään mennessä mitenkään määritelty, ja tietenkin maalittaminen, siis esimerkiksi kritiikki oikeuslaitostamme kohtaan, jossa käsitellään parasta aikaa poliitikkojen sanomisten sanajärjestystä. Hallitus, te viljelette hallituspolitiikan kritisointia ja kritisoivia tahoja vastaan suunnattuja sananvapautta rajoittavia, oikeustoimiin valmistelevia termejä. Toimintanne osoittaa halunne ohjata ideologisella yksinoikeudella, kuka ja mitä saa sanoa ja mitä ei. Tällainen ei tue mielestäni länsimaista oikeusvaltioperiaatetta ja heikentää ihmisten turvallisuudentunnetta. No, valtatiehen kohti totalitarismia teillä näyttää rahaa ja paukkuja riittävän.

Arvoisa puhemies! Selonteosta käy ilmi, että rahaa ja resursseja on hyvin käytössä turvapaikkashoppailun ylläpitoon, mutta mitään järkevää näkyvää ei olla kuitenkaan tähän mennessä saatu aikaan. Niin kauan kuin emme vastuuta tulijoita sopeutumaan, ei kotouttamistoimilla ole mitään merkitystä. Mutta taattua on, että turvallisuudentunne kantaväestössä tulee laskemaan selonteon päinvastaisista väitteistä huolimatta. Me tiedämme, että kolmansista maista tulevat pakolaiset ja turvapaikanhakijat luovat itse varjo yhteiskuntia suojellakseen omaa kulttuuriaan, uskontoaan ja moraalikäsityksiään — eivät siksi, että tulijat kokisivat rasismia tai syrjäytyisivät kotouttamistoimien vähyydestä, halu kotoutua usein yksinkertaisesti puuttuu, ja tämä on kiistatonta.

Ulkomaalaistaustaiset jengit, väkivalta ja raiskaukset jatkavat lisääntymistään, ja yhä nuorempien keskuudessa. Tämä, jos mikä, aiheuttaa lisääntyvää turvattomuutta ja kitkaa ihmisryhmien välillä. Mikäli muuttoliike ja maahanmuutto ovat pysyvä osa yhteiskuntaa, on korjattava ongelmien juurisyyt ja lopetettava sinisilmäinen hyysääminen ja kantaväestön syyllistäminen. Ei länsimainen elämäntapa eikä sen vaatiminen esim. turvapaikan saaneilta Suomessa ole rasismia, vaikka te yritätte siitä sellaista tehdä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi täytyy todeta, että kyllähän maailmaan sanoja ja lauseita mahtuu, kuten käsittelyssä olevaan selontekoonkin. Eri asia on, onko niillä mitään vaikutusta mihinkään. Mielestäni silloin ei ole, kun tarkastelemme selonteon todellisia uhkia vähättelevään sävyyn. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Koponen.

20.07 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! On hienoa, että selonteossa nostetaan esiin hallituksen kiusaamisen ja väkivallan vastainen ohjelma. Nyt tarvitaan vain määrätietoisia toimia sen eteenpäinviemiseen, ettei tästä tule taas yksi tyhjä kirjaus.

Kuten täällä on puhuttu, poliisilta puuttuu noin 30 miljoonan euron rahoitus. Siihen pitäisi puuttua, mutta emme voi myöskään unohtaa ennalta ehkäisevien toimien rahoitusta.

Maahanmuutto on osa sisäistä turvallisuutta. Marinin hallitus on luonnostellut laajamittaista maahanmuuttoa koskevaa lakiesitystä, jolle sataa kritiikkiä. Siitä puuttuu kokonaan arvio uudistuksen vaikutuksesta rikosentorjuntaan ja turvallisuuteen. Hallituksen salailu osoittaa jälleen, minkälainen tabu maahanmuutto sille on. Maahanmuutto aiheuttaa todistetusti turvallisuushuolia, mutta näistä puhuminen tuntuu olevan hallituksen mielestä kiellettyä, ja ne sivuutetaan täysin. Tärkeät vaikutusarvioinnit jätetään tekemättä eikä asiantuntijoita kuunnella, vaikka hallitusohjelmassa niin luvataan. Tämän seurauksena hallitus tekee Suomen kannalta tuhoisia päätöksiä niin taloudellisesti kuin sisäisen turvallisuuden osalta. On täysin selvää, että myös vaikeista asioista on pystyttävä puhumaan päätöksiä tehdessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäenpää.

20.09 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Kaivoin tuolta sähköpostistani jo muutama vuosi sitten saamani pamfletin, jonka on kirjoitellut yksi henkilö, joka on ollut täällä pääkaupunkiseudulla turvallisuusalan työssä. Hieman päivitin tätä, ja käytän tätä pohjana.

Meillä on käsittelyssä valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Poliisin resurssit ovat tällä hetkellä täysin riittämättömät vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Poliisi odottaa hallitukselta 30:tä miljoonaa euroa toimintamenoihin, mutta hallitus sitä pihtaa.

Arvoisa puhemies! Suomeen turvapaikanhakijoina tulneiden aggressio poliisia kohtaan on lisääntynyt. Kiinniottilanteissa poliisipartion saattaa ympäröidä useiden henkilöiden muodostama joukko, joka vaatii kiinniotetun vapauttamista. Tilanteet ovat usein kärjistyneet siihen pisteeseen, että poliisi on joutunut käyttämään voimakeinoja ja kutsumaan paikalle lisäpartioita. Näiden tehtävien yhteydessä poliisit ovat saaneet vammoja. Tilanteiden selvittämistä ovat vaikeuttaneet turvapaikanhakijoiden puutteellinen kielitaito, kulttuurierot ja epäluottamus poliisiin.

Myös turvallisuusalalla työskentelevien suunnalta on tullut viestiä siitä, että heihin kohdistuu yhä enemmän väkivaltaa ja väkivallan uhkaa turvapaikanhakijoiden taholta. Tämä siis koskee vartijoita kauppakeskuksissa ja joukkoliikenneasemilla työskenteleviä järjestyksenvalvojia sekä ravintoloiden järjestyksenvalvojia. Myös vakavia poliisin työturvallisuutta vaarantavia tilanteita on ollut erityisesti kaupungeissa ravintoloiden sulkemisajan jälkeen, jolloin erimielisyydet eri etnisten ryhmien välillä ovat kärjistyneet joukkotappeluiksi. Nämä ovat ikäviä tosiasioita.

Lainaus Helsingin Sanomien kolumnista 14.10.2017: ”Tukholmassa esimerkiksi ampu mistapausten määrä on kasvanut viime vuosina, mikä huolestaa monia. Tänä vuonna tapauksia oli poliisin mukaan syyskuun 20. päivään mennessä 93. Se oli muutamia enemmän kuin edellisvuosina ja vajaat 30 enemmän kuin vuonna 2014.” Näyttää siltä, että tämä hallitus ei halua oppia mitään naapurimaastamme Ruotsista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Huumausaineiden maahantuonti, levittäminen ja myynti ovat myös rikollisuuden laji, jossa on mukana yhä useammin arabimaista Suomeen tulleita henkilöitä, jotka ovat muodostaneet yhteydet suomalaisiin ja virolaisiin ammattirikollisiin.

Suomalaisiin tyttöihin ja naisiin kohdistuva seksuaalinen häirintä ja raiskaukset ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti. Julkisuudessa on esitetty väitteitä, että määrän kasvu johtuu siitä, että ilmoituskynnys on laskenut muun muassa julkisuudessa käydyn keskustelun takia. On edesvastuutonta sanoa näin. Tämänkaltaisen argumentointi antaa kuvan, jonka mukaan poliittinen johto ja poliisin ylijohto haluavat vähätellä ongelmaa. Uhrit ovat aina osanneet ilmoittaa raiskauksesta ilman julkisuudessa käytyä keskusteluakin. Erityisen ikävä piirre on se, että arabimaista tulleet miehet ovat kiinnostuneita hyvin nuorista tytöistä, jopa 10—12-vuotiaista. Tähän sen verran, että itsekin olen päässyt tällaiseen väliin, kun puhelinsovelluksen perusteella pystyin keskeyttämään siellä käydyn keskustelun. Siellä valitettavan ikävää oli, että nuori tyttö kertoi kaiken, olinpaikkansa — tai se sovellus kertoi ne — henkilölle, joka siellä hänelle haasteli.

Kouluissa, joissa on paljon maahanmuuttajataustaisia lapsia, on myös paljon ongelmia. Suurempien kaupunkien tiettyjen asuinalueiden kouluissa saattaa olla tilanne, että jopa 50—60 prosenttia oppilaista on maahanmuuttajataustaisia. Maahanmuuttajataustaisten lasten sosiaaliset taidot ovat heikot. Aggressiivisuus, auktoriteettien kunnioituksen puute, levottomuus, puutteellinen kielitaito ja vanhempien tuen puute opiskelussa aiheuttavat huomattavasti ongelmia koulun arkeen. Opettajien rooli ei välttämättä ole enää kasvatuksellinen vaan kurinpidollinen.

Arvoisa puhemies! Suomen pitää ehdottomasti perustaa sisäisen turvallisuuden nimissä hyvin vartioituja palautuskeskuksia, [Puhemies koputtaa] joihin sijoitetaan henkilöt, jotka on tarkoitus käännättää Suomesta. Palautuskeskus ei ole vankila, sillä siellä olevalla henkilöllä on milloin tahansa mahdollisuus lähteä, jos hän on halukas palaamaan siihen maahan, johon hänet on tarkoitus palauttaa. [Puhemies koputtaa] Suomen ja Irakin välistä palautussopimusta ei ole vielä kukaan saatu aikaan, joten neuvotteluja on ehdottomasti nopeutettava. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Pirttilahti.

20.15 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelu sisäisen turvallisuuden selonteosta on ollut monivivahteinen ja monipuolinen tänään, ja haluan vielä nostaa oman puheenvuoroni lisäksi tähän vielä tämän moniviranomaisyhteistyön, joka on Suomella hyvällä tasolla. Kansainvälisestikin katsottuna poliisin, terveydenhuollon, pelastustoimen osalta on lähes päivittäin tilanteita, missä tätä yhteistyötä tarvitaan niin kenttätoiminnassa kuin myös sitten muullakin tasolla.

Ehkä tähän lähetekeskusteluun vielä viitteeksi valiokuntakäsittelyyn: meillä on nyt yhtä aikaa valmistumassa hyvinvointialueet, ja siellähan tullaan hyvinkin pitkälle puuttumaan tähän uuteen hallintorakenteeseen. Kunnilta siirtyy niin sosiaalihuolto kuin terveydenhuolto mutta yhtä lailla pelastustoimikin näille hyvinvointialueille. Ja siellä tehdään useita sopimuksia — muun muassa meidän Pirkanmaalla, kun hyvinvointialueita perustetaan, niin siellä on käytävä läpi 20 000 eri sopimusta ja sitä kautta yritettävä saada se yhteistyö jälleen käyntiin.

Olen tietenkin huolissani siitä, millä tavalla yksityissektori on näissä mukana, mutta tässä päivän keskustelunaiheena on itselläni ollut tämä pelastustoimi ja varsinkin sopimuspa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

lokuntien rooli jatkossa: miten kaikki toimijat ovat siinä mukana eri sopimusehdoilla? Eli se on varmaan myös sitten haaste, tämä meidän sote-uudistus, tälle moniviranomaisyhteistyölle, mutta se voi olla myös mahdollisuus, koska muun muassa tällä pelastustoimen osiolla on yhtä lailla rahoitusvajeita ja tasonnostotarpeita, niin että onko se tässä mahdollista tehdä sitten uuden sote-uudistuksen ohessa? Arvio on todellakin noin 130 miljoonaa koko Suomen osalta — 80 miljoonaa itse pelastustoimeen ja sopimuspalokunnille noin 50 miljoonaa.

Eli se niin kuin lähetteenä ja keskusteluun, että nämä menisivät hyvässä yhteistyössä, tämä ajattelu sisäisesti turvallisesta Suomesta vuoteen 2030 mutta yhtä lailla, että me saadaan tämä alueiden toiminta kuntoon ja siinä edelleen säilymään tämä erinomainen moniviranomaisyhteistyö, mikä on meillä hyvällä tasolla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja keskustelu jatkuu. — Edustaja Mäenpää.

20.17 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Kerroin tuossa aikaisemmassa puheenvuorossani näistä maahanmuuton ongelmista. Valitettavasti integroituminen ympäröivään yhteiskuntaan ei oikein tahdo sujua, ja yhteisön normien vastainen käytös saattaa aiheuttaa sen, että suku ja yhteisö hylkäävät esimerkiksi länsimaisesti pukeutuvan naisen. Toinen äärimmäinen muoto, mitä he saattavat keskuudessaan tehdä, on kunniaväkivalta.

Arvoisa puhemies! Keskustelin tässä muutamia päiviä sitten erään maahanmuuttajan kanssa, joka kertoi, että heidän yhteisönsä paheksuu Suomeen oikeasti kotoutuneita yksilöitä, on se sitten mies tai nainen. On viitteitä siitä, että maahanmuuttajayhteisöillä on tällaisia omia ”kulttuuripoliiseja”, jotka vartioivat yhteisön jäsenten oman kulttuurin ylläpitoa, mikä täten rampauttaa kotoutumista.

Arvoisa puhemies! Olikin hyvä, että lapsiasiavaltuutettu oli lausunnossaan huomannut tämän kunniaväkivallan. Lapsiasiavaltuutettu lausuu: ”Selonteossa ei myöskään ole nostettu esiin kunniaan liittyvää väkivaltaa, vaikka tiedetäänkin, että Suomen oikeusjärjestelmä tunnistaa huonosti yhteisöllisiä väkivallan muotoja, joissa on usein useampia tekijöitä, ja väkivalta on usein ennemminkin jatkuvia prosesseja kuin yksittäisiä tekoja. Kunniaan liittyvä väkivalta kohdistuu usein tyttöihin ja naisiin, mutta sitä voi kohdistua myös poikiin ja miehiin. Lisäksi erityisessä riskissä ovat myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat tai muilla tavoin sosiaalisia normeja kyseenalaistavat henkilöt.”

Tässä eräs edustajakollega kertoi täällä istunnossa, että Suomesta oli juuri ollut tällainen tapaus, että oli suunniteltu vakavaa tällaista kunniaan pohjautuvaa rikosta, ja onneksi tällainen oli nohevan lastensuojelussa toimivan henkilön toimesta saatu pysäytettyä rajalla. [Puhemies koputtaa] Olisi mielenkiintoista tietää, kuinka paljon tästä väkivallasta, mitä Suomessa on, on tätä kunniaväkivaltaa [Puhemies koputtaa] ja kuinka paljon tätä maahanmuuttajaryhmien sisäistä ja välistä väkivaltaa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Koponen.

20.21 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Nostaisin vielä esiin syrjäytymisen, mikä saa suuren painoarvon tässä selonteossa. Sitä kuitenkin käsitellään selonteossa kovin ylätasoisesti. Olisi tärkeä puhua juuri nuorten syrjäytymisestä. Jos näin ei tehdä, niin selonteko ei määrittele ongelmaa riittävän tarkasti ja sen ohjausvaikutus voikin jäädä tämän takia liian vähäiseksi. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa lausunnon viimeistään 12.11.2021.